

T.C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİM TEFTİŞİ PLANLAMASI VE EKONOMİSİ ANABİLİM DALI

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI
İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI VE
KULLANDIKLARI BAŞA ÇIKMA YÖNTEMLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

UMRAN AYMAZ

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Zehra KESER ÖZMANTAR

GAZIANTEP

NİSAN 2018

TEZ ONAY SAYFASI

Öğrencinin Adı ve Soyadı : Umran AYMAZ
Üniversite : Gaziantep Üniversitesi
Enstitü : Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı ve Program : Eğitim Yönetim Teftişi Planlaması ve Ekonomisi
Tezin Başlığı: Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Kullandıkları Başa Çıkma Yöntemleri
Tezin Savunma Tarihi :03/04/2018

Bu tezin Yüksek Lisans / Doktora tezi olarak gerekli şartları sağladığımı onaylarım.

Prof. Dr. Zeynep HAMAMCI
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans veya Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr.Öğr.Üyesi Zehra KESER ÖZMANTAR
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

(Unvanı Adı ve SOYADI)

Doç. Dr. Ahmet KAYA(Jüri Başkanı)

Dr.Öğr.Üyesi Metin ÖZKAN

Dr.Öğr.Üyesi Zehra KESER ÖZMANTAR

İmzası

Prof. Dr. Mehmet Fatih ÖZMANTAR

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Onayı

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde, bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

İmza:.....

Adı ve Soyadı: Umran AYMAZ

Öğrenci Numarası:201627316

Tez Savunma Tarihi:03/04/2018

TEŞEKKÜR

Sınıf farklı kişiliklere ve farklı kùltürlere ev sahipliği yapmaktadır. Sosyal birer varlık olan öğrenciler birbirlerini istenen davranışların yanında istenmeyen davranışlarla da etkileyebilmektedirler. İstenmeyen öğrenci davranışları; sınıf atmosferini, öğrencilerin dikkatini ve öğretmenin sınıfa olan hakimiyetini olumsuz yönde etkilemektedir.

Araştırmada ilkokullarda görevli sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarının neler olduğu, ne sıklıkla karşılaştıkları ve bu davranışlara karşı hangi başa çıkma yöntemlerini kullandıkları belirlenmeye çalışılmıştır.

Tezin hazırlama sürecinde benden desteklerini esirgemeyen, bana uygun zaman ve ortamı yaratan okul müdürüm Veysi ERGÜL ve çalışma arkadaşlarım Abdurrahim ERTUğRUL ve Süleyman ANIK'a teőekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın tüm sürecinde bana yardımcı olan değerli arkadaşım Türkçe Öğretmeni Bayram MEMİŐ'e ve aileme teşekkür ederim.

Umran AYMAZ

NİSAN/2018 GAZİANTEP

ÖZET

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI VE KULLANDIKLARI BAŞA ÇIKMA YÖNTEMLERİ

AYMAZ, Umran

Yüksek Lisans Tezi

Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Zehra KESER ÖZMANTAR

Nisan-2018, 88 sayfa

Öğrenciler sınıfta istenen davranışların yanında istenmeyen davranışları da doğrudan veya dolaylı yoldan öğrenirler. Okul, çevre, aile ve öğrencinin kişiliğinden kaynaklı olarak doğan aksaklıklar sınıfta istenmeyen öğrenci davranışların oluşmasına sebep olabilir. Araştırma, sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarının neler olduğunu ve öğretmenler tarafından hangi başa çıkma yöntemlerini daha sık kullandıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Batman il merkezinde MEB'e bağlı 23 ilkokulda görev yapan 422 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma nicel araştırma olup tarama modeline göre desenlenmiştir. Verilerin toplaması için 48 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Veri toplama aracından elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 17.0 istatistik programı kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalama, standart sapma, yüzdelik, t-testi, ki-kare ve ANOVA tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin en sık karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları “teneffüste koridoru boşaltmama”, “dersi dinlememe”, “derse hazırlıksız gelme”, “öğretmene arkadaşlarını sürekli şikayet etme”, “söz almadan konuşma” en az karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları “öğretmene karşı saygısızca davranma”, “bağımlılık yapıcı madde kullanma”, “cinsel konulara aşırı ilgi duyma”, “derste sınıfta izinsiz ayrılma”, “hırsızlık yapma” olduğu saptanmıştır. Öğretmenlerin en çok tercih ettikleri başa çıkma yöntemleri “birebir konuşma”, “ailesi ile görüşme”, “rehberlik servisine gönderme”, “sınıf kurallarını hatırlatma”, “öğrenciyi sözlü olarak uyarma” en az tercih ettikleri başa çıkma yöntemleri “fiziksel müdahalede bulunma”, “tahtada ayakta bekletme”, “öğrenciyi sınıftan atma”, “söz hakkı vermeme”, “yapılan olumsuz davranışın olumsuzunu defalarca yazdırma” olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Sınıf yönetimi, istenmeyen öğrenci davranışları, başa çıkma yöntemleri

ABSTRACT

STUDENTS MISBEHAVIOURS THAT CLASSROOM TEACHERS ENCOUNTER AND THE METHODS OF COPING THEY USE

AYMAZ, Umran

Post Graduate Thesis

Gaziantep University, Institute of Social Sciences,

Department of Education Management Inspection, Planning and Economy

Thesis Advisor: Asst. Prof. Dr. Zehra KESER ÖZMANTAR

April-2018, 88 pages

Students can get both desired behaviours and misbehaviors in direct or indirect way during education. The reason of such behaviours are the troubles in family, culture or environment, which causes misbehaviours in the classroom. This research has been done to state what are the undesired behaviors for teachers in classroom management and which methods often used during education. The sample of the research is composed of 422 classroom teachers working in 23 primary schools in Batman province center in 2015-2016 academic year. The study being quantitative research and is patterned according to the scanning model. A questionnaire, which includes 48 questions, was conducted. SPSS 17.0 for Windows was used to analysis data gotten from data collection tools. The techniques Arithmetic mean, standart deviation, percentage, t-test, chi-square and anova had been used to analysis data. According to the research, the behaviours, which have been mostly encountered by class teachers in the school, are “not to empty the corridor”, “not listen to the lesson”, “coming to the class without preparation”, “complaining to teachers about each other”, “to speak without permission” and the behaviours which have been rarely encountered in classroom are “to treat teacher with contempt”, “using addictive substances”, “to be interested in sexual matters extremely”, “to be absent from classroom without permission”, to steal something in clasroom etc. Most preferred methods of teachers to handle with these behaviors are “talk to privately”, “talk to the families of students”, “providing students to the counselling service”, “to remind classroom rules”, “to use verbal stimulations”, and the least preferred methods are “physical response”, “waiting up for students on the board”, “expelling from the classroom”, “not to recognise”, “to have them write down the opposite of misbehaviors for many times”.

Keywords: Classroom Management, students misbehaviors, methods of coping

İÇİNDEKİLER

Sayfa

JÜRİ ONAY SAYFASI**ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI****TEŞEKKÜR****ÖZET..... i****ABSTRACT.....ii****İÇİNDEKİLER.....iii****TABLolar.....viii****EKLER LİSTESİ.....x****KISALTMALAR.....xi**

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU 3

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI..... 4

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ..... 4

1.4. SAYILTILAR..... 5

1.5. SINIRLILIKLAR 5

1.6. TANIMLAR 5

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1.1. Sınıf Yönetimi.....	7
2.1.2. Sınıf Yönetimi Yaklaşımları.....	8
2.1.2.1. Geleneksel yaklaşım.....	8
2.1.2.2. Tepkisel yaklaşım.....	8
2.1.2.3. Önleyici yaklaşım.....	9
2.1.2.4. Gelişimsel yaklaşım.....	9
2.1.2.5. Bütünsel yaklaşım.....	10
2.1.3. İstenmeyen Öğrenci Davranışları.....	10
2.1.3.1. Okuldan kaynaklanan sebepler.....	11
2.1.3.1.1. Öğrenci sayısı.....	12
2.1.3.1.2. Işık.....	13
2.1.3.1.3. Renk.....	13
2.1.3.1.4. Sıcaklık.....	14
2.1.3.1.5. Temizlik.....	14
2.1.3.1.6. Oturma düzeni.....	14
2.1.3.1.7. Görünüm.....	15
2.1.3.2. Çevrenin sahip olduğu değişkenlerden kaynaklanan sebepler.....	15
2.1.3.2.1. Ekonomik faktörler.....	16
2.1.3.2.2. Sosyal ve kültürel faktörler.....	16
2.1.3.2.3. Coğrafi faktörler.....	16
2.1.3.3. Öğrencinin yetiştiği aile ve kişiliğinden kaynaklanan sebepler.....	17
2.1.3.3.1. Farklı kişilik yapıları.....	17
2.1.3.3.2. Farklı ilgi ve yetenekler.....	18

2.1.3.3.3. Beslenme ve uyku sorunu.....	18
2.1.3.3.4. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu.....	18
2.1.3.3.5. Aile içi şiddet ve ebeveynlerin beraberlik durumu.....	19
2.1.4. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Oluşmasını Engelleme Yöntemleri.....	20
2.1.5. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla Başa Çıkma Yöntemleri.....	21
2.1.5.1. Görmezden gelme.....	22
2.1.5.2. Fiziksel yakınlık.....	22
2.1.5.3. Sözel olmayan uyarılar kullanmak.....	23
2.1.5.4. Sözel uyarılar kullanmak.....	23
2.1.5.5. Öğrenci ile birebir görüşme.....	23
2.1.5.6. Sorumluluk verme.....	24
2.1.5.7. Ders anlatım yönteminde değişiklik yapma.....	24
2.1.5.8. Okul yönetimi ve ailesiyle ilişki kurma.....	25
2.1.5.9. Ceza verme.....	25
2.2. YURT İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	26
2.3. YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	34

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN DESENİ.....	37
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	37
3.3. ÖLÇME ARAÇLARI.....	39
3.4. VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ.....	39

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARININ GÖRÜLME SIKLIĞINA DAİR BULGULAR.....	41
4.2. İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARIYLA BAŞA ÇIKMA YÖNTEMLERİNE DAİR BULGULAR.....	44
4.3. BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLERE DAİR BULGULAR.....	46
4.3.1. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Sınıftaki Öğrenci Sayısına Göre Değerlendirilmesi.....	46
4.3.2. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Okuttukları Sınıflara Göre Değerlendirilmesi.....	49
4.3.3. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Mezun Olduğu Okula Göre Değerlendirilmesi.....	59
4.3.4. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Değerlendirilmesi.....	64
4.3.5. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Değerlendirilmesi.....	66
4.3.6. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Kıdemine Göre Değerlendirilmesi.....	67

BÖLÜM V

TARTIŞMA

5.1.TARTIŞMA.....	70
-------------------	----

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. SONUÇ.....	74
6.2. ARAŞTIRMACILARA YÖNELİK ÖNERİLER.....	76
6.3. UYGULAYICILARA YÖNELİK ÖNERİLER.....	77

KAYNAKÇA	78
EKLER	83
ÖZGEÇMİŞ	88

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa
No

Tablo 3.1. Örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin kişisel bilgilerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	38
Tablo 4.1. İstenmeyen öğrenci davranışlarının görülme sıklığı	41
Tablo 4.2. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı kullandıkları baş etme yöntemleri ve bu yöntemlerin kullanım sıklıkları.....	44
Tablo 4.3. İstenmeyen öğrenci davranışlarının sınıftaki öğrenci sayısına göre aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları.....	46
Tablo 4.4. İstenmeyen öğrenci davranışlarının sınıftaki öğrenci sayısına göre varyans analiz tablosu.....	47
Tablo 4.5. İstenmeyen öğrenci davranışlarının sınıftaki öğrenci sayısına göre Scheffe testi sonuçları.....	47
Tablo 4.6. Sınıfı kirletme İÖD' nin sınıftaki öğrenci sayılarına ilişkin ki-kare testi sonuçları.....	48
Tablo 4.7. Sınıfı kirletme İÖD ve başa çıkma yöntemleri ile ilgili ki-kare testi sonuçları.....	48
Tablo 4.8. İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıflara ait aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları.....	49
Tablo 4.9. İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıflara ait varyans analiz tablosu.....	51
Tablo 4.10. İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıflara ait Scheffe testi sonuçları.....	52
Tablo 4.11. İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıflara ait Tamhane testi sonuçları.....	54
Tablo 4.12. Kapıyı çalmadan sınıfa girme İÖD' nin öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıflara ilişkin ki-kare testi sonuçları.....	55
Tablo 4.13. Derste sınıftan izinsizce ayrılma İÖD' nin öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıfa ilişkin ki-kare testi sonuçları.....	56
Tablo 4.14. Cinsel konulara aşırı ilgi duyma İÖD' nin öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıflara ilişkin ki-kare testi sonuçları.....	56
Tablo 4.15. Bağımlılık yapıcı madde kullanma İÖD' nin öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıflara ilişkin ki-kare testi sonuçları.....	57
Tablo 4.16. Sık sık tuvalete gitme İÖD ve başa çıkma yöntemleri ile ilgili ki-kare testi sonuçları.....	58
Tablo 4.17. Ders esnasında sınıfta amaçsız dolaşma İÖD ve başa çıkma yöntemleri ile ilgili ki-kare testi sonuçları.....	58
Tablo 4.18. İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin mezun olduğu okula göre aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları.....	59

Tablo 4.19. İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin mezun olduğu okula göre varyans analiz tablosu.....	60
Tablo 4.20. İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin mezun olduğu okula göre Tamhane testi sonuçları.....	60
Tablo 4.21. İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin mezun olduğu okula göre Scheffe testi sonuçları.....	61
Tablo 4.22. Derse hazırlıksız gelme İÖD' nin öğretmenlerin mezun oldukları okullara ilişkin ki-kare testi sonuçları.....	61
Tablo 4.23. Kopya çekme İÖD ve başa çıkma yöntemleri ile ilgili ki-kare testi sonuçları.....	62
Tablo 4.24. Arkadaşlarının eşyalarına zarar verme İÖD ve başa çıkma yöntemleri ile ilgili ki-kare testi sonuçları.....	62
Tablo 4.25. Görünüşüne Kıyafetine, Temizliğine Özen Göstermeme İÖD ve başa çıkma yöntemleri ile ilgili ki-kare testi.....	63
Tablo 4.26. İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin yaşlarına göre aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları.....	64
Tablo 4.27. İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin yaşlarına göre varyans analiz tablosu.....	64
Tablo 4.28. İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin yaşlarına göre Scheffe testi sonuçları.....	65
Tablo 4.29. Araç gerecini düzenli kullanmama İÖD ve başa çıkma yöntemleri ile ilgili ki-kare testi sonuçları.....	65
Tablo 4.30. İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin cinsiyetine göre aritmetik ortalaması, standart sapması ve t-testi sonuçları.....	66
Tablo 4.31. Küfürlü konuşma İÖD ve başa çıkma yöntemleri ile ilgili ki-kare testi sonuçları.....	66
Tablo 4.32. Arkadaşlarının eşyalarına zarar verme İÖD ve başa çıkma yöntemleri ile ilgili ki-kare testi sonuçları.....	67
Tablo 4.33. Araç gerecini düzenli kullanmama İÖD ve başa çıkma yöntemleri ile ilgili ki-kare testi sonuçları.....	67
Tablo 4.34. Okul eşyalarına zarar verme İÖD ve başa çıkma yöntemleri ile ilgili ki-kare test sonuçları.....	68

EKLER LİSTESİ**Sayfa
No**

EK 1: Anket.....	83
EK 2: Anketin Uygulandığı Okullar.....	86
EK 3: Araştırma izni	87

KISALTMALAR

Akt	:Aktaran
f	:Frekans
Fak	:Fakülte
İÖD	:İstenmeyen öğrenci davranışı
N	:Kişi sayısı
Sd	:Serbestlik derecesi
Ss	:Standart sapma
Vd	:Ve diğerleri
%	:Yüzde
\bar{x}	:Aritmetik ortalama

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Tarih öncesi dönemlerde eğitimin informal bir şekilde yapıldığı ve eğitimin günün şartlarına göre şekillendiği görülmüştür. İnsanlar beslenme ve güvenlik ihtiyaçlarına rahat ve kolay ulaşabilmek için eğitim almışlardır. Eğitim toplumun ihtiyaçları doğrultusunda şekillendiğinden toplumda savaş ve kahramanlık gibi kavramlar öğretilmeye çalışılmıştır (Şişman ve Dönmez, 2010, ss.168-169). 21.yüzyılda ise eğitim daha çok akademik başarı ve kişinin davranışlarını değiştirmek üzerine planlanmaktadır. Bilim ve teknolojinin hızla ilerlediği 21.yüzyılda toplumlar, bireyleri bulunduğu çağa uygun ayrıca içinde yaşadıkları topluma faydalı olacak şekilde yetiştirmeye çalışır (Şişman ve Dönmez, 2010, s.173).Eğitim, toplumdaki gelişmeler ve değişimler doğrultusunda gerçekleşmektedir (Elban, 2009, s.1). Olumlu yönde bir değişimin gerçekleşebilmesi için bireyin gelişen çağa ayak uydurması gerekmektedir. Bulunduğu çağa ayak uyduramayanlar toplumdaki gelişmelerin gerisinde kalarak aksaklıklar yaşayabilirler (Keskin, 2009, s.1).

Eğitim bireyde istendik davranış oluşturma sürecidir (Ertürk, 1997, s.12). Eğitim bireylerin istenmeyen davranışlarını değiştirme yoluna giderek bireyin davranışını istenen hale getirmeye çalışır. Eğitim kurumlarında toplumsal kurallara ve normlara uymayan davranışları değiştirerek yerine toplum tarafından kabul görmüş hale getirmek esastır (Toprakçı, 2002, s.231). Eğitimin gerçekleşmesi okullar aracılığıyla sağlanır. Eğitim toplumun beklentilerini okullar aracılığıyla bireylere aktarır. (Keskin, 2009, s.1)

Okullar belirli kurallar çerçevesinde düzenli ve sürekli eğitimin yapıldığı alanlardır. Okullar bireyin hayatında önemli bir role sahiptir. Birey, aile ortamının dışına çıkarak eğitimini okullar aracılığıyla gerçekleştirmeye çalışır. Çocuğun aile ortamından sonra en çok zaman geçirdiği yerler okullardır. İlkokul ise çoğu zaman öğrencinin tanıştığı ilk eğitim kurumu olmaktadır. İlkokula başlayan çocuk artık hayatın sadece evle sınırlı olmadığını fark eder. Bu kalıbın dışına çıkarak belli bir

plan ve program dâhilinde toplumun bireyden beklediği değerleri öğrenmeye ve kazanmaya çalışır. Bu yüzden bireyler ilk sorumluluklarını ve öğrenme isteklerini ilkokulda kazanır. İlkokul öğrencilere çağdaş ve demokratik bir toplum için bir insanda bulunması gereken temel özellikleri bireylere kazandırmalıdır (Keskin, 2002, s.25). Bu nedenle de ilkokulda kazanılan davranışlar bireyin yaşamında önemli bir etkiye sahip olup bireyin yaşamında derin izler bırakmaktadır. Bireylere kazandırılmak istenen davranışlar okulların küçük bir yapısı olan sınıflarda kazandırılmaktadır. Başar'a (2003) göre eğitim, hedefi olan davranışları sınıflarda öğrencilere kazandırmaya çalışılır.

Sınıf, öğretim programı, ders planı, materyaller, zaman ve öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen gibi birçok etkenin aynı çatı altında bulunduğu yapıdır. Öğretmenin görevi aynı çatı altında bulunan etkenlerden bir ahenk oluşturarak etkili bir şekilde sınıfı yönetebilmektir (Sarıtaş, 2000, s.48). Bireyin alması gereken eğitimin büyük bir bölümü sınıflarda gerçekleşir. Öğrenci ve diğer tüm etkenlerin birbirleriyle etkileşime girdiği yapı olan sınıflarda iyi bir eğitim verilmesinde öğretmene büyük görev düşmektedir.

21.yüzyılda' da öğretmenin sınıf içerisindeki rolü rehberlik, yol göstericiliktir. Geleneksel okullarda öğretmenler bilgiyi vermekle yükümlüken çağdaş okullarda öğretmenler okullarda bilgiyi doğrudan vermeyerek öğrencilere "öğrenmeyi öğrenme" rolü ile öğrenciyi istenen bilgiye ulaştırmaya çalışır (Okutan, 2004, s.10). Öğretmen öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini bilebilmesi ve öğrencilerin sınıf içerisinde derse aktif olarak katılımını sağlayabilmesi için etkili bir sınıf yönetimi becerisine sahip olmalıdır. Öğretmen etkili bir yöntemi kullanarak sınıf içi ve sınıf dışı etkenleri kontrol altına alması öğrencilerde istenen yönde davranışlar sergilemesini kolaylaştırabilir. Öğrencide istendik davranış geliştirme ve bunu bütün öğrencilere yaygınlaştırmak için bireylerin öğrenmelerini temel alan ve psikolojik gereksinimlerini karşılayan bir çevre oluşturmak gereklidir. Öğretmen sınıfta uygun bir atmosfer oluşturduktan sonra öğrencilere istenen değerleri aktarmaya başlar. Bu değerler öğrencilere aktarılırken öğrencilerin bunları yanlış kodlamalarından, birbirlerinden olumsuz etkilenmelerinden, öğretmenin sınıf yönetiminden kaynaklanan eksikliklerden dolayı öğrenciler istenen davranışların yanı sıra istenmeyen davranışlar da öğrenebilirler.

1.1. PROBLEM DURUMU

Eğitimin bir süreç olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda öğrenciler doğrudan veya dolaylı olarak birbirlerinden etkilenirler. Eğitimin temel alındığı çoklu etkileşim alanlarında herkesin birbirinden doğrudan etkilendiği bir yapı söz konusudur (Cafoğlu, 1997, s.594). Bu nedenle öğrenciler istedik davranışların yanında istenmedik davranışlar da öğrenirler. Bu istenmeyen öğrenci davranışları öğretmene sınıf yönetiminde sıkıntılar yaşatabilmekte ve diğer öğrencileri de olumsuz yönde etkileyebilmektedir. İstenmeyen öğrenci davranışları okulda eğitsel çabaları engelleyen tüm davranışlar olarak adlandırılabilir (Başar, 2001, s.149). İstenmeyen öğrenci davranışları, öğrencilerin öğrenmelerini olumsuz etkileyen kasıtlı veya farkında olmadan göstermiş oldukları davranışların bütünüdür (Celep, 2004, s.256).

Sınıf öğretmenleri, öğrencileri istenen hedeflere ulaştırmaya çalışırken aile, çevre, okul ve öğrencinin kişiliğinden kaynaklı birçok engelle karşılaşabilmektedirler. Bu engeller öğrencinin istenen davranışları kazanmasını engelleyerek öğrencide istenmeyen davranışların oluşmasına sebep olabilir. Sınıf öğretmenin istenen davranışa karşı takındığı durum kadar istenmeyen davranışa karşı gösterdiği başa çıkma yöntemi de oldukça önemlidir. Bu önemden hareketle, araştırmanın problem cümlesi;

“Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara karşı kullandıkları başa çıkma yöntemleri nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir.

Araştırmanın alt problemleri şunlardır;

1. Öğretmenlerin sınıf içerisinde karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarıyla karşılaşma sıklığı ne düzeydedir?
2. Sınıf öğretmenlerinin sınıf içerisinde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmada kullandıkları başa çıkma yöntemleri nelerdir?
3. Sınıf içerisinde görülen istenmeyen öğrenci davranışlarıyla karşılaşma sıklıkları öğretmenlerin:
 - a) Cinsiyetlerine,
 - b) Yaşlarına,
 - c) Meslekte geçirmiş oldukları sürelerle,
 - d) Sınıftaki öğrenci sayılarına,

- e) Mezun oldukları okula
- f) Dersine girdikleri sınıfa göre farklılık göstermekte midir?

4. Sınıf içerisinde oluşan istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğretmenlerin kullandıkları başa çıkma yöntemleri öğretmenlerin:

- a) Cinsiyetlerine,
- b) Yaşlarına,
- c) Meslekte geçirmiş oldukları sürelere,
- d) Sınıftaki öğrenci sayılarına,
- e) Mezun oldukları okula,
- f) Dersine girdikleri sınıfa göre farklılık göstermekte midir?

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırma, ilkokul öğrencilerinde gözlenen istenmeyen davranışları ve istenmeyen davranışları ortadan kaldırmak için öğretmenlerin kullandıkları başa çıkma yöntemlerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

1.3.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları en önemli sorunların başında istenmeyen öğrenci davranışları gelir (Alkaş, 2010, s.8). Sınıf öğretmeni derste vaktinin önemli bir kısmını istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmak için kullanır. Bu sorunun ortadan kalkması ve en aza indirgenmesi için istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenleri ve uygun çözüm yollarının belirlenmesi gerekmektedir. Araştırmada ele alınan cinsiyet, kıdem, mezun olunan fakülte, öğrenci sayısı ve yaş gibi değişkenler, öğretmenlerin sınıf içinde disiplin sağlama yöntemlerine ilişkin alana önemli katkılar sağlayabilir. Ayrıca bu değişkenlerin öğretmenlere, okul yöneticilerine ve eğitim bilimleri alanında araştırma yapan bilim insanlarına hizmet etmesi, onlara ön bilgiler sağlaması, düşünce, görüş ve yeni fikirler kazandırması açısından da önem taşıdığı söylenebilir.

1.4. SAYILTILAR

- a) Sınıf öğretmenlerinin istenmeyen davranışlarla başa çıkmada kullandıkları yöntemler hakkında bilgi sahibi olduğu varsayılmaktadır.
- b) Öğretmenlerin “İlköğretim birinci kademe öğrencilerinde gözlenen istenmeyen davranışları ve öğretmenlerin kullandıkları başa çıkma yöntemleri” (Ek-1)’de sunulan anketi içten ve objektif bir şekilde yanıtladıkları kabul edilmiştir.

1.5. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;

1. 2015-2016 öğretim yılında Batman il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerini kapsamaktadır.
2. “İlköğretim birinci kademe öğrencilerinde gözlenen istenmeyen davranışları ve öğretmenlerin kullandıkları başa çıkma yöntemleri” anketindeki maddelerle sınırlıdır.

1.6.TANIMLAR

Baş çıkma yöntemleri: İstenmeyen öğrenci davranışlarının meydana gelmeden önce engelleyici yöntemlerdir (Karakaş, 2005, s.11).

İstenmeyen öğrenci davranışları: Okulda eğitsel çabaları engelleyen her türlü davranışlardır (Başar, 2003, s.117).

Sınıf yönetimi: Eğitim programı ve planı, zaman, mekan, öğretmen ve öğrenci arasında eş güdüm sağlayarak öğrenmeye elverişli bir ortam oluşturur (Sarıtaş, 2000, s.48).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde sınıf yönetimine ve sınıf yönetiminde kullanılan yaklaşımlara yer verilmiştir. Sınıf içinde görülen istenmeyen öğrenci davranışlarının neler olduğu, istenmeyen öğrenci davranışlarının oluşmasının nedenleri, istenmeyen öğrenci davranışlarının oluşmasını engelleyen yöntemler, istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğretmenlerin kullandıkları başa çıkma yöntemleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Bölüm sonunda ise konu ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE

İnsanlar sosyal birer varlık olduklarından birbirleriyle iletişimde bulunup bu iletişim sonucunda birbirlerinden etkilenirler. Bireylerin eğitim ve öğretim ihtiyaçlarını gidermek için sosyal bir yapı olan okullara ihtiyaç duyulmuştur. Okullarda bireysel eğitim maliyetli olup zaman alacağından öğrenciler gruplandırılarak sınıflar oluşturulmuştur. Sınıflar bireysel eğitim ve öğretimin mümkün olmadığı ve bu yüzden belirli amaç ve hedefler doğrultusunda fiziksel, duygusal ve zihinsel yönden farklı özellikteki bireylerin bir arada bulunduğu yerlerdir. Sınıf farklı kişilik, sosyo-kültürel, gelenek, zekâ düzeyi, hazırbulunuşluk düzeyi, gereksinimleri, tutumları, alışkanlıkları, öğrenme hızları farklı özelliklere sahip bireylerin bir araya geldiği toplumsal gruptur (Öztürk, 2002, s.156). Sınıf, eğitim sisteminin ilk basamağı ve eğitim-öğretim etkinliklerinin planlandığı, değerlerin öğrencilere aktarıldığı yapıdır. Sınıflardaki bireyleri eğitmek ve bireylere değerler aktarmak amacıyla sınıflara öğretmenler tayin edilmiştir. Bu öğretmenlerin aldığı eğitim ve onların yeterlilik düzeyi öğrenci davranışlarını önemli ölçüde etkileyebilmektedir.

2.1.1. Sınıf Yönetimi

Öğretmen, öğrenci, sınıftaki materyaller ve sınıftaki atmosfer gibi birçok etken sınıf yönetimini etkiler. Etkili bir sınıf yönetimi için bu etkenlerin birbirini tamamlayacak şekilde dizayn edilmesi gerekir. Sınıfta istenen başarıya ulaşmak için sınıf yönetimine etki eden etkenlerin uygun duruma getirilmesi gerekir (Paliç ve Keleş, 2011, s.202). Sınıfı oluşturan etkenlerdeki aksaklıklar sınıf yönetimini zorlaştırır. Öğretmenin amacı sınıf içindeki bu etkenleri eğitim-öğretime uygun duruma getirmektir.

Sınıf yönetiminde önemli bir etken olan öğretmene büyük bir görev ve sorumluluk düşmektedir. İyi bir öğretime bulunması gereken şartlardan biri de öğretmenin etkili bir sınıf yönetimine sahip olmasıdır (Şentürk ve Oral, 2008, s.2). Öğrencilerin yaşantıları, kişilik yapıları, ilgi ve yetenekleri farklılık gösterir. Sınıf, farklı yapıdaki bireylerin bir araya gelmesinden dolayı heterojen bir yapı oluşturur. Bu yüzden öğretmen dersi planlama aşamasında öğrencilerin hazırbulunuşluklarını, beklenti ve isteklerini göz önünde bulundurup bu değişkenler doğrultusunda hareket etmelidir. Bu durum öğretmenin sınıfa olan hakimiyetini kolaylaştırır. Sınıf ortamındaki her bilgi her öğrenci için aynı öneme sahip olmadığından öğretmen ders işlerken bazı öğrenciler öğretmeni dinlerken bazıları ders dışı şeylerle ilgilenebilmektedir. Derste öğrencilerin bir bölümü anlatılanları ilginç ve önemli bulduklarından derse aktif olarak katıldığı, diğer öğrencilerin ise öğretilenlerin ilgilerini çekmediğinden dersi sıkıcı bulup istenmeyen davranışlar gösterdikleri bilinmektedir (Balay ve Sağlam, 2008, s.2). Etkili öğretmenler bu davranışların nedenlerini bilgi ve tecrübelerine dayanarak veya duygudaşlık kurarak tahmin edebilir ve bu davranışları sınıfın sosyal ve duygusal ortamı içinde olumlu hale getirmek için çaba gösterirler. Öğretmenler öğrenme öğretme faaliyetleri esnasında karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarının ortadan kalkması için sınıfın fiziki yapısında, ders anlatım yönteminde birçok değişiklik yapabilir; bazı öğretmenler ise ya istenmeyen davranışların farkına varmaz ya da çözüm getirmeyen gereksiz müdahaleler ile problemin büyümesine yol açabilir (Öztürk, 2002, ss.118-153).

İstenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmak için sınıfta etkili iletişim becerilerine sahip öğretmenin varlığı önemlidir. Öğretmenin istenmeyen öğrenci davranışlarını anlaması ve bu davranışların altında yatan nedenleri önceden kestirip bunları doğru bir yaklaşımla çözmesi önemlidir. Bir öğretmenin sınıf yönetiminde etkili olabilmesi için izlediği yaklaşım çok önemlidir. (Keleş, 2010, s.6). Sınıf yönetiminde yaklaşım; amaçlara, kaynaklara ve gereksinimlere göre değişmektedir (Başar, 1999: akt. Karakaş, 2005, s.7).

2.1.2. Sınıf Yönetimi Yaklaşımları

Alan yazında sınıf yönetimi için beş yaklaşımdan söz edilmektedir. Bu yaklaşımlar geleneksel yaklaşım, tepkisel yaklaşım, önlemsel yaklaşım, gelişimsel yaklaşım ve bütünsel yaklaşım olarak beşe ayrılmıştır (Aydın, 2005; Sarıtaş, 2000; Basar, 2003).

2.1.2.1. Geleneksel yaklaşım

Geleneksel yaklaşım, öğretmenin sınıfın mutlak hâkimi olduğu öğrencilerin pasif durumda olduğu yaklaşımdır. Geleneksel yaklaşımda öğretmen sınıfta otoriter bir yapıdadır. Öğretmenin koymuş olduğu kurallara öğrencilerin katılması zorunludur. Geleneksel yaklaşımda öğrencinin sınıftaki akademik başarısı önemlidir. Bu yaklaşım öğrenciyi tek yönden geliştirmek üzerine odaklanmıştır. Geleneksel yaklaşımda öğretmen, kendisi tarafından hazırlanan kurallara öğrencilerin tamamen uymalarını ve bu kuralları sorgulamadan yerine getirmeleri istenmektedir (Tolunay, 2008, s.8). Bu kuralları öğretmen tek başına belirlemiştir ve öğretmenin tek amacı öğrencileri bu kurallar çerçevesinde yetiştirmektir. Bu yaklaşımda öğretmen kuralları tek başına oluşturduğundan sınıfta öğrencilerin kazanmaları gereken demokrasi bilinci olumsuz etkilenmektedir. Öğretmenin otoriter tutumları demokratik yaşamın ilkeleri ile bağdaşmaz (Keleş, 2010, s.6).

2.1.2.2. Tepkisel yaklaşım

Tepkisel yaklaşımın temeli öğrenci davranışlarına karşı öğretmenlerin vermiş olduğu tepkilerdir. Bu tepkiler öğrencilerin davranışlarını şekillendirir. Öğrencilerin göstermiş oldukları davranışlara karşı verilen ödül ve cezalar bireyin davranışlarını şekillendirir (Tolunay, 2008, s.8). Tepkisel yaklaşım, etki-tepki olarak

davranışların düzenlenmesini sağlar. Öğretmenlerin bu davranışlara karşı vermiş oldukları ödül ve cezalar öğrenci davranışlarını şekillendirir (Karakaş, 2005, s.8). Bu yaklaşımın avantajları olduğu gibi dezavantajlarının da olduğu görülmektedir. Bu yaklaşım etki olmadan ortaya çıkmadığı için önleyici ve geliştirici etkisini yitirmektedir. Bu yaklaşım daha çok davranışçı kurama dayanmaktadır. Tepkisel yaklaşımda öğretmenin sınıf yönetimine tam olarak hâkim olmadığı görülmektedir. Öğretmen öğrencilerin sergiledikleri davranışlar üzerine hareket etmektedir. Öğretmen öğrencilerin davranışlarının altında yatan nedenlere inmemektedir. Bu boyutuyla tepkisel yaklaşım öğrencinin davranışına bütünsel ve önleyici yaklaşmaz; sadece sonuç odaklıdır. Tepkisel yaklaşımda sınıf öğretmenlerinin becerilerinin yetersiz olduğu ve yapılan tüm etkinliklerde grupta çalışmanın ötesinde bireysel olarak hareket ettiği sonucuna varılmaktadır (Şenay, 2011, s.34). Tepkisel yaklaşım davranışları engellemeye yönelik değil de daha çok sonuç odaklıdır.

2.1.2.3. Önleyici yaklaşım

Davranışlar meydana gelmeden davranışların doğuracağı sonucu sezerek davranışın oluşmasını engelleyen yaklaşımdır. Önleyici yaklaşım tepkisel yaklaşımın tersine davranış meydana geldikten sonra tepki vermez amaç istenmeyen davranışın meydana gelmesini engellemektir. Önleyici yaklaşım gelecekte ortaya çıkma ihtimali olan istenmedik davranışın öğretmen tarafından tahmin edilerek gerekli önlemler alınmaya çalışılmasıdır (Şenay, 2011, s.34). Bu yaklaşım geleceği tahmin ederek planlama yapma işlemidir. Önleyici yaklaşım önceden tahmin edildiğinden öğrencilerin sınıf içerisinde zarar görmesini engelleyip istenmeyen davranışların oluşmasına set çeken bir yaklaşım olarak da ifade edilebilir.

2.1.2.4. Gelişimsel yaklaşım

Gelişimsel yaklaşım bireyleri fiziksel, duygusal ve zihinsel olarak tüm yönleri ile geliştirip ilerletmeye çalışılan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım bireyleri sadece zihinsel olarak geliştirmeye çalışmaz. Gelişimsel yaklaşım için bireyin tüm yönlerini geliştirmek temel ilkedir. Öğretmenler, sınıf yönetiminde bireylerin yaş seviyeleri gereği göstereceği davranışların farklı olacağını farkında olmaları gerekir. Bunun başında da ilkokuldaki çocukların soyut işlemleri kavramakta zorlandıklarının farkında olması gerekmektedir. Ortaokuldaki öğrencilerin ergenlik dönemine girdiklerini ve öğrencilerin bu dönemde daha duygusal ve asabi olduğunu bilip sınıf

yönetimini bu şekilde koordine etmesi son derece önemlidir. Öğrenciler ilkokul, ortaokul ve ortaöğretimde gelişim özellikleri açısından farklılıklar göstereceğinden sınıf yönetiminde öğretmenin tüm öğrenci gruplarına karşı aynı yöntem ve teknikleri kullanması yanlışlıklara ve tutarsızlıklara sebebiyet verir (Keleş, 2010, s.11).

2.1.2.5. Bütünsel yaklaşım

Bütünsel yaklaşım, sınıf yönetiminde yerine göre diğer tüm yaklaşımlardan yaralanan yaklaşım türüdür. Bu yaklaşım önlemsel yaklaşımda olduğu gibi istenmeyen davranışa önlem almaya yönelimlidir ama davranış meydana geldikten sonra tepkisel yaklaşımdaki etki-tepki bağlamında bu yaklaşımdan da yararlanabilir. Bütünsel yaklaşım duruma göre tepkisel, önlemsel ve bireyin gelişim boyutlarını dikkate alan karma bir yaklaşım olarak tanımlanmıştır (Keleş, 2010, s.12). Sınıf yönetimini tüm yönleri ile ele almaya çalışır, diğer yaklaşımlara göre mükemmeliyetçi bir sınıf yönetimi yapısı meydana getirmek ister. Bütünsel yaklaşım diğer tüm yaklaşımların sentezi olarak tanımlanmıştır (Danalıoğlu, 2009, s.22).

2.1.3. İstenmeyen Öğrenci Davranışları

İstenmeyen öğrenci davranışları, sınıf yönetimini ve dersin akışını olumsuz yönde etkileyen sınıfın hâkimiyetini zorlaştıran davranışlardır. Genel olarak istenmeyen öğrenci davranışları öğretmeni rahatsız eden, dersin düzenini bozan, sınıfın kurallarına ters düşen davranışlardır. İstenmeyen öğrenci davranışları sınıfın büyük bir bölümünü rahatsız eder ve istenen hedefe ulaşmayı zorlaştırır. İstenmeyen öğrenci davranışları sınıf düzenini bozan ve ulaşılması gereken hedeflere ulaşmayı engelleyen her türlü davranıştır (Tolunay, 2008, s.28) . İstenmeyen davranışlar okulda veya sınıfta oluşturulmuş yazılı veya yazılı olmayan öğrenme ve öğretme etkinliğini azaltan, okulun temel misyonuna ters düşen davranışların tümüdür (Öztürk, 2002, s.140). İstenmeyen öğrenci davranışları bireyin başka bir bireyi rahatsız etmesi, sınıf ve okul kurallarına uymaması, sınıf etkinliklerini bozması, sınıfta karışıklık oluşturması, bireyin hem kendini hem de başkalarını rahatsız etmesi, sınıf atmosferini bozan tüm davranışlardır (Şentürk, 2010, s.9).

İstenmeyen davranışların meydana gelmesinde birçok neden etkilidir. İstenmeyen öğrenci davranışları okul, aile, çevre ve bireyin kişiliğinden kaynaklı olarak meydana gelen davranışlardır. Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarının

ortaya çıkmasında öğrencilerin geçmiş yaşantıları, değer yargıları, kültürel durumları, ilgileri, yetenekleri, sosyo-ekonomik durumları etkili olmaktadır (Elban, 2009, s.6). Öğretmen, sınıf yönetimi, öğrenci, sınıfın fiziki yapısı ve çevreden kaynaklanan sebeplerden dolayı istenmeyen öğrenci davranışları meydana gelebilir (Yüksel, 2005, ss.10-26).İstenmeyen öğrenci davranışlarının oluşma nedeni okul, çevre ve öğrenci ailesi ile kişiliğinden kaynaklı olduğu söylenebilir (Sipahioğlu, 2008, s.22).

Okul, çevre, aile ve öğrencilerin kişiliğinden kaynaklı olan istenmeyen öğrenci davranışlarını şu şekilde sıralayabiliriz: Öğrencilerin sınıfta sorulan sorulara kayıtsız kalması, sürekli arkadaşlarını rahatsız etmeleri, temizlik gibi sağlığı ilgilendiren önemli konuları göz ardı etmeleri, oluşturulan sınıf kurallarına karşı çıkma, sınıf dışında oynanan oyunlarda haksız davranışlarda bulunma, öğretmenlerine karşı saygısızlık etme, geçerli bir mazereti olmadan ve ailenin bilgisi dışında devamsızlık yapma, ortak kullanım alanlarına zarar verme, okul eşyalarına kalıcı hasarlar verme, arkadaşlarıyla kavga etme, arkadaşlarını tehdit etme, arkadaşlarının eşyalarını izinsiz alıp onlara zarar verme, arkadaşlarına lakap takma, onları aşağılama, dışlama, başkalarının özel eşyalarını izin almadan alma, kullanma, yalan söyleme, grupla çalışma isteğini reddetme, sorumluluk almaktan kaçınma ve aldığı sorumluluğu yerine getirmeme, bağımlılık yapan madde kullanma gibi istenmedik öğrenci davranışları sergileyebilirler (Alkaş, 2010; Keleş, 2010; Danalıoğlu, 2009; Elban, 2009; Kapucuoğlu, 2008; Sipahioğlu, 2008; Karakaş, 2005).

2.1.3.1 Okuldan kaynaklanan sebepler

Sınıf okulun bir parçasıdır. Bu yüzden okuldan kaynaklanan sebepler sınıftaki öğrencileri de doğrudan etkilemektedir. Okul ve sınıfı ayrı düşünmek söz konusu değildir (Keleş, 2010, 24). Okulun fiziksel özellikleri, öğrenci sayısı, durumu, kuralları, idare edilişi gibi birçok etken sınıf atmosferini etkilemektedir (Keleş, 2010, s.24).Bu etkenler öğrencilerin tutum ve davranışları üzerinde etkilidir. Okul öğrenciler için uygun ve çekici hale getirilmelidir. Temiz, bakımlı, iyi donatılmış bir okul çocukların sadece başarısını değil aynı zamanda davranışlarını da etkiler. Okul öğrenciler için uygun bir duruma getirilmişse öğrencilerin de uygun davranışlar sergilemesi beklenir, aksi halde öğrenciler istenmeyen davranışlar sergileyebilir.

Okuldaki öğrenci sayısının fazla olması disiplin sorunlarının artmasına sebep olmaktadır. Okulda öğrencilerin enerjilerini harcayacakları sosyal etkinliklere ağırlık verilmelidir. Okulda oyun alanları oluşturularak çocukların bu alanlarda enerjilerini harcamaları sağlanabilir, bu sayede öğrencilerin derslerde olumsuz davranışları azalacaktır. Bu alanların herhangi birinde yaşanacak olan eksiklikler, öğrencilerin davranışlarında olağanın dışında bir tepki göstermesine sebep olabilir (Sipahioğlu, 2008, s.28).

Öğrencileri, okul çevresindeki istenmeyen olaylardan korumak için okulun bütün olanaklarını öğrencilerin hizmetine sunmak gerekir (Danalıoğlu, 2009, s.30). Okul idaresi ders saatleri dışında okul bahçesini, oyun alanlarını ve varsa kütüphanesini öğrencilerin hizmetine sunmalıdır. Okulun diğer alanlarını öğrencilerin yönelim ve gereksinimlerine yanıt bulabilecek duruma getirmek, öğrencinin çevrede olumsuz davranışlar göstermesinin önüne geçecektir. Okul içinde bir ünite olan sınıfta bulunması gereken faktörleri Terzi(2002) şu şekilde açıklamıştır: a) Öğrenci sayısı, b) Işık, c) Renk, d) Sıcaklık, e) Temizlik, f) Oturma düzeni, g) Görünüm

2.1.3.1.1. Öğrenci sayısı

Sınıf mevcudunun fazla olması sınıftaki başarıyı olumsuz etkilemektedir. Sınıftaki öğrenci sayısının fazlalığı öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimi kısıtlamaktadır. İlkokulda okuyan öğrencilerin yaş gereği birbirini şikâyet etme eylemi dersi olumsuz etkilemektedir ve aşırı şekilde şikâyetin olması öğretmenin derse başlamasını geciktirip öğretmenin başka konularla uğraşmasına neden olmaktadır (Tekkoyun, 2008, s.30). Sınıf mevcudu artıkça sınıfta daha fazla gürültü oluşmaktadır. Bu gürültü öğretmeni ve haliyle eğitim öğretimi olumsuz etkiler. Sınıf mevcudunun az olması hem öğretmene hem de öğrenciye yarar sağlar (Çınar, 2004, s.37). Öğrenci sayısının az olduğu bir sınıfta öğrenci dersi daha dikkatli dinler, sınıftaki gürültü azalır, öğretmenin sınıfa olan hâkimiyeti artar, öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişim artar.

2.1.3.1.2. Işık

Etkili bir sınıf atmosferi için sınıfın iyi bir şekilde aydınlatılması gerekir. Sınıf ne çok ne de az ışık alacak şekilde aydınlatılmalıdır. Eğer sınıf aşırı derecede ışık alıyorsa bu durum çocukların gözlerine zarar verebilir ve dikkatlerinin dağılmasına neden olur. Aydınlatma az ise çocuklar sınıf içinde tahtaya yazılan yazıları görmeyebilir veya kitaptaki yazıları okuyamayabilir. Bu tür sebepler çocukların dikkatinin dağılmasına ve istenmedik öğrenci davranışlarının oluşmasına neden olabilir. Sınıfta doğal ışık yolları kullanılmalıdır. Işık, öğrencilerin tahtayı rahatça görülebilecekleri durumda olmalı bunun az ya da çok olması öğretmen ve öğrencinin vereceği mesajları zorlaştırabilmektedir (Karaçalı, 2006, s.150). Bu durumun aksi halinde öğrencinin derste dikkatsiz davranışlar sergilemesi söz konusu olacaktır. Sınıf ortamı güneşi yeteri derece alacak konumda olmalıdır.

2.1.3.1.3. Renk

İnsanlar için renklerin önemi büyüktür. İnsanların duyguları ve renkler arasında ilişki vardır. Renkler bireyleri heyecanlandırır, rahatlatır, harekete geçirir; rahatsızlık verebilir veya insana korku salabilir. Renk ruhsal ve duygusal durumda psikomotor işleyişe, kas faaliyetlerine, nefes alma, nabız oranına ve kan basıncı gibi hayati öneme sahip olan faaliyetlerde değişiklikler meydana getirmektedir (Tolunay, 2008, s.31). Soğuk renkler kan basıncında düşüşe ve gevşemeye neden olur, sıcak renklerin ise kan basıncının yükselmesine ve tedirginliğin artmasına sebep olduğu yapılan araştırmalarla ortaya çıkmıştır. Renklerin insan hayatındaki yeri ve insan duyguları üzerindeki etkisi her zaman önemsenmiştir. Bu yüzden okullarda ve sınıflarda renk seçimi yapılırken dikkatli olunmalı ve çocukların yaş düzeyine uygun renkler seçilmelidir. Sınıfın rengi ve görünümü öğrenci davranışları üzerinde etkili olduğu için küçük yaşlardaki çocukların okudukları sınıfların pempe; büyük sınıftaki öğrencilerin ise mavi ve tonlarının renginde olması önerilmektedir (Ada, 2000, s.2). Açık sarı ve portakal rengi uyarıcı, mavi renk gevşetici ve kırmızı renk gerilim yaratıcı etkiye sahiptir (Kapucuoğlu, 2008, s.31).

2.1.3.1.4. Sıcaklık

İnsanların doğasında var olan ısı değeri düşüp arttığında insanlarda ya üşüme ya da terleme gözlenir. Bu yüzden oda sıcaklıklarının insan bedenindeki ısıya yakın olması gerekir. Aşırı sıcaklık çocuğun terlemesine ve çocuğun mayışmasına, aşırı soğuk ise çocuğun titremesine ve derse odaklanmasının sona ermesine ve bunun sonucunda çocuğun istenmedik davranışlar sergilemesine sebep olabilir. Sıcaklığın artması fiziksel rahatsızlıklara ve öğrencilerin derse olan ilgisinin dağılmasına yol açar (Karaçalı, 2006, s.150). Düşük sıcaklık durumunda ise öğrencilerin ısınmaya çalışması sonucu dikkatlerinin dağılmasına neden olur.

2.1.3.1.5. Temizlik

Temizlik insanların sağlıklı olmaları için gerekli olan etkenlerdendir. Bireylerin sağlığının korunması için temiz bir çevrede eğitim görmeleri gerekir. Temiz olmayan, kirlili bir sınıfta öğrencilerin kokudan ve kirden rahatsız olması sonucu derse olan dikkatleri dağılabilir. Sınıf kuralları oluşturulduğu zaman temizlik bir kural olarak değil bir yaşam felsefesi olarak verilmelidir. Çocuk temizlik kavramını sadece okulda değil hayatının tüm alanlarında yaşmalıdır. Sınıfın fiziki yapısının yanı sıra içindeki materyallerin masa ve sıraların temiz olması gerekir. Sınıfın temiz olması fiziksel ve düşünsel rahatlık açılarından gereklidir (Karaçalı, 2006, s.151). Öğrenciler sınıfı temiz tutmalı ve temiz bırakmayı öğrenmelidir.

2.1.3.1.6. Oturma düzeni

Oturma düzeni sınıf içindeki iletişimi ve sınıf içinde kazandırılmaya çalışılan kavramlar için önemli olan bir unsurdur. Anlatılacak ders, dersin konusu ve öğrenci sayısı gibi değişkenler oturma düzenini etkilemektedir. Oturma düzeni sıra, u, konferans ve küme olarak farklılaşmaktadır (Karaçalı, 2006, s.148). Sıra düzeni öğrencilerin ard arda oturduğu, öğrencilerin boyu ve görme durumları dikkate alınarak planlanan oturma düzenidir. Öğretmen deney yapacaksa tüm öğrencileri yapılacak olan deneyi görebilecek şekilde oturtmalıdır bu tür gösterilere en uygun olan oturma şekli ise U düzenidir (Karaçalı, 2006, s.149). Konferans düzeni öğrenci sayısının çok olduğu durumlarda kullanılan oturma düzenidir. Öğrenciler arasındaki etkileşimi ve işbirliğini artırmak için küme düzeni de önemli bir uygulamadır. Şayet kazanıma göre oturma planı düzenlenmezse öğrenciler yapılacak olan çalışmayı göremeyecek ve derse katılmayacaklarından sonuçta istenmedik davranışlar

sergileyeceklerdir. Sınıfın düzenlenmesinde diziliş biçimi en önemli etkidir (Erden, 2005, s.122). Öğrencilerin sınıf içindeki oturma düzenleri, sıra ve masaların dizilişi sınıf içindeki öğretmen-öğrenci etkileşimini etkileyen önemli bir etkidir (Karaçalı, 2006, s.149). Öğretmen öğrencilerin fiziksel özelliklerini göz önünde bulundurmalı ve buna göre bir oturma düzeni oluşturmalıdır. Ayrıca çocuklar birbirleriyle çok samimi ilişkiler kurabilirler bu ilişkilerde sınıfta istenmedik davranışlar meydana gelebilir. Birbirine zıt öğrencilerin de bir arada oturması sınıfta istenmedik davranışlar oluşturabilir. Samimi olan öğrencilerin birbirleriyle sohbet etmesi zıt olan öğrencilerinse sürekli kavga edip tartışmaları sınıf atmosferini olumsuz etkiler.

2.1.3.1.7. Görünüm

Etkili bir sınıf ortamının oluşması için sınıf içindeki görünümün ne aşırı şekilde çok ne de aşırı şekilde az olması gerekir. Görünümdeki aşırılığın veya noksanlığın ikisi de sınıf atmosferini olumsuz etkiler. Sınıfın genel görünümü hem öğrenci hem de öğretmen açısından önemli bir unsurdur. Sınıfta bulunan nesnelere düzenli ve amacına uygun bir şekilde düzenlenmesi önemlidir. Özen gösterilerek düzenlenen bir sınıf, öğrenci psikolojisini iyi yönde etkiler. Etkili bir eğitim ortamı, görünüme önem verir. Görünümü düzenli bir şekilde tasarlanan sınıf öğrencide seçicilik kavramının gelişmesini sağlar. Bu yüzden sınıf düzeni oluşturulurken öğrenci görüşlerine de başvurulmalıdır. Öğrenciler sınıfın düzenlenmesinde yer almaktan mutluluk duyarlar. Bu aynı zamanda öğrencinin estetik duygusunu da geliştirir, estetik duygusu öğrencilerdeki seçicilik duygusunu geliştirir. Öğrenci bunu normal yaşamında da kullanacağı için bu durum öğrencinin dünyadaki güzellikleri algılayıp hayatına renk katmasına katkı sağlayacaktır.

2.1.3.2. Çevrenin sahip olduğu değişkenlerden kaynaklanan sebepler

İnsanları etkileyen en önemli etkenlerden biri de çevredir. Sosyal çevrenin öğrenci davranışlarının üzerinde etkisi çoktur. Öğrenci okula gelip giderken sürekli sosyal çevre ile etkileşim halindedir. Çevrede oluşan olumsuz bir davranış öğrencileri doğrudan veya dolaylı olarak etkiler. Bu yüzden okulun amacı sadece öğrenciyi eğitmek olmamalıdır. Amacı öğrencileri eğitmek olan okul, çevresini de eğitmelidir (Başar, 2000, s.21). Bunu yaparsa çevreden etkilenen öğrencilerin bazı davranışları okula gelmeden düzeltilmiş olur. Aksi halde çevredeki istenmeyen davranış örnekleri sınıfa kadar girer, sınıf ortamını bozar, eğitsel amaçların ve sınıf

yönetiminin uygulanmasını zorlaştırır. Okulun çevresini eğitmesi anlamında okulda ailelere yönelik seminerler yapılarak çocuğun sosyal çevresi de bilinçlendirilmelidir. Okulda öğrencilerin davranışlarını düzeltmeden önce çevrenin düzenlenmesi hedef alınmalıdır. Öğrencinin çevresinden kaynaklanan sebepleri şu şekilde sıralayabiliriz:

a) Ekonomik faktörler, b)Sosyal ve kültürel faktörler, c)Coğrafi faktörler

2.1.3.2.1. Ekonomik faktörler

Öğrencilerin ekonomik düzeyi gelişimleri açısından önemlidir. Ekonomik düzeyin istenilen seviyede olmaması öğrenci davranışını olumsuz etkilemektedir. Ekonomik faktörler öğrencinin sosyal ve bilişsel yönden gelişimi için önemlidir (Balkar, 2008, s.31). Ekonomik düzeyi yetersiz olan öğrenci ailesine yardım etmek için okul zamanları dışında başka işlerle uğraşabilir. Ders dışı zamanlar da çalışan çocukların ders çalışmak için zaman bulamaması veya çalıştıkları işlerde yorulmaları onların eğitim öğretim süreçlerini olumsuz etkiler. Yoksullaşma öğrenci davranışlarını olumsuz etkilemektedir (Akar, 2014, s.1).

2.1.3.2.2. Sosyal ve kültürel faktörler

Sosyal bir varlık olan bireyin davranışları üzerinde sosyal çevrenin etkisi yadsınamaz. Din, dil, ırk, örf ve yönetim biçimi vb. faktörler öğrenci davranışlarını etkiler. Öğrenciler okula gelip giderken isteyerek veya farkında olmadan çevreden birtakım davranışlar edinirler. Çevre ile etkileşim halinde olan öğrenci okula gelip giderken şiddet uygulayan, bağımlılık yapıcı madde kullanan, küfürlü konuşan insanlarla karşılaşabilir. Bu tür davranışlarla karşılaşan öğrenci istenmeyen davranışlar sergileyebilir.

2.1.3.2.3. Coğrafi faktörler

Türkiye'deki coğrafi şartlar eğitimi etkilemektedir. Tarım ve hayvancılığın yaygın olduğu bölgelerde yılın belli zamanlarında öğrenci sayılarında değişiklikler meydana gelir ve bu değişiklikler eğitim öğretim faaliyetlerini etkilemekte ve öğrencilerin eğitiminin aksamasına sebep olmaktadır. Mevsimlik işlerde çalıştırılmak üzere kısa süreli göçler veya hayvancılıkla uğraşan insanların yaylalara çıkması öğrencilerin eğitiminin aksamasına sebep olmaktadır. Toprak ve hayvancılıkla uğraşan aileler çocuklarını yılın belli vakitlerinde okula göndermezler ve bu çocuğun eğitimini sekteye uğratar (Doğan, 2000:akt: Summak, Summak, Gelebek, 2011, s.241). Türkiye'de kırsal bölgelerin olması eğitimi zorlaştıran diğer bir etkidir.

Kırsal bölgelerde bazen yeterli sayıda öğrencinin olmaması taşınmalı eğitimin yapılmasına veya öğrencilerin birleştirilmiş sınıflarda eğitim görmelerine sebep olur. Taşınmalı eğitimden yararlanan öğrenciler ihtiyaçlarının giderilmesinde aksaklıklar yaşayabilir. Birleştirilmiş sınıflarda okuyan öğrenciler ise öğretmenin başka kademedeki öğrencilerle uğraşması sonucunda doğacak boşluktan kaynaklı olarak istenmeyen davranışlar sergileyebilirler. Birleştirilmiş sınıflarda öğretmen bir dersin hepsini aynı sınıfa ayıramayacağından sınıf yönetiminde sorunlar yaşanabilir (Gözler ve Çelik, 2013, s.162).

2.1.3.3. Öğrencinin yetiştiği aile ve kişiliğinden kaynaklanan sebepler

Sınıf aynı amaç uğruna bir araya gelmiş bireylerin oluşturduğu sosyal bir yapıdır. Bireylerin önceki yaşantıları daha sonraki yaşantılarını etkilemektedir. Geçmiş yaşantılar, kültür, ekonomik durum, ailedeki birey sayısı, velinin hayatta olması, ebeveynlerin beraberlik durumu, ebeveynlerin şiddet eğilimi, ebeveynlerin eğitim seviyeleri, bireyin yaşamını sürdürdüğü alan, bireyin öğrenmesi için evde ona ait bir odasının olması gibi birçok faktör bireyin öğrenimini etkilemektedir. Öğrencinin yetiştiği aile ve kişiliğinden kaynaklanan sebepleri şu şekilde sıralayabiliriz: a) Farklı kişilik yapıları, b) Farklı ilgi ve yetenekler, c) İyi beslenmeme ve uyku sorunu, d) Hiperaktiflik ve dikkat eksikliği, e) Aile içi şiddet ve ebeveynlerin beraberlik durumu

2.1.3.3.1. Farklı kişilik yapıları

Bireyin zihinsel, fiziksel, sosyal ve duygusal yönlerinin bir araya gelip kaynaşması sonucu bireyin kişiliği şekillenir. Bireyin kişiliğinin oluşmasında birçok etken etkili olur. Çocuğun fiziki yapısının yetersizliği, aşırılığı veya engelli bir durumu sınıf arkadaşlarının arasında kabullenmeme ve lakap takılmasını tetiklemektedir. Bu durumdaki öğrenciler arkadaşlarına karşı saldırgan davranışlarda bulunabilirler. Fiziksel yetersizliği olan çocuklar uyum sorunlarıyla karşılaşır ve bu sorunlar çocuğun eğitimini ve kişilik gelişimini olumsuz yönde etkiler. Kolları ve bacakları olmayan veya tutmayan bireylerin içine kapanma, hassas olma, alıngan olma ya da kendini eksik hissetme gibi davranışlar gösterdikleri görülmektedir. Sağlıklı bir birey yetiştirmek için bireyi tüm yönleriyle geliştirmeye çalışmak gerekir (Özyürek, 1983, s.347). Birey kişiliğini oluştururken herhangi bir alanda noksanlık yaşarsa bu bireyin kişiliğinin tamamını olumsuz bir şekilde etkilemektedir.

2.1.3.3.2. Farklı ilgi ve yetenekler

Sınıfların heterojen yapısı göz ardı edilerek homojen bir sınıf ortamı yaratmak sınıf içinde farklı sorunların ortaya çıkmasına neden olur. Öğretmen sınıfı bir fabrikaya dönüştürüp öğrencilerin hepsini tek tip öğrenci grubu haline getirmesi hem çocuğun kendini keşfetmesini engelleyecek hem de sınıfta istenmedik davranışlarla karşılaşma sıklığında artış meydana getirecektir. İlgi, bireyin bir şeyi severek yaptığı ve ondan herhangi bir çıkar sağlama amacı olmayan uğraşlarıdır. Yeteneklerse doğuştan var olan kazanımlardır. Örneğin, futbolu sevip matematiği sevmeyen bir birey tüm çabalarınıza rağmen matematik bilgisi konusunda en üst seviyeye gelemeyebilir. Bireyleri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirmek öğrencinin başarısını artıracaktır. Eğitim, özellikle farklı ve özel gereksinimli kişilere sunulan, üstün zekâ ve becerilere sahip bireylerin kapasitelerini en üst seviyeye ulaştırmak, yetersizliği olan öğrencinin yetersizliğinin engele dönüşmesini engelleyen, engeli olan bireyin kendine güveninin yeterli hale gelmesini ve toplumla kaynaşması sağlayan, bağımsız, üretici bireyler yetiştirmektir (Ataman, 2003, s.282).

2.1.3.3.3. Beslenme ve uyku sorunu

Bireylerin ihtiyaçlarını karşılaması ve hayatını sürdürebilmesi için beslenmesi ve uyuması gerekir. Bireyin yeterli seviyede beslenmemesi ve yeterli seviyede uyuyamaması halinde bireyde istenmeyen davranışlar ortaya çıkar. Çocuğun kahvaltı yapmadan okula gelmesi derse odaklanmasında sıkıntılar yaşamasına sebep olacaktır. Ya da çocuğun diğer fizyolojik ihtiyacı olan uyku yeteri kadar gerçekleşmediği zaman çocuk sınıfta uyuma davranışı sergileyebilir. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisindeki en önemli ihtiyaç fizyolojik ihtiyaçlardır (Maslow, 1970: akt. Toker, 2007, s.95). Fizyolojik ihtiyaçlarını gidermemiş bir birey için diğer ihtiyaçların anlamı yoktur. Aç, susuz ve uykusuz bir birey önce bu ihtiyaçlarını giderecek ve daha sonra diğer ihtiyaçlarını gidermeye çalışacaktır.

2.1.3.3.4. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu

Hiperaktiflik aşırı hareketlilik anlamına gelmektedir. Çocukluk çağında en sık görülen aşırı hareketlilik, dikkat sorunları ve istekleri erteleyememe belirtileriyle ortaya çıkan psikiyatrik bir bozukluktur (Sosyal ve Özdemir, 2004, ss.89-90).

Çocuk dikkatini toplaması ve davranışlarını kontrol etmesi noktasında sıkıntılar yaşar. Hiperaktivite ve dikkat eksikliği olan bireylerde sıklıkla aşağıdaki davranışlar gözlemlenmektedir:

a) Bir yerde duramazlar b) Oturması gerektiği halde oturamazlar c) Sessiz ve sakin oyun oynamakta güçlük çekerler d) Yerli yersiz amaçsız koşup bir yerlere tırmanırılar e) Çok konuşurlar f) Her zaman bir şeylerle uğraşırlar g) Sıralarını beklemekte zorlanır. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite sıkça görülen bir rahatsızlıktır. Okul çağı çocuklarını %3-7'sini etkilediği düşünülmektedir (APA, 2000: akt. Özbek, 2006, s.38). Bu da ortalama 40 kişilik bir sınıfta 1-3 öğrenci demektir. Dikkat eksikliği olan bireyler dikkatlerini bir noktada toplayamazlar ve dikkatleri kısa sürede dağılır. Bu yüzden öğretmenin bu tip öğrencileri iyi tanımlaması gerekir. Bu bireyler iyi tanımlanmadığı zaman sınıfta istenmedik davranışlar ortaya çıkar.

2.1.3.3.5. Aile içi şiddet ve ebeveynlerin beraberlik durumu

Aile içi şiddet çocuklara doğrudan veya dolaylı yoldan istenmedik davranışlar kazandırmaktadır. Çocuğun ilk eğitimini aldığı ailede ebeveynler arasındaki sıkıntı çocuğu da etkilemekte ve çocukta zamanla şiddetin normal bir şey olduğu izlenimi uyandırmaktadır. Fiziksel güç ya da kuvvetin, amaçlı bir şekilde kendine, başkasına, bir gruba ya da topluluğa karşı fiziksel zarara ya da fiziksel zararlar sonuçlanma ihtimalinin artmasına, psikolojik zarara, ölüme, gelişim sorunlarına ya da gelişim yoksunluğuna neden olacak şekilde tehdit edici biçimde kullanılmasıdır (WHO, 2002: akt. Zara Page ve İnce, 2008, s. 82). Aile içindeki şiddetin etkileri tüm aile fertlerini olumsuz etkilemektedir. Fakat özellikle bu şiddetten en çok çocuklar ve kadınlar etkilenmektedir. Aile içindeki şiddetten çocuk doğrudan ya da dolaylı yoldan etkilenmektedir. Aile içi şiddet uygulayanların büyük bölümünün şiddete tanık olanların arasından çıktığı savunulmaktadır. Bu bireyler zamanla okuldaki arkadaşlarına karşı da şiddet uygulamaktadırlar. Şiddete maruz kalmış veya şiddete tanık olmuş bireyler yaşamlarının ilerleyen yıllarında yakınlarına ve çevrelerindeki kişilere karşı şiddet davranışı gösterebilirler.

“Aile içinde yaşanan öfke ve saldırganlık içeren davranışlara çocukları doğrudan veya dolaylı maruz kalmaktadır. Aile içi şiddet uygulayanların büyük bölümünün doğrudan şiddet gören çocuklardan değil, anne ve baba arasındaki şiddete tanık olanlardan çıktığı yönündeki görüşlerin olmasına rağmen, çocukken şiddete maruz kalan bireylerin yetişkinlikte ciddi davranış bozuklukları gösterdikleri görülmektedir. Bu bireylerin kendi çocuklarına daha çok öfke ve saldırganlık içeren davranışlar sergiledikleri bilinmektedir.” (Vahip, 2002, s.314).

Ebeveynleri arasındaki fiziksel şiddete tanık olan çocukların kendileri fiziksel olarak şiddet görmese bile, saldırganlık davranışında artma, uyku, beslenme ve kilo ile ilgili sorunlarda dâhil olmak üzere çok sayıda sağlık sorunu ve davranış sorunları ortaya çıkabilir. Bu çocuklar, okulda sorunlar yaşamakta, yakın ve olumlu arkadaşlıklar geliştirme konusunda zorlanmaktadır (Avcı ve Güçray, 2010, s.49).

2.1.4. İstenmeyen Davranışların Oluşmasını Engelleyici Yöntemler

İstenmeyen davranışların oluşmasını engellemek için bazı yöntemler geliştirilmiştir: Planlı çalışmak, akıcı etkinlik, tutarlılık, öğretmen kontrolü ve sınıf kurallarını belirlemek istenmedik öğrenci davranışlarını engelleyen yöntemlerdir (Karakaş, 2005, s.11).

Sınıftaki eğitim düzeyinin artması için öğretmenin plan yapması öğretmenin işini kolaylaştıracağı gibi dersin verimliliğini de artırabilir. Bu nedenle öğretmenlerin ders planı yapması önemlidir. Bu plan öğrenmeyi desteklemeli, öğrencilerin hepsini standartlaştırmamalıdır. Planlamada, öğrencilerin göstereceği performans, sergileyecekleri davranış, derse katılımları ve öğretime uygun olan materyallerin önceden belirlenmesi gerekmektedir. Bu planda öğretmen formasyon bilgilerini teoriden çıkarıp uygulamaya dökmelidir. Öğretmen plan hazırlarken öğrencileri plandan soyutlamamalı tersine öğretmen planı öğrenci üzerine inşa etmeli, öğrenciyi merkeze almalıdır. Öğretmen alanında yapılan değişiklikleri takip etmeli, öğrencilerin aktif şekilde derse katılımını sağlamalıdır. Alan bilgisine hâkim olan öğretmen öğrencilerini derse aktif bir şekilde katar (Şahin, 2011, s.241). Bu öğretmenler dersi sundukları zaman açık bir dille dersi anlatır. Öğrencilerden gelecek sorulara hazırlıklıdır. Kaçamak cevap vermezler. Çocukların seviyesine inerek çocukların dersi pür dikkat dinlemesini sağlarlar.

Öğretmen ders içinde ve ders dışında öğrencilerin göstermiş olduğu davranışlara karşı tutarlı davranışlar sergilemeli ve sınıfta bulunan tüm öğrencilere karşı tutarlı çözüm yolları denemelidir. Tutarlılık aynı probleme karşı aynı cevapları vermektir. Öğretmen eğer davranışlarında tutarlı olmazsa çocuklarda yapılan davranışlara karşı kesin fikir oluşmaz.

Öğretmen sınıfta meydana gelecek ve ortaya çıkacak davranışlara karşı önleyici yaklaşarak istenmeyen davranışın meydana gelmesini engellemelidir. Öğretmen sınıfa hâkim olmalı istenmeyen davranışların ortaya çıkacağını sezdiği an kontrolü eline almalıdır.

Öğretmenlerin sınıf yönetiminde daha etkili olabilmeleri için ve istenmedik davranışların oluşmaması için birtakım önlemler almaları gerekir. Öğretmenler sınıf kurallarını öğrencilerle beraber oluşturmalıdır. Bu sayede öğrencilerde demokrasi bilinci gelişir ve öğrenciler değerli olduklarının farkına varırlar. Öğretmenler kuralları doğrudan oluşturursa burada öğrencinin otoriteye doğrudan uymalarını sağlamaya çalışır ama sınıf kurallarını birlikte oluşturdukları takdirde öğrenciler bu kararlara uymaya gayret ederler. Bu açıdan kuralların açık ve net olması önemlidir. Kurallar her ülkede sosyal yaşamın bir parçası olarak görülür. Okul kurallarının amacı ise bireyleri koordine edip örgütlemektir(Boyacı, 2011, s.277).

Kurallar, sınıf ve okulda devam eden sosyal süreçler içinde desteklenir. Aynı zamanda kurallar öğretim ortamlarında nasıl davranılması gerektiğine ilişkin ipuçları sunar. Öğretmenler tarafından süreçler içinde meşrulaştırılan bu yönergeler istendik, uygun, kabul edilebilir ya da uygun olmayan, yanlış ve yasak davranışlara ilişkin standartları tanımlar. Öğretim yöntemlerine yönelik kurallar öğrencilerin etkili, güvenli, sosyal ve akademik davranışlarının sağlanmasına yönelik disiplin ve sınıf yönetimi süreçleriyle ilişkilendirilmelidir. Gerçekte öğrencinin kendisine ve dış dünyaya ilişkin düşünme biçimini tanımlayan ve davranışların iyi ya da kötü, doğru ya da yanlış olarak adlandırılmasına ilişkin değerleri taşıyan kurallar sınıf, okul ve toplumun kültürüyle yakından ilişkilidir. Bu anlamıyla eğitim ortamlarında konulan okul ve sınıf kuralları, toplumun değerleri ile bir bütün olmalıdır.

2.1.5. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla Başa Çıkma Yöntemleri

Öğretmenin istenmeyen davranışlara göstermiş olduğu tepkiler davranışları istendik yöne çevirebileceği gibi istenen davranışlardan uzaklaştırmaya da sebep olabilir. Bu yüzden öğretmen, hangi davranışa karşı hangi hamleyi yapacağını iyi bilmeli, öğrenciyi iyi tanımalı ve öğrencinin davranışlarını geliştirmeye yönelik tepkiler vermelidir.

2.1.5.1. Görmezden gelme

Bazı istenmeyen öğrenci davranışları görmezden gelinebilir. Bireyler bir insanın dikkatini çekmek için istenmedik davranışlar sergileyebilirler. Eğer bu davranışlar tekrar edilmeyecek ve anlık olarak gerçekleşmiş bir davranışsa görmezden gelinebilir. Görmezden gelmek bir davranışı söndürme biçimidir. Şayet davranış bir kereye mahsus ve çok rahatsız edici değilse görmezden gelinmeli eğer öğretmen bu davranışa tepki verirse bu tepki pekiştirece dönebilir, öğrencinin bu davranışını tekrar etme olasılığını artırır.

Bazı davranışlar vardır ki onları görmezden gelmek öğrencinin istenmeyen davranışını istenilir bir duruma getirebilir (Başar, 1999, s.132). İstenmeyen davranış eğitim ve öğretimi aksatmıyorsa, davranışı gösteren öğrenci arkadaşlarına zarar vermiyorsa ve de öğrenci bu davranışını tekrarlamıyorsa davranışı görmezden gelmek gerekir. Aksi takdirde öğrenci bu davranışı ödül olarak algılayabilir. Görmezden gelmek öğretmenin öğrenciye istenmedik davranışından dolayı hiçbir tepki göstermemesi durumudur. Görmezden gelmek başa çıkma yöntemi, şiddetin az olduğu ve arkadaşlarının üzerindeki etkisinin az olduğu durumlarda kullanılmalıdır. Görmezden gelinmesi gereken davranışlardan bazıları öğretmenin nadiren karşılaşmış olduğu problem durumudur. Bu durumda bunu büyük bir problem haline getirmek öğrenciyi zor durumda bırakabilir. Olumsuz hava koşullarından dolayı öğrencinin o gün derse geç kalma davranışını öğretmen bir problem olarak görürse öğrencinin kırılmasına sebebiyet verebilir. Öğrencinin istisnai bir durum sonucunda elinde olmadan ve çevreden kaynaklanan sebeplerden dolayı göstermiş olduğu davranışa karşı uygulanacak en iyi çözüm stratejisi görmezden gelmedir.

2.1.5.2. Fiziksel yakınlık

İstenmedik davranış sergileyen öğrenci ile göz teması kurulmadığı durumlarda uygulanan bir çözüm yoludur (Erden ve Gürdil, 2009, s.7). Öğretmen bu durumda öğrenciye doğru yürümeli ve öğrencinin yanında durarak bu davranıştan memnun olmadığını belli etmelidir. Fiziksel yakınlık dersin akışını bozamaz ve öğrencinin dersi daha dikkatli dinlemesine olanak sağlar. Öğretmen istenmeyen davranış sergileyen öğrenciye yaklaşarak, ona dokunarak durumun farkında olduğunu öğrenciye hissettirmeli ve bu sayede öğrencinin davranışını sonlandırmasını gerektiğini hissettirmelidir (Tertemiz, 2000, s.73).

2.1.5.3. Sözel olmayan uyarılar kullanmak

Sözel olmayan uyarılar kullanmak istenmedik davranış gösteren öğrenciye jest, mimik gibi hareketlerle davranışı bırakması mesajını verir. Bu tür uyarılar kullanırken dikkatli olmak gerekir. Eğer uyarılar düzgün bir şekilde kullanılmazsa öğrenciye zarar verebilir ve tüm sınıfın istenmedik davranışı göstermesine sebep olabilir. Öğrencinin yanlış yaptığının farkına varmasını sözel olmayan uyarılar sağlayabilir (Başar, 1999, s.136). Uyarılmak öğrencinin yapmış olduğu olumsuz davranışın farkına varmasını ve bu davranışına son vermesi anlamı taşır. Öğrenci eğer uyarılmazsa istenmedik davranış devam eder. Sözel olmayan uyarılar kullanmak, öğretmenin dersi bölmeden öğrencinin olumsuz davranışı sonlandırması faaliyetidir (Akçadağ, 2005, s.300). Sınıfta her öğrenciyle göz teması kurulmalı ama istenmedik davranış sergileyen öğrenci ile bakışlar farklı olmalıdır. Her bakışın anlamı vardır bu yüzden öğretmen bu bakışların ne anlama geldiğini hissettirmeli aksi halde öğrenci bakışı onaylama olarak algılayabilir (Karakaş, 2005, s.16). Sınıf yönetiminde etkili öğretmenlerin %95'i istenmedik öğrenci davranışlarının önüne geçmek için sözel olmayan davranışlar kullanmaktadır (Tertemiz, 2000, s.61).

2.1.5.4. Sözel uyarılar kullanmak

Uyarılar sözel ve sözel olmayan uyarılar olarak ikiye ayrılırlar. İlk etapta sözel olmayan uyarılar kullanılmalıdır. Bunların etkili olmadığı hallerde sözel uyarıcılar kullanılmalıdır (Danalıoğlu, 2009, s.40).

Sözel uyarılar istenmedik davranış sergileyen öğrencinin duyacağı şiddette olmalıdır. Aksi halde bu durum dersi dinleyen öğrencilerin dikkatini dağıtabilir. Sözel uyarılar kullanılırken çocuğu incitecek ve onun kişiliğini etkileyecek, öğrencinin psikolojisini etkileyecek kelimelerin kullanılmaması gerekir. Sözel uyarılar farklı anlam veya duygu taşımayacak şekilde yumuşak olmalıdır (Başar, 1999, s.137).

2.1.5.5. Öğrenci ile birebir görüşme

Öğrenci ile görüşme, sözel olmayan ve sözel uyarıların yetersiz kaldığı durumlarda kullanılmalı bu tür görüşmeler istenmedik davranışı sergileyen öğrencinin olumsuz davranışını daha iyi anlamasını ve sınıf ortamındaki arkadaşlarının içinde gururunu incitecek durumları ortadan kaldırmalıdır. Çocuğun sınıf içinde açıklamaktan çekindiği özel durumlar olabilir. Öğrenci bu tür durumları

öğretmen ile birebir görüşmede dile getirebilir. Öğrencinin kendini rahatlıkla ifade ettiği ve hatalarının farkına varması için kullanılacak en iyi yöntemdir. Öğrenci arkadaşlarının bakışlarını üzerinde hissetmediği için kendini daha rahat hissedecektir (Karakaş, 2005, s.18).

2.1.5.6. Sorumluluk verme

İstenmedik davranış sergileyen öğrencinin de değerli olduğunu ve öğrenciyi eğitim öğretime etkin bir şekilde kazandırmak için uygulanan etkin bir yöntemdir. Öğrenciye sorumluluk verildiğinde öğrenci kendini daha önemli hissedebilir ve istenmedik davranışı bırakabilir (Başar, 1999, s.169). Eğitimde bireysel farklılıklardan dolayı tüm dersler öğrencilere ilginç gelmeyebilir. Bu tür durumlarda dersi ilginç olarak görmeyen çocuk istenmedik davranış sergileyebilir. Bu tür durumlarda öğretmen öğrenciyi derse katabilmek için çocuğa sorumluluk vererek onun derse aktif katılımını sağlayabilir. Dersin öğrenciye ilginç gelmediği durumlarda öğretmen öğrenciye özet çıkarma, rapor yazma, kayıt tutma, dersteki sunu sırasını yazıp sırası gelene duyurma, ders araç gereçlerini hazırlama ve eğitsel kollarda görev vererek istenmedik davranışları azaltabilir. (Kapucuoğlu, 2008, s.35).

2.1.5.7. Ders anlatım yönteminde değişiklik yapma

Ders anlatım yöntemi sınıf yönetiminde etkili öğretmenin en önemli özelliklerindedir. Öğretmenler öğrencilerin seviyelerine uygun yöntem kullanmalıdır. İlkokul öğrencilerinin soyut kavramları anlamakta sıkıntı yaşayabileceklerinden öğretmen dersi daha çok somutlaştırmalıdır. Bu durum derse etkin katılım sağlamak açısından daha faydalı olabilir. Örneğin, hayat bilgisi dersinde yağmurun nasıl oluştuğunu anlatan bir öğretmen bunu teoride değil de uygulamalı gösterirse öğrencilerin ilgisini derse yoğunlaştırır ve istenmedik davranışların oluşmasını da engelleyebilir. Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışları ortaya çıktığında öğretmenin ders üzerinde birtakım değişiklikler yapması veya ders araç-gereçlerini, ortamı değiştirmesi gerekir (Kapucuoğlu, 2008, ss.34-35).

2.1.5.8. Okul yönetimi ve ailesiyle ilişki kurma

Okul ve aile eğitimin ayrılmaz ve göz ardı edilmez iki unsurudur. Okul ve aile işbirliği yaparak öğrencide istenmedik davranışları azaltabilir ve bu davranışların sebeplerine inebilir. Öğretmen sınıfta karşılaştığı bazı olumsuz davranışlarda okul yönetimiyle birlikte hareket ederek istenmedik davranışa karşı önlemler alabilir. Çocuğun okula geç gelme davranışını sürekli tekrarlaması durumunda idare ve öğretmen beraber hareket ederek bu davranışın azalmasını veya ortadan kalkmasını sağlayabilir. Örneğin, temizlik alışkanlığı konusunda duyarsız olan bir çocuk, öğretmenin tüm uyarılarına rağmen bu davranışa devam etmesi halinde öğretmenin aile ziyaretlerinde bulunması ve ebeveynlerin yaşadığı çevreye dikkat etmesi gerekir. Öğrencinin göstermiş olduğu bu davranışın sebebi ebeveynlerin yaşadığı çevreye dikkat etmemesi ve bu davranışların aile içindeki temizlik anlayışından kaynaklanıyor olması ihtimalidir. Sınıfta sürekli şiddet gösteren bir bireyin davranışlarının temelinde aile içindeki şiddetten kaynaklı olması ihtimali de vardır. Bu yüzden öğretmen davranışın kaynağına inmeye çalışmalı, aile ile görüşmeler yaparak bu tür davranışların etkisini azaltmaya veya ortadan kaldırmaya çalışmalıdır. Sınıf içinde ortaya çıkan olumsuz davranışla başa çıkamayan öğretmen bu davranışın ortadan kalkması için aile ve okul yönetimini devreye sokmalıdır (Başar, 1999, s.175).

2.1.5.9. Ceza verme

Ceza verme sınıf yönetiminde kullanılacak son yöntem olmalıdır. Ceza demek bir bireyin yapmış olduğu olumsuz davranış karşısında bireyin çok hoşlandığı bir şeyin elinden alınmasıdır veya çok sevdiği bir etkinlikten mahrum bırakılmasıdır. Ceza iyi uygulanmadığı takdirde öğrencilerin kişiliklerine zararlar verebilir. Öğrenciye uygulanan fiziksel cezalar ilerleyen yıllarda öğrencinin davranışlarında derin izler bırakabilir. Olumsuz davranışlardan dolayı eğitimde olduğunca cezadan kaçınmak gerekir (Kapucuoğlu, 2008, s.37). Ceza en son başa çıkma yöntemi olmalıdır. Yumuşak cezaların kullanılması çocuğa zarar vermez ama sert cezaların uygulanması çocuğa büyük zarar verir ve çocuğun ruhsal sağlığını zedeleyebilir. Cezalar doğrudan çocuğun şahsına değil çocuğun göstermiş olduğu olumsuz davranışa karşı yapılmalıdır ve uygulanan cezalar genel olarak çocuğun hoşuna giden bir şeyden onu mahrum bırakmak şeklinde yapılmalıdır. Ceza, olumsuz davranıştan

hemen sonra kullanılmalıdır aksi halde ceza işlevselliğini yitirir. Birey almış olduğu cezayı hangi sebeple aldığını bilmeli, bireye doğru davranışın ne olduğu açıkça söylenmelidir (Başar, 1999, s.142). Cezalar olumsuz davranışın şiddetine göre uygulanmalı tüm olumsuz davranışlara karşı aynı cezayı uygulamak cezanın işlevini yitirmesine sebep olabilir. İstenmeyen davranışa karşı verilen ceza davranışla orantılı olmalı amacını aşan cezalardan kaçınılmalıdır (Başar, 1999, s.142). Ceza uygulandığı zaman çocuğun gerçekleştirmiş olduğu ve verilmeye çalışılan olumlu davranışa karşı set oluşturmamasına çalışılmalıdır. Ödev yapmayan bir öğrenciye ceza olarak daha fazla ödev vermek öğrencinin ödevlerden nefret etmesine neden olabilir.

2.2.YURT İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Aküzüm ve Nazlı (2017) tarafından yapılan araştırmada Bingöl il merkezindeki ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları disiplin sorunları, nedenleri ve sınıf öğretmenlerinin bu sorunlarla baş etme yöntemleri değerlendirilmiştir. Araştırmaya 210 sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, sınıf öğretmenlerinin sınıfta en sık karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları öğrencilerin derste tuvalete gitmek için izin istemeleri, öğrencilerin birbirlerini sıkça şikâyet etmeleri ve söz almadan konuşmaları olduğu sonucuna varılmıştır. Sigara, uyuşturucu vb. zararlı madde kullanmaları, altını ıslatmaları, okul ve sınıf eşyasına zarar verme, kopya çekme gibi istenmeyen öğrenci davranışlarının en az görüldüğü sonucuna varılmıştır. Öğretmenler istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmak için en fazla öğrenci ile göz teması kurarım, sorunu anlamaya çalışırım ifadeleri kullanmışlardır.

Gündüz ve Konuk (2016)'un yapmış oldukları araştırmada, ilkokul ve ortaokul kademesinde çalışan öğretmenlerinin karşılaştığı istenmeyen öğrenci davranışları ile baş etme stratejilerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2015-2016 eğitim öğretim yılı içerisinde İstanbul ili Esenler ilçesinde görev yapan 103 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin istenmeyen davranışlarla karşılaşmaları durumunda en sık kullandıkları stratejilerin ilk olarak sözlü uyarı, daha sonra davranış düzenleme olduğu sonucuna varılmıştır.

Sadık ve Aslan (2015)'in yapmış oldukları araştırmada sınıf öğretmenlerinin sınıfta en sık karşılaştıkları istenmedik öğrenci davranışlarının neler olduğu ve bu davranışlarla başa çıkmak için hangi yöntemleri kullandıklarını belirlenmeye

çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim-öğretim yılı Elazığ ili Karakoçan ilçesinde görev yapan 29 ilkokul sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıfta istenmeyen davranışların başında izin almadan konuşma, derse karşı ilgisizlik ve sınıfta dolaşma davranışları olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin bu davranışlara karşı en çok uyarma ve ceza yöntemleri kullandıkları görülmüştür.

Konur ve Birinci Konur (2014)'un yapmış oldukları araştırmanın amacı ilköğretim öğretmenlerinin sınıf içinde istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı uyguladıkları başa çıkma yöntemlerini belirlemektir. Araştırmanın evrenini 2010-2011 eğitim öğretim yılında Rize ili Çayeli ilçesinde görev yapmakta olan ilköğretim okullarındaki öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanması için istenmeyen davranışlara karşı strateji anketi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin en sık derse geç gelmek, dersi bölmek ve itaatsizlik etme davranışlarıyla karşılaştıkları görülmüştür. Sınıf öğretmenleri bu davranışlarla başa çıkmak için en sık göz teması kurma, sorunu anlamaya yönelik sorular sorma ve yanına yaklaşma gibi başa çıkma yöntemleri kullandıkları görülmüştür.

Özer, Bozkurt ve Tuncay (2014)'ın yapmış oldukları araştırmanın amacı ilkokullarda çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıfta en sık karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarının neler olduğu ve karşılaştıkları bu davranışların üstesinden gelmek için nasıl yöntemler kullandıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini Kahramanmaraş ili Türkoğlu ilçesinde görev yapan 102 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. İstenmedik öğrenci davranışlarını belirlemeye yönelik 28 sorudan oluşan bir anket tasarlanıp uygulanmıştır. Araştırma sonucunda en sık karşılaşılan istenmeyen davranışların arkadaşlarını şikâyet etme, sınıfta izin almadan konuşmak, ders dışı şeylerle uğraşmak olduğu görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı en sık sözlü olarak uyarma, sınıf kurallarını hatırlatma, öğrenciye sorumluluk verme gibi başa çıkma yöntemlerini kullandıkları görülmüştür.

Çetin (2013)'in yaptığı araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarının neler olduğunu belirlemek ve istenmeyen öğrenci davranışları ile başa çıkma için hangi yöntemleri kullandıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini 2011-2012 eğitim öğretim yılı güz

döneminde Gümüşhane, Çanakkale, Erzurum, İstanbul, Tekirdağ, Kocaeli, Kütahya, Bursa, Samsun, Eskişehir, Muş illerinde görev yapmakta olan 37 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Verilerin toplanması için iki tane açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre sınıfta en çok karşılaşılan istenmedik davranışların sırasıyla sınıf kurallarına uymama, küfürlü konuşma, derste izinsiz konuşma davranışları olduğu tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin bu davranışlarla başa çıkmak için en çok kullanmış oldukları yöntemlerse ödül ve ceza verme, uyarma, görmezden gelme gibi başa çıkma yöntemlerini kullandıkları görülmüştür.

Alkaş (2010)'ın yapmış olduğu araştırmanın amacı Samsun ili Bafra ilçesinde bulunan sosyoekonomik düzey olarak orta sınıf düzeyinde olan iki ilköğretim okulunda okuyan 3., 4., 5., 6., 7., ve 8. sınıf öğrencilerin arasındaki istenmedik davranışları farklı değişkenler açısından incelemektir. Bu araştırmanın örneklemini sosyoekonomik olarak orta seviyede olan iki okulda okuyan 573 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada veri toplamak için istenmeyen öğrenci davranışları ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek 29 sorudan oluşmuştur. Davranışların sıklığını öğrenmek için dört faktör kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda sınıf düzeyi arttıkça istenmeyen davranışların arttığı görülmüştür ayrıca cinsiyetin davranışlar üzerinde etkili olduğu anlamlı bir farkla görülmüştür. Anket sonucuna göre en sık izin almadan konuşma, okula zamanında gelmeme, verilen görevleri yerine getirmeme, ödevlerini zamanında yapmama en az okula kesici cisimler getirme, öğrencilerin paralarını zorla alma, öğrencilerin eşyalarını yiyeceklerini zorla alma davranışları olduğu görülmüştür.

Keleş (2010)'ın yapmış olduğu araştırmanın amacı ilköğretim 1.kademede eğitim veren sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bunlarla baş etme yöntemlerinin belirlenmesidir. Bu araştırmanın örneklemini 2009-2010 eğitim öğretim döneminde İstanbul ili Maltepe ilçesinde 1.kademede görev yapan 197 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu çalışmada verileri toplamak amacıyla istenmeyen davranışlar ölçeği, istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı kullanılan baş etme yöntemleri ve bunların kullanım sıklıkları ölçeği kullanılmıştır.. Bu çalışmada sınıfta istenmeyen davranışları belirlemek için 22 soru sorulmuş ve bu sorularla karşılaşma sıklığını belirlemek için hiçbir zaman, nadiren, ara sıra, sık sık, her zaman gibi ifadeler kullanılarak

davranışların hangi sıklıkta olduğu kontrol edilmek istenmiştir. 2.ölçekte ise istenmeyen davranışlara karşı kullandığımız baş etme yöntemleri ve bunları kullanma sıklıklarını öğrenmek için hiçbir zaman, nadiren, ara sıra, sık sık, her zaman gibi cevaplarla baş etme yönteminin sıklıkları kontrol edilmek istenmiştir. Araştırmanın sonucunda en sık karşılaşılan istenmedik davranışın, öğrencinin ders esnasında arkadaşlarıyla konuşması; en az karşılaşılan davranışın ise öğretmenlere saygısızlık etmek olduğu tespit edilmiştir. Sınıfta istenmedik öğrenci davranışları genelde öğrencilerin sınıf kurallarını tam olarak benimsemedikleri, uygulanan ölçeğin sonuçlarına göre öğrencilerin yeterli disipline sahip olmadıkları ve bu nedenle dersin akışını bozan davranışlarda buldukları görülmüştür. Bu davranışlardaki eksikliklerin öğrencinin ailesi ve yetiştiği çevreden kaynaklandığı ifade edilmiştir. İstenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmak için en sık öğrencinin dikkatini çekecek sorular sorarım, jest ve mimiklerle uyarırım ve en az fiziksel ceza veririm, tüm sınıfı cezalandırırım başa çıkma yöntemlerini kullandıkları görülmüştür.

Nezihoğlu ve Sabancı (2010)'nın yapmış oldukları araştırmanın amacı ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin görüşü alınarak istenmedik davranışların neler olduğu ve bu davranışlarla başa çıkmak için hangi stratejilerin kullanıldığını belirlemektir. Araştırmanın evrenini Antalya ili Kemer ilçesinde görev yapan 12 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Verilerin toplanması için 18 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Verilerin kayıt edilmesi not tutma ve ses kayıt cihazı kullanılarak tutulmuştur. Araştırmanın sonucunda en sık görülen istenmedik öğrenci davranışının küfür etme, arkadaşlarına karşı fiziksel saldırganlıkta bulunma ve arkadaşlarıyla alay etme gibi davranışlar olduğu görülmüştür. Bu tür davranışlarla başa çıkmak için öğretmenler en sık uyarı, öğrenciye görev verme, öğrenciyle birebir konuşma, veli görüşmesi ve rehberlik etme gibi başa çıkma yöntemlerini kullandıkları görülmüştür.

Parlakkaya (2010)'nın yapmış olduğu araştırmanın amacı göçe bağlı ilköğretim okullarında meydana gelen istenmedik öğrenci davranışlarına yönelik idareci ve öğretmenlerin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Kocaeli ilinin Dilovası ilçesinde bulunan 8 ilköğretim okulunda bulunan 15 öğretmen ve 8 yöneticinin fikri alınarak yapılmıştır. Araştırmada veri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Bu formlar

öğretmenlere uygulanmış ve bu görüşler sırasında yönetici ve öğretmenlerin görüşleri ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler sonucunda verilerin analizi için içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda en sık karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarının şiddet kullanımı, dil sorunu, ders araç gereçlerini getirmeme olduğu görülmüştür.

Danalıoğlu (2009)'nun yapmış olduğu araştırmanın amacı sınıf ve branş öğretmenlerine göre ilköğretim 5.sınıflarda karşılaşılan istenmeyen davranışlar ve bu davranışlarla baş etmede kullanılan stratejilerin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu araştırmanın evrenini 2008-2009 eğitim öğretim yılı Şırnak ili Cizre ilçesinde bulunan ilköğretim okullarındaki 5.sınıflarda derslere giren sınıf öğretmenleri ve İngilizce öğretmenleri oluşturmaktadır. Cizre merkez ve merkeze bağlı köyler dâhil olmak üzere 18 ilköğretim okulundaki 84 sınıf öğretmeni ve 31 İngilizce öğretmeni olmak üzere 115 öğretmene ulaşılarak anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda sınıf öğretmenlerinin en sık karşılaştığı problemlerin, öğrencilerin birbirleriyle konuşması, söz hakkı almadan konuşmaları, dersin akışını isteyerek bozmak, birbirlerini şikâyet etmek, arkadaşlarına karşı saldırgan davranışlarda bulunmak olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenleri ve İngilizce öğretmenlerinin aynı istenmeyen davranışlara karşılaştıkları ve bu davranışlara karşı kullandıkları stratejilerin sözlü olarak uyarım, davranışın nedenini sorarım gibi başa çıkma yöntemleri kullandıkları görülmüştür.

Elban (2009)'nın yapmış olduğu araştırmanın amacı ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin sınıflarında karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları, istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı uyguladıkları başa çıkma yöntemleri ve bu başa çıkma yöntemlerini kullandıktan sonra istenmeyen davranışları tekrarlanma sıklığını belirlemektir. Araştırmanın evrenini Konya ilinde görev yapan 1.kademe sınıf öğretmenleri ve 2.kademede görev yapan branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklemini 2008-2009 eğitim öğretim yılında Konya ili Selçuklu, Meram ve Karatay ilçelerinde seçilen 5 ilköğretim okulu 1.kademede görev yapan 52 kişi ve 2.kademede görev yapan 51 kişi oluşturmaktadır. Bu çalışmada verileri toplamak için beş sorudan oluşan açık uçlu sorular sorulmuş ve bu verileri toplamak için açık uçlu 5 sorudan oluşan görüşme formu hazırlanmıştır. Veriler toplandıktan sonra analiz edilmesi için gruplandırılarak çözümlenmiştir. "Sınıfta en çok karşılaştığınız istenmeyen davranış nedir?" Sorusuna

verilen cevaplar bir araya getirilerek en sık karşılaşılan davranıştan en aza doğru sıralanmıştır. Bu araştırmanın sonucunda en sık karşılaşılan istenmedik davranışların arkadaşlarını şikâyet etme, izin almadan sınıfta dolaşmak, aşırı şekilde rahatsız edici biçimde konuşmak; en az karşılaşılan davranışlarınsa derse hazırlıksız gelme ve ödevlerini yapmama olduğu sonucuna varılmıştır. Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin istenmedik davranışlarla başa çıkmada en sık kullandıkları yöntemlerince yüz yüze konuşmak ve veli işbirliği büyük ölçüde etkili olduğu belirtilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin istenmeyen davranışların birden bire ortadan kalkmadığı ancak öğretmenin davranış karşısında kararlı tutumu davranışın ortadan kalkmasını sağlayacağı savunulmuştur.

Keskin (2009)'in yapmış olduğu araştırmada ilköğretim kurumlarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin, sınıf yönetimi ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları yöntemlerle ilgili görüşler belirtilmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın örneklemini 2007-2008 eğitim öğretim yılı İstanbul iline bağlı Sultanbeyli ilçesinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu araştırmaya 13 ilköğretim okulundan 150 öğretmen katılmıştır. Bu araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışma olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın anketi 4 bölümden oluşmaktadır. 1.bölümünde kişisel bilgiler 2.bölümünde sınıf ortamının düzenlenmesi ve sınıf ikliminin oluşturulması ve istenmeyen davranışları önceden tespit edilerek önlenmesi ve 3.bölümde sınıfta istenmeyen davranışların neler olduğu 4.bölümdeyse istenmeyen öğrenci davranışlarını önleme yöntemleri üzerinde anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda karşılaşılan sorunların derste dikkat dağıtıcı özellikte olduğu tespit edilmiştir. Yapılan araştırmanın sonucuna göre sınıfta en çok görülen istenmeyen öğrenci davranışının arkadaşlarını şikâyet etmek olduğu görülmüştür. En az görülen istenmeyen öğrenci davranışı ise hırsızlık yapmadır. Sınıf öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı en sık öğrenciyi dinlerim ve sorunun nedenini araştırırım ve göz teması kurarım en az ise ceza veririm yöntemlerini kullandıkları görülmüştür.

Kapucuoğlu (2008)'nin yaptığı araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarının görülme sıklığını ve bu davranışlara karşı kullandıkları başa çıkma yöntemlerini belirlemektir. Bu araştırmanın evrenini Bursa ili ve ilçelerindeki ilköğretim okulları 1.kademede görev yapan 228 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Uygulanan anket istenmeyen davranışları

ölçmek için 32 sorudan oluşmaktadır. İstenmeyen davranışlarla başa çıkma yöntemlerini tespit etmek için 23 yöntem üzerine hazırlanmış ölçek uygulanmıştır. Araştırma sonucunda en sık karşılaşılan istenmedik davranışların sınıfa gürültüyle girip çıkma, sürekli arkadaşlarını şikâyet etme, ders için gerekli materyalleri getirmeme, arkadaşlarına lakap takmak, fiziki ya da diğer biçimlerde zorbalık yapmak ve ev ödevlerini yapmamak olduğu görülmüştür. En az rastlanan istenmedik davranışların ise hırsızlık yapmak, kopya çekmek, öğretmenlerine sözlü veya fiziki tacizde bulunmak olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmada kullanılan diğer ölçekte öğretmenlerin istenmedik davranışlara karşı kullandıkları başa çıkma yöntemleri ve bu yöntemleri hangi sıklıkta kullandıkları saptanmaya çalışılmıştır. Bu ölçek sonucunda sınıf öğretmenlerinin en sık sözlü uyarım, öğrencilerle ders dışında konuşurum, ailesi ile görüşürüm, sınıf kurallarını hatırlatırım, göz teması kurarım ve en az fiziksel ceza veririm, sınıftan atarım yöntemlerini kullandıkları görülmüştür.

Sipahioğlu (2008)'nin yapmış olduğu araştırma istenmeyen öğrenci davranışlarının önlenmesi ve yönetilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2007-2008 eğitim öğretim yılında İzmir ili Narlıdere ilçesinde bulunan 9 resmi ve 1 özel ilköğretim okulunda görev yapan 1.kademe sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Verilerin toplanması için hazırlanan anket 46 sorudan oluşmuş ve bu öğretmenlerin istenmedik davranışlara karşı kullandıkları yöntemlerin sıklık derecelerini belirlemek için ankette hiçbir zaman, nadiren, bazen, çoğu zaman, her zaman gibi ifadeler kullanılarak bu davranışlara karşı öğretmenlerin kullanmış oldukları sıklık dereceleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda istenmeyen öğrenci davranışlarının yönetilmesi için en fazla göz teması kurarım, doğru davranış üzerinde dururum, yaptığı davranışların sonuçlarını hatırlatırım, sınıf kurallarını hatırlatırım, ailesi ile görüşürüm; en az idareye gönderirim, görmezden gelirim, etkinliği değiştiririm, öğrencinin ismini söyleyerek sözlü uyarım, yerini değiştiririm gibi yöntemleri kullandıkları görülmüştür.

Karakaş (2005)'in yapmış olduğu araştırmanın amacı ilköğretim 1.kademe öğrencilerinde gözlenen istenmeyen davranışları ve bu davranışları ortadan kaldırmak için öğretmenlerin neler yaptıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu araştırma 2004-2005 eğitim-öğretim yılı İzmir ili Konak ilçesinde bulunan 38 resmi okul ve özel okullarda görevli 315 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Uygulanan anket istenmedik öğrenci davranışlarının hangi sıklıkta olduğunu öğrenmek için 48 sorudan

oluşan ve karşılaşma sıklıklarını tespit etmek için asla, nadiren, ara sıra, sıklıkla, her zaman gibi sıklık belirten kelimeler kullanılarak öğretmenlerin bu tür durumlarla hangi sıklıkta karşılaştıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Uygulanan anketin sonucunda sınıf öğretmenlerinin derste en sık sürekli ön planda olmayı isteme, arkadaşlarının sözünü kesmeye çalışma, derse hazırlıksız gelme, arkadaşlarını şikâyet etme ve söz almadan konuşma en az bağımlılık yapıcı madde kullanma, derste sınıftan izinsiz ayrılma, hırsızlık yapma, öğretmene karşı saygısızlık yapma ve kapıyı çalmadan sınıfa girme olduğu görülmüştür. Bu davranışlara karşı öğretmenlerin en çok birebir konuşurum, öğrenciye davranışından dolayı üzüldüğümü söylerim, sınıf kurallarını hatırlatırım en az fiziksel müdahalede bulunurum, tahtada ayakta bekletirim ve öğrenciyi sınıftan atarım gibi başa çıkma yöntemleri kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yüksel (2005)'in yaptığı araştırmanın amacı ilköğretim 1.kademe 1, 2 ve 3. sınıflarda görülen istenmeyen öğrenci davranışlarının sınıftaki öğrencilerin yüzde kaçında görüldüğü ve öğretmenlerin bu davranışlarla başa çıkmak için hangi yöntemleri kullandıklarını belirlemektir. Araştırmanın evrenini 2003-2004 eğitim öğretim yılında Afyon iline bağlı 41 ilköğretim okulunda görev yapan 94 tane birinci sınıf, 89 tane ikinci sınıf ve 87 tane üçüncü sınıf öğretmeni olmak üzere toplam 270 öğretmen oluşturmuştur. Evrenden rastgele seçilen 114 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmuşlardır. Araştırmada verilerin toplanması için 25 istenmeyen öğrenci davranışı ve 8 çözüm yolundan oluşan anket formu uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda en sık karşılaşılan istenmeyen davranışların başında öğrencinin dikkatini toplayamama ve bir yerde uzun süreli oturamama gibi davranışlar olduğu görülmüştür. Bu istenmeyen davranışlarla baş etmek için öğretmenlerin en sık öğrenciyi uygun bir dille uyarma, olumlu davranış gösteren öğrenciyi örnek gösterme ve öğrenci ile dersten sonra konuşma gibi başa çıkma yöntemleri kullandıkları görülmüştür.

Araştırma özetlerinden de anlaşılabilceği gibi öğretmenlerin sınıf yönetimi sürecinde karşılaştığı, sınıf içi süreçleri olumsuz etkileyen istenmeyen öğrenci davranışları, istenmeyen öğrenci davranışlarını etkileyen değişkenler, bu davranışların sıklığı, nedenleri, bu davranışlarla baş ederken kullanılan yöntemler incelenen konular arasındadır. Bu çalışmalarda istenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin cinsiyetlerine, yaşlarına, kıdemlerine, mezun oldukları okullara,

okutmuş oldukları sınıflara ve sınıftaki öğrenci sayısı gibi değişkenler arasındaki ilişkisi araştırılmıştır. Araştırmalarda elde edilen bulgulara göre en sık gözlenen istenmeyen öğrenci davranışlarının öğrencilerin sürekli birbirlerini şikayet etme, derste izinsiz konuşma ve en az hırsızlık yapma, kopya çekme davranışları olduğu belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen diğer bir bulgu da sınıf öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öncelikle uyarır, sorunu anlamak için birebir konuşma gibi baş etme yollarını kullandıklarıdır.

2.3. YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Kokkinos (2007) tarafından yapılan araştırmada istenmeyen öğrenci davranışlarının şiddetinin tüm öğretmenlerde aynı etkiyi bırakıp bırakmadığı ve istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğretmenlerin tepkilerini belirlemektir. Araştırma sonucunda tükenmişlik yaşayan öğretmenin öğrenciler tarafından gösterilen istenmeyen davranışlara karşı daha az hoşgörülü oldukları belirlenmiştir.

Zukerman (2007) tarafından yapılan araştırmanın amacı öğretmenlerin başarılı bir şekilde kullanabilecekleri istenmedik öğrenci davranışlarını önleme ve yönetme stratejilerini belirlemektir. Bu araştırmanın evrenini Amerika'nın New York şehrinde görev yapan 68 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada 18 çözüm stratejisi ile ilgili anket uygulanmış olup bu stratejilerin sonuçlarının verimliliği araştırılmıştır. Araştırma sonucunda genelde sözlü veya sözsüz olarak kullanılan stratejilerin en az çözüm getirdiği buna karşın en verimli stratejinin öğrenci ile bire bir yapılan görüşme olduğu savunulmuştur(akt. Özer, 2009, s.56).

Lewis, Romi, Qui, ve Katz (2005) tarafından yapılan araştırma Avustralya, Çin ve İsrail'de sınıfta istenmedik öğrenci davranışlarına karşı öğretmenlerin göstermiş oldukları çözüm stratejilerini araştırmaya çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini 748 öğretmen ve 5521 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin istenmedik davranış sergileyen öğrencilere karşı saldırganlık gösteren çözümler uyguladıkları görülmüş ve istenmedik davranış gösteren öğrencilere uygun davranış gösterilirse bile öğretmenlerin bu öğrencilere karşı bir ön yargı oluşturduğundan doğru kararlar veremedikleri saptanmıştır. Öğretmenlerin istenmedik davranış sergileyen öğrencilere yapmış oldukları olumsuz davranışların sebeplerini söylemenin gereksiz olduğunu ve bunları görmezden gelip ilgilenmedikleri görülmüştür. Zamanla bu davranışlar öğretmen ve öğrenciyi karşı karşıya getirmiştir. Öğretmenlerin göstermiş oldukları bu davranışların sonucu olarak

öğrenciler zamanla derse karşı ilgisizlik, mutsuzluk ve sosyal alanda problemler yaşamışlardır.

Tulley ve Chiu(1995) tarafından yapılan çalışmada aday öğretmenlerin hangi öğrenci davranışlarını problem olarak gördükleri saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini Indiana Üniversitesinde eğitim gören 135 aday öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda en sık karşılaşılan istenmedik davranışların sırasıyla dersin işlenişine engel olma, sınıf kurallarına uymama, dersi dinlememe, kavgaya etme, yalan söyleme gibi davranışlar olduğu görülmüştür.

Grenlee ve Ogletree (1993)'in yapmış olduğu araştırmanın amacı Chicago devlet okullarında görülen disiplin sorunları ve bunlarla başa çıkmada öğretmenlerin kullandıkları stratejilere karşı tutumları incelenmiştir. Bu disiplin sorunları ve başa çıkma stratejilerin belirlenmesi için 50 ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenine hazırlanan anket sonuçlarında a) 41 katılımcı öğretmenin daha fazla beceri almaları gerektiği savunulmuştur, b)Sınıf yönetimiyle ilgili stres acemi öğretmenlerin sınıf yönetimini olumsuz yönde etkilediği, c)En sık karşılaşılan disiplin sorunlarının ilgisizlik, dikkatsizlik, aşırı konuşma ve saygısızlık olduğu savunulmuştur, d)Sorunların üç ana nedeni vardır: Medya, aile içi şiddet ve alkol uyuşturucu. Araştırma sonucuna göre disiplin sorunlarının azaltılması için uygulanacak en iyi yol okul ve toplum arasında iletişimin daha sağlam kurulmasıdır.

Houghton, Wheldall ve Merrett(1988) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin sınıfta en sık karşılaştıkları istenmeyen davranışların neler olduğu ve ne sıklıkla karşılaştıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu davranışların belirlenmesinde davranış sıklık anketi kullanılmıştır. Bu araştırmanın evrenini İngiltere'nin West Midlands şehrinde görev yapan 251 ortaöğretim öğretmeni oluşturmaktadır. Bu araştırma sonucunda en sık karşılaşılan istenmedik davranışların “yersiz konuşuyor, diğer çocukları engelleyen davranışlar sergiliyor” olduğu görülmüştür. Ankette katılan öğretmenlerin %55'i düzen ve kontrol sorunları üzerinde çok zaman harcadıklarını dile getirmişlerdir

Madsen, Becker ve Thomas(1968)tarafından yapılan Florida Üniversitesi tarafından Amerika'nın Gainesville şehrinde yapılan çalışmada istenmeyen öğrenci davranışı ve öğrencilerden beklenen/istenilen davranışların onaylanmasının sınıf kuralları üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmacılar öğretmenlerin ve 1.sınıfta okuyan iki öğrencinin davranışını olduğu gibi diğer

sınıflarda birer öğrencinin davranışını olduğu gibi kaydetmişlerdir. Araştırmacılar sınıflarda onay gören davranışları birer birer tanıtmışlardır ve araştırmanın sonucunda istenmedik davranışların dikkate alınmaması ve uygun davranış gösteren öğrencinin davranışının pekiştirilmesi sınıf atmosferini pozitif yönde etkilediği ve bunun sınıftaki istenmedik davranışları azalttığı görülmüştür.

Araştırma özetlerinden de anlaşılabilceği gibi öğretmenlerin sınıf yönetimi sürecinde karşılaştığı, sınıf içi süreçleri olumsuz etkileyen istenmeyen öğrenci davranışları, istenmeyen öğrenci davranışlarını etkileyen değişkenler, bu davranışların sıklığı, nedenleri, davranışlarla baş ederken kullanılan yöntemler ve bu davranışlara karşı tutumları incelenen konular arasındadır. Bu çalışmalarda istenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin cinsiyetlerine, yaşlarına, kıdemlerine, mezun oldukları okullara, okutmuş oldukları sınıflara ve sınıftaki öğrenci sayısı gibi değişkenler arasındaki ilişkisi araştırılmıştır. Araştırmalarda elde edilen bulgulara göre en sık gözlenen istenmeyen öğrenci davranışlarının derste izinsiz konuşma, dersin huzurunu kaçırarak davranışlar olduğu belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen diğer bir bulgu da öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı birebir konuşma ve görmezden gelme baş etme yollarını kullandıkları görülmüştür.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yapılmasında izlenen yöntem, evren, örneklem, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1 ARAŞTIRMANIN DESENİ

Bu araştırmada istenmeyen öğrenci davranışlarının sınıfta görülme sıklıkları ve öğretmenlerin bu davranışlarla başa çıkmada kullandıkları yöntemlerin neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla mevcut bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli araştırmaya konu olan birey, olay veya nesneyi kendi koşulları içinde onları değiştirmeden, etkileme çabası içine girmeden olduğu gibi tanımlama yapmaktır (Karasar, 2006, s.77).

Olgu ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir bir şekilde ortaya koyacağından nicel araştırma deseni kullanılmıştır. Nicel araştırma deseninde, araştırılan konuya ilişkin, evreni temsil edecek örneklemden objektif bir şekilde sayısal sonuçlar elde etmek amaçlanmaktadır. Nicel araştırma yöntemi olgu ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak kolay ifade edilebilir bir şekilde ortaya koyan bir araştırma yöntemidir (Demirbaş, 2014, s.14).

3.2 EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini, 2015-2016 yıllarında Batman ilinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Batman İl Milli Eğitim Müdürlüğünden elde edilen verilere göre 2015-2016 eğitim öğretim yılında Batman`da ilkokullarda 1012sınıf öğretmeni görev yapmaktadır. Örneklem seçiminde “seçkisiz rastgele örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. Seçkisiz rastgele örnekleme yöntemi, araştırmacının saptanan örneklem büyüklüğüne göre herhangi bir şekilde evrenin bir parçasını seçmektir(Arlı ve Nazik, 2001, s.75).

Araştırmacılara kolaylık sağlaması açısından geliştirilen örneklem büyüklük tablosunda evrende % 95 güven aralığında, \pm % 5 örnekleme hatası ile örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır(Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004, ss.49-50). Örneklem sayısı 278 olarak hesaplanmıştır. Bununla beraber daha fazla katılımcıya ulaşmak ve olası hatalardan arındırıldıktan sonra daha güvenilir sonuçlar elde etmek amacıyla 422sınıf öğretmenine ulaşılmıştır.

Tablo 3.1.

Örneklem Grubunu Oluşturan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Erkek	289	%68,5
Kadın	133	%31,5
Kıdem		
1-10 yıl	107	%25,4
11-20 yıl	172	%40,8
21-30 yıl	116	%27,5
31-40 yıl	27	%6,3
Sınıflar		
1.Sınıf	92	%21,8
2.Sınıf	100	%23,7
3.Sınıf	107	%25,4
4.Sınıf	123	%29,1
Mevcutlar		
20 ve daha az	29	%6,9
21-30 arası	91	%21,6
31-40 arası	281	%66,6
41 ve daha çok	21	%4,9
Yaş		
30 yaş altı	110	%26,0
31-40 yaş	116	%27,5
41-50 yaş	102	%24,2
51 yaş ve üzeri	94	%22,3
Mezun oldukları okul		
Öğretmen okulu	29	%6,9
Eğitim fakültesi	258	%61,1
Diğer fakülteler	56	%13,3
Eğitim ön lisans	79	%18,7

Araştırmaya katılan 422 öğretmenin cinsiyet dağılımını %68,5'ini erkek ve %31,5'ini kadın öğretmenler oluşturmuştur. Sınıf öğretmenlerinin yaş aralığının %26'sının 30 yaş ve altı, %27,5' inin 31-40 yaş aralığı, %24,2' sinin 41-50 yaş aralığı ve %22,3' ünü 51 yaş ve üzeri öğretmenler oluşturmaktadır. Sınıf öğretmenlerin %66,1 ile eğitim fakültesi, %18,7'si önlisans, %13,3'ünün diğer fakülteler ve %6,9'unu öğretmen okulundan mezun olan öğretmenler oluşturmaktadır Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu erkek, 31-40 yaş aralığında ve

eğitim fakóltesinden mezun olan oğretmenler oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan sınıf oğretmeninin meslekteki kıdemlerine göre %25,4' 1-10 yıl arası, %40,8 'i 11-20 yıl arası, %27,5'i 21-30 yıl arası, %6,3' 31-40 yıl arası mesleki kıdeme sahip oğretmenler oluşturmaktadır. Sınıf oğretmenlerin %21,8'i 1.sınıf, %23,7'si 2.sınıf, %25,4' 3.sınıf, %29,1'i 4.sınıf okutmaktadır. Sınıf oğretmenlerin okutmakta oldukları sınıflardaki oğrenci sayılarına ait veriler incelendiğinde %6,9'unun sınıfında 20 ve daha az oğrenci, %21,6'sının sınıfında 21–30 oğrenci, %66,6'sının sınıfında 31–40 oğrenci ve %4,9'unun sınıfında 41 ve üzeri oğrenci bulunmaktadır. Araştırmanın çoğunluğunu 4.sınıf okutan, 11–20 yıl arası kıdeme sahip ve 31-40 aralığında sınıf mevcuduna sahip sınıf oğretmenleri oluşturmaktadır.

3.3 LME ARAÇLARI

Araştırmada sınıfta görülen istenmeyen oğrenci davranışlarının görülme sıklıkları ve oğretmenlerin bu davranışlarla başa çıkmak için kullandıkları yöntemlerini ölçmek amacıyla Karakaş (2005) tarafından geliştirilen ‘‘İlköğretim birinci kademe oğrencilerinde gözlenen istenmeyen davranışları ve oğretmenlerin kullandıkları başa çıkma yöntemleri anketi’’ kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan anket 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde ankete katılacak sınıf oğretmenlerinin kişisel bilgilerini belirlemek için 7 soru, ikinci bölümde sınıfta görülen istenmeyen oğrenci davranışların görülme sıklıklarını belirlemek için 48 soru ve üçüncü bölümde ise 48 maddeden oluşan istenmeyen oğrenci davranışlarına karşı oğretmenlerin kullandıkları başa çıkma yöntemlerine ait tercihlere yer verilmiştir.

3.4 VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ

Araştırmacı anketin uygulanabilmesi için Batman Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinleri almıştır. Anketler çoğaltılıp dağıtıldıktan sonra okullara gidilip oğretmenlere anketleri nasıl doldurmaları gerektiği konusunda bilgi verilmiştir. Anketler okullara dağıtıldıktan bir hafta sonra toplanmıştır. Araştırmadaki verilerin toplanması için seçkisiz örnekleme tekniği ile seçilen 23 okulda görev yapan 422 sınıf oğretmenine ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesi için SPSS.17 istatistik programı kullanılmıştır. Veriler aritmetik ortalama, standart sapma ve frekans değerleri kullanılarak çözümlenmiştir.

Araştırmanın bağımsız değişkenlerinden olan cinsiyetler arasında farklılıklar olup olmadığını belirlemek için t-testi kullanılmıştır. Öğretmenler yaş, mesleki kıdem, öğretmenlerin mezun oldukları okul, öğretim yılında okutmakta oldukları sınıf ve sınıflarındaki öğrenci sayılarına göre istenmeyen davranışlarla karşılaşma sıklıkları arasında farklılıklar olup olmadığını belirlemek için ANOVA testleri kullanılmıştır. ANOVA grup sayısının ikiden fazla olduğu durumlarda kullanılan istatistik yöntemidir (Kayri, 2009, s.52). ANOVA'yı kullanmak için normallik ve homojenlik gibi parametrik öğelere dikkat etmek gerekir (Kayri, 2009, s.52). Scheffee testi normal dağılım gösterip varyansların eşit olduğu durumlarında küme sayısı fazla olduğu ve esnekliğin en çok olduğu durumlarda kullanılan karşılaştırma testidir (Kayri, 2009, s.54). Tamhane testi normal dağılım gösterip varyansların homojen olmadığı durumlarda tutucu ve dikkatli karşılaştırmalarla göze çarpan çoklu karşılaştırma testidir (Kayri, 2009, s.56). Elde edilen verilerde anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır. $P < 0.05$ elde edildiğinde bağımsız değişken grupları arasında fark, “anlamlı” olarak kabul edilmiş ve sonuçların değerlendirilmesi buna göre yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde amaçlar doğrultusunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Okuma kolaylığı sağlanması açısından istenmeyen öğrenci davranışlarının gözlenme sıklığı ve bu davranışlarla başa çıkmak için kullanılan yöntemlere yer verilmiştir. Bağımsız değişkenlere göre anlamlı farklılıklarının bulunduğu tespit edilen istenmeyen öğrenci davranışları ve öğretmenlerin bu davranışlarla başa çıkma yöntemlerine ait analiz sonuçları yer almaktadır.

4.1 İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARININ GÖRÜLME SIKLIĞINA DAİR BULGULAR

Tablo 4.1.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Görülme Sıklığı

SORUN	\bar{x}	Asla		Nadiren		Ara Sıra		Sıklıkla		Her Zaman	
	Aritmetik ortalama	Frekans	Yüzdeler	Frekans	Yüzdeler	Frekans	Yüzdeler	Frekans	Yüzdeler	Frekans	Yüzdeler
Öğrencinin derse hazırlık yapmadan gelmesi	2,93	6	1,4	60	14,2	332	78,7	4	0,9	20	4,7
Öğrencinin dersi dinlememesi	2,94	13	3,1	37	4,3	377	89,3	9	2,1	5	1,2
Öğrenmeye karşı isteksizlik	2,21	17	4,0	341	80,8	29	6,9	25	5,9	10	2,4
Dersi kaynatmaya çalışma	1,34	347	82,2	19	4,5	40	9,5	16	3,8	0	0
Kopya çekme	1,45	292	69,2	68	16,1	62	14,7	0	0	0	0
Geçerli bir nedeni olmadan devamsızlık yapma	2,15	27	6,4	335	79,4	36	8,5	27	4,0	7	1,7
Okul eşyalarına zarar verme	2,09	102	24,2	203	48,1	99	23,5	10	2,4	8	1,9
Sınıfı kirlertme	2,11	20	4,7	352	83,4	36	8,5	11	2,6	3	0,7
Teneffüste koridoru boşaltmama	2,96	12	2,8	34	8,1	341	80,8	26	6,2	9	2,1

Tablo 4.1.(devam/)
İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Görülme Sıklığı

Sınıfa düzensiz girip çıkma	2,22	95	22,5	165	39,1	138	32,7	20	4,7	4	0,9
Sık sık tuvalete gitme	2,37	38	9,0	254	60,2	72	17,1	49	11,6	9	2,1
Kapıyı çalmadan sınıfa girme	1,52	311	73,7	27	6,4	65	15,4	12	2,8	7	1,7
Ders esnasında sınıfta amaçsız dolaşma	2,36	116	27,5	151	35,8	68	16,2	60	14,2	27	6,4
Derste gizlice bir şeyler yiyip içme, sakız çiğneme	1,99	99	23,5	259	61,4	40	9,5	16	3,8	8	1,8
Derste sınıftan izinsiz ayrılma	1,11	378	89,6	40	9,5	4	0,9	0	0	0	0
Derse geç gelme	2,52	24	5,7	194	46	173	41	21	5	10	2,4
Kendi kendine şarkı söyleme, ıslık çalma	1,22	367	87	27	6,4	18	4,3	9	2,1	1	0,2
Materyalle sıraya vurup gürültü yapma	2,15	27	6,4	327	77,5	46	10,9	20	4,7	2	0,5
Arkadaşlarıyla kavga etme	2,28	6	1,4	329	78	53	12,6	30	7,1	4	0,9
Arkadaşının sözünü kesme	2,53	31	5,9	205	48,6	120	28,4	63	14,9	3	0,7
Arkadaşlarını tehdit etme	1,77	230	54,5	76	18	96	22,7	20	4,7	0	0
Arkadaşlarının eşyalarına zarar verme	2,52	20	4,7	221	52,4	122	28,9	56	13,3	3	0,7
Öğretmene arkadaşlarını sürekli şikâyet etme	2,71	26	6,2	175	41,5	135	32	65	15,4	21	5
Arkadaşlarıyla iyi geçinmeme	2,58	0	0	225	53,3	150	35,5	46	10,9	1	0,2
Arkadaşlarıyla birlikte çalışmayı reddetme	2,38	44	10,4	190	45	174	41,2	10	2,4	4	0,9
Arkadaşını dışlama	2,07	110	26,1	171	40,5	139	32,9	2	0,5	0	0
Arkadaşlarını aşağılama, lakap takma	2,28	76	18	164	38,9	172	40,8	7	1,7	3	0,7
Arkadaşlarının dikkatini dağıtma	2,32	40	9,5	222	52,6	148	35,1	8	1,9	4	0,9
Söz almadan konuşma	2,73	36	8,5	138	32,7	170	40,3	57	10,9	21	5
Hırsızlık yapma	1,20	349	82,7	59	14	14	5,3	0	0	0	0
Yalan söyleme	2,49	63	14,9	151	35,8	147	34,8	57	13,5	4	0,9
Grup çalışmalarında iş birliği yapmama	2,23	88	20,9	169	40	142	33,6	23	5,5	0	0
Küfürlü konuşma	2,53	80	19	125	29,6	127	30,1	90	21,3	0	0
Sürekli ön planda olmayı isteme	2,61	25	5,9	164	38,9	188	44,5	38	9,5	7	1,7

Tablo 4.1.(devam/
İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Görülme Sıklığı

Sorumluluk almaktan kaçınma	2,40	67	12,8	166	31,6	144	27,4	43	8,2	2	0,5
Aldığı sorumluluğu yerine getirmeme	2,50	32	7,6	198	46,9	143	33,9	46	10,9	3	0,7
Yerli yersiz itiraz etme	2,58	11	2,6	211	50	144	34,1	55	13	1	0,2
Cinsel konulara aşırı ilgi duyma	1,05	403	95,5	14	3,3	5	1,2	0	0	0	0
Araç gereçlerini düzenli kullanmama	2,47	109	25,8	87	20,6	165	39,1	40	9,5	21	5
Bağımlılık yapıcı madde kullanma	1,03	409	96,9	12	2,8	1	0,2	0	0	0	0
İzin almadan başkasının eşyasını kullanma	2,57	30	7,1	191	45,3	136	32,2	60	14,2	5	1,2
Görünüşüne, kıyafetine ve temizliğine özen göstermeme	2,40	95	22,5	128	30,3	145	34,4	42	10	12	2,8
Yerinde kıpırdanıp durma, derse odaklanmama	2,51	17	4	227	53,8	123	29,1	52	12,3	3	0,7
Sorulan sorulara kayıtsız kalma	2,38	48	11,4	173	41	191	45,3	10	2,4	0	0
Sürekli söz alıp ders dışı konuşma	2,07	105	24,9	192	45,5	119	28,2	2	0,5	4	0,9
Kurallara uymada isteksiz davranma	2,38	51	12,1	196	46,4	136	32,2	39	9,2	0	0
Oyunlarda hile yapma	2,00	171	40,5	104	24,6	127	30,1	14	3,3	6	1,4
Öğretmene saygısızlık yapma	1,02	412	97,6	10	2,4	0	0	0	0	0	0

Tablo 4.1.'de yer alan aritmetik ortalamalardan faydalanarak sınıf öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışları içerisinde en sık “teneffüste koridoru boşaltmama ($\bar{x} = 2,96$)”, “dersi dinlememe ($\bar{x} = 2,94$)”, “derse hazırlıksız gelme ($\bar{x} = 2,93$)”, “söz almadan konuşma ($\bar{x} = 2,73$)”, “arkadaşlarını sürekli şikâyet etme ($\bar{x} = 2,71$)” en az “öğretmene saygısızlık yapma ($\bar{x} = 1,02$)”, “bağımlılık yapıcı madde kullanma ($\bar{x} = 1,03$)”, “cinsel konulara aşırı ilgi duyma ($\bar{x} = 1,05$)”, “derste sınıftan izin almadan ayrılma ($\bar{x} = 1,11$)”, “hırsızlık yapma ($\bar{x} = 1,20$)” davranışları ile karşılaştıkları görülmüştür.

4.2 İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARIYLA BAŞA ÇIKMA YÖNTEMLERİNE DAİR BULGULAR

Tablo 4.2.

Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Karşı Kullandıkları Baş Etme Yöntemleri ve Bu Yöntemlerin Kullanım Sıklıkları

İstenmeyen öğrenci davranışları	1.Tercih	2.Tercih	3.Tercih	Başa çıkma yöntemleri
Derse hazırlıksız gelme	30	16	24	1-Yerini değiştiririm
Dersi dinlememe	30	29	18	2-Azarlarım, bağırırım, tehdit ederim
Öğrenmeye karşı isteksizlik	13	18	22	3-İdareye bildiririm
Dersi kaynatmaya çalışma	16	23	29	4-Sınıftaki çalışmalarını boş bir sayfaya yaptırır evde defterine geçirmesini sağlarım
Kopya çekme	1	11	12	5-Fiziksel müdahalede bulunurum
Geçerli bir nedeni olmadan devamsızlık yapma	24	25	3	6-Tahtada ayakta bekletirim
Okul eşyalarına zarar verme	2	13	24	7-Yapılan olumsuz davranışın olumsuzunu defalarca yazdırırım
Sınıfı kirletme	30	16	13	8-Olumlu davranış gösteren öğrenciyi örnek gösteririm
Teneffüste koridoru boşaltmama	30	16	13	9-Söz hakkı vermem
Sınıfa düzensiz girip çıkma	16	30	13	10-Öğrenciyi sınıftan çıkarırım
Sık sık tuvalete gitme	16	13	24	11-Öğrenciyi sevdiği şeylerden mahrum bırakırım
Kapıyı çalmadan sınıfa girme	16	13	14	12-Not ile tehdit ederim
Ders esnasında sınıfta amaçsız dolaşma	30	16	13	13- Öğrenci ile birebir konuşurum
Derste gizlice bir şeyler yiyip içme, sakız çiğneme	30	16	29	14-Öğrenciye davranışından dolayı üzülüğümü söylerim
Derste sınıftan izinsiz ayrılma	2	11	24	16-Sınıf kurallarını hatırlatırım
Derse geç gelme	24	16	13	17-Uygun bir dille uyarırım
Kendi kendine şarkı söyleme, ıslık çalma	16	19	2	18-Dersin konusuyla ilgili sorular sorarak öğrencinin dikkatini çekerim
Materyalle sıraya vurup gürültü yapma	30	16	2	19-Sorumluluk veririm
Arkadaşlarıyla kavga etme	13	24	25	
Arkadaşının sözünü kesme	29	16	14	
Arkadaşlarını tehdit etme	11	24	25	
Arkadaşlarının eşyalarına zarar verme	11	2	21	
Öğretmene arkadaşlarını sürekli şikâyet etme	13	16	25	

Tablo 4.2.(devam/)

Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Karşı Kullandıkları Baş Etme Yöntemleri ve Bu Yöntemlerin Kullanım Sıklıkları

Arkadaşlarıyla iyi geçinmeme	13	1	24	20 -Kısa süre derse ara verir oyun oynatırım
Arkadaşlarıyla birlikte çalışmayı reddetme	13	1	24	21 - Arkadaşlarına zarar verdiyse onu uyarırım
Arkadaşlarından birini dışlama	14	13	25	22 -Derste aktif öğrenciyle oturturum
Arkadaşlarını aşağılama, alay etme, ad takma.	13	14	25	23 -Ders anlatım yöntemini değiştiririm
Arkadaşlarının dikkatini dağıtma	29	30	19	25 -Rehberlik servisine yönlendiririm
Söz almadan konuşma	16	30	14	26 -Diğer öğretmenlerle işbirliği yaparım
Hırsızlık yapma	13	25	24	27 -Öğrencilerin susmalarını beklerim
Yalan söyleme	13	24	25	28 -Görmezden gelirim
Grup çalışmalarında iş birliği yapmama	13	19	22	29 -Öğrenci ile göz teması kurarım
Küfürlü konuşma	2	24	25	30 -Öğrenciyi sözlü uyarırım
Sürekli ön planda olmayı isteme	13	28	27	
Sorumluluk almama, görevlerden kaçınma	13	19	22	
Aldığı sorumluluğu yerine getirmeme	13	11	19	
Yerli yersiz itiraz etme	13	30	28	
Cinsel konulara aşırı ilgi duyma	25	24	13	
Araç gereçlerini düzenli kullanmama	13	8	24	
Bağımlılık yapıcı madde kullanma	24	25	13	
İzin almadan başkasının eşyasını kullanma	16	14	13	
Görünüşüne, kıyafetine, temizliğine özen göstermeme	13	24	8	
Yerinde kıpırdanıp durma derse odaklanmama	30	29	15	
Sorulan sorulara kayıtsız kalma	18	23	20	
Sürekli söz alıp konuyla ilgisiz konuşma	13	28	9	
Kurallara uymada isteksiz davranma	13	28	9	
Oyunlarda hile yapma	13	30	2	
Öğretmene saygısızlık yapma	13	24	25	

Sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı en sık 1. tercihte “birebir konuşurum”, “öğrenciyi sözlü uyarırım”, ” sınıf kurallarını hatırlatırım”, 2. tercihte “sınıf kurallarını hatırlatırım”, “ailesi ile görüşürüm”, “birebir konuşurum” 3. tercihte “rehberlik servisine gönderirim”, “ailesi ile görüşürüm”, “ birebir konuşurum” en az “fiziksel müdahalede bulunurum”, “tahtada ayakta bekletirim”, “yapılan olumsuz davranışın olumsuzunu defalarca yazdırırım”, “olumlu davranış gösteren öğrenciyi örnek gösteririm”, “öğrenciyi sınıftan çıkarırım”, “not ile tehdit ederim”, “arkadaşlarına zarar verdiyse onu uyarırım” başa çıkma yöntemlerini kullandıkları görülmektedir.

4.3 BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLERE DAİR BULGULAR

İstenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara karşı kullanılan başa çıkma yöntemleri bağımsız değişkenlere (cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, mezun olunan okul, okutulan sınıf, sınıflardaki öğrenci sayısı) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” araştırma sorusuna yönelik olarak sınıf öğretmenlerinin görüşleri ile ilgili bulgular ele alınmıştır.

4.3.1. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Sınıftaki Öğrenci Sayısına Göre Değerlendirilmesi

“İstenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlarla başa çıkma yöntemleri sınıftaki öğrenci sayısına göre farklılık göstermekte midir?” değişkenine ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.3.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Sınıftaki Öğrenci Sayısına Göre Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

İÖD	Bağımsız Değişken	N	\bar{x}	Ss
Dersi Dinlememe	20 ve daha az	29	2,31	0,12
	21-30	91	2,92	0,03
	31-40	281	2,95	0,02
	41 ve daha fazla	21	3,71	0,15
Söz Almadan Konuşma	20 ve daha az	29	2,34	0,89
	21-30	91	2,49	0,88
	31-40	281	2,71	0,84
	41 ve daha fazla	21	4,66	0,79

Tablo 4.3.'de öğretmenlerin okuttukları sınıftaki öğrenci sayısına göre “20 ve daha az öğrenci” en düşük “41 ve daha fazla öğrenci”nin en yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bağımsız değişkenler arasında anlamlı farklılık olup olmadığını tespit etmek için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Tablo 4.4.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Sınıftaki Öğrenci Sayısına Göre Varyans Analiz Tablosu

İÖD	Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	f	Anlamlılık (p)
Dersi Dinlememe	Gruplar Arası	24,16	3	8,05	45,90	0,00
	Grup İçi	73,35	418	0,17		
	Toplam	97,519	421			
Söz Almadan Konuşma	Gruplar Arası	88,18	3	23,39	40,20	0,00
	Grup İçi	305,61	418	0,73		
	Toplam	393,80	421			

Dersi dinlememe ve söz almadan konuşma İÖD' nin öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıftaki öğrenci sayısına göre İÖD ile karşılaşma sıklıkları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu farklılıkların hangi düzeyde olduğunu görmek için Scheffe testi yapılmış olup sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.5.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Sınıftaki Öğrenci Sayısına Göre Scheffe Testi Sonuçları

İÖD	\bar{x}	Bağımsız Değişken	20 ve daha az	21-30	31-40	41 ve daha fazla
Dersi Dinlememe	2,31	20 ve daha az	-	0,61*	0,64*	1,40*
	2,92	21-30	-	-	0,03	0,79*
	2,95	31-40	-	-	-	0,76*
	3,71	41 ve daha fazla	-	-	-	-
Söz Almadan Konuşma	2,34	20 ve daha az	-	0,14	0,36	2,32*
	2,49	21-30	-	-	0,21	2,17*
	2,71	31-40	-	-	-	1,95*
	4,66	41 ve daha fazla	-	-	-	-

*p<0.05

Tablo 4.5'te “20 ve daha az” öğrenci bulunan sınıflar ile “21-30, 31-40 ve 41 ve daha fazla” öğrenci bulunan sınıflar, “21-30” öğrenci bulunan sınıflar ile “41 ve daha fazla” öğrenci bulunan sınıflar ve “31-40” mevcutlu sınıflar ile “41 ve daha fazla” mevcutlu sınıflar arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. “41 ve daha fazla” öğrenci sayısına sahip sınıflar ile diğer sınıflar karşılaştırıldığında bu sınıfın aritmetik ortalamasının diğer sınıflardan daha büyük olduğu görülmektedir.

Dersi dinlememe İÖD'nin "41 ve daha fazla" öğrencinin bulunduğu sınıflarda daha sık karşılaşılan bir sorun olduğu görülmektedir.

Tablo 4.6.

Sınıfı Kirletme İÖD'nin Sınıftaki Öğrenci Sayısına İlişkin "ki-kare" Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Asla		Nadiren		Ara sıra		Sıklıkla		Her zaman		Anlamlılık (p)	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Öğrenci Sayısı	20 ve daha az	20	69,0	9	31,0	0	0	0	0	0	0	0,00
	21-30 öğrenci	0	0	89	97,8	2	2,2	0	0	0	0	
	31-40 öğrenci	0	0	248	88,3	31	11,0	2	0,7	0	0	
	41 ve daha çok	0	0	6	28,6	3	14,3	9	42,9	3	14,3	
Toplam	20	3,1	352	83,4	36	8,5	11	2,6	3	0,7		

Sınıfı kirletme İÖD ve sınıftaki öğrenci sayısı arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu bulgular sonucunda sınıfı kirletme davranışıyla en sık "41 ve daha fazla"; en az ise "20 ve daha az" öğrenciye sahip olunan sınıflarda karşılaştıkları görülmektedir.

Sınıfı kirletme, söz almadan konuşma ve dersi dinlememe gibi davranışların kalabalık sınıflarda daha sık ortaya çıktığı görülmektedir. Karakaş (2005)'a göre sınıf mevcudu fazla olan sınıflarda öğretmen daha sık istenmeyen öğrenci davranışlarıyla karşılaşır.

Tablo 4.7.

Sınıfı Kirletme İÖD ve Başa Çıkma Yöntemleri ile İlgili "ki-kare" Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Başa Çıkma Yöntemleri						Anlamlılık (p)
	30		16		13		
Öğrenci Sayısı	f	%	f	%	f	%	
20 ve daha az	5	20	2	8	17	68	0,000
20-30 arası	23	31,9	9	12,5	22	30,6	
30-40 arası	161	62,4	71	27,5	7	2,7	
41 ve üstü	14	66,7	7	33,3	0	0	
Toplam	203	54	89	23,7	46	12,2	

Sınıfı kirletme İÖD'ye göre sınıflardaki öğrenci sayısı ve öğretmenlerin kullandıkları başa çıkma yöntemleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Sınıfı kirletme İÖD'ye karşı öğretmenlerin en çok sözlü uyarırım, sınıf kurallarını hatırlatırım, birebir konuşurum başa çıkma yöntemlerini kullandıkları sonucuna

varılmıştır. Sözlü uyarım ve sınıf kurallarını hatırlatım başa çıkma yöntemlerini en sık “41 ve daha fazla” öğrenci mevcuduna sahip sınıflarda görev yapan öğretmenlerin kullandığı görülmektedir. Öğrenci ile birebir konuşurum başa çıkma yöntemini en sık “20 ve daha az” öğrenci mevcuduna sahip sınıflarda görev yapan öğretmenlerin kullandığı görülmektedir.

4.3.2. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Okuttukları Sınıflara Göre Değerlendirilmesi

“İstenmeyen öğrenci davranışları ve başa çıkma yöntemleri öğretmenlerin okutmakta oldukları sınıflara göre farklılık göstermekte midir?” değişkenine ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.8.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Okutmuş Oldukları Sınıflara Ait Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

İÖD	Bağımsız Değişken	N	\bar{x}	Ss
Kopya Çekme	1.Sınıf	92	1,00	0,00
	2.Sınıf	100	1,02	0,14
	3.Sınıf	107	1,41	0,53
	4.Sınıf	123	2,18	0,87
Okul Eşyalarına Zarar Verme	1.Sınıf	92	1,39	0,87
	2.Sınıf	100	1,84	0,64
	3.Sınıf	107	2,20	0,68
	4.Sınıf	123	2,73	0,59
Teneffüste Koridoru Boşaltmama	1.Sınıf	92	3,40	0,74
	2.Sınıf	100	2,98	0,34
	3.Sınıf	107	2,94	0,02
	4.Sınıf	123	2,65	0,05
Sık sık Tuvalete Gitme	1.Sınıf	92	3,33	1,09
	2.Sınıf	100	2,66	0,47
	3.Sınıf	107	2,56	0,23
	4.Sınıf	123	1,70	0,50
Ders Esnasında Sınıfta Amaçsız Dolaşma	1.Sınıf	92	4,17	1,27
	2.Sınıf	100	2,49	0,09
	3.Sınıf	107	1,80	0,39
	4.Sınıf	123	1,39	0,68
Arkadaşlarının Sözüünü Kesme	1.Sınıf	92	3,71	0,54
	2.Sınıf	100	2,86	0,40
	3.Sınıf	107	2,00	0,32
	4.Sınıf	123	1,82	0,47
Arkadaşlarını Tehdit Etme	1.Sınıf	92	1,34	0,68
	2.Sınıf	100	1,62	0,78
	3.Sınıf	107	1,71	0,98
	4.Sınıf	123	2,28	1,02
Arkadaşlarının Eşyalarına Zarar Verme	1.Sınıf	92	3,31	0,83
	2.Sınıf	100	2,67	0,60
	3.Sınıf	107	2,20	0,54
	4.Sınıf	123	2,10	0,65

Tablo 4.8. (devam/)

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Okutmuş Oldukları Sınıflara Ait Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Öğretmene Arkadaşlarını Sürekli Şikayet Etme	1.Sınıf	92	3,94	0,80
	2.Sınıf	100	2,99	0,52
	3.Sınıf	107	2,32	0,56
	4.Sınıf	123	1,91	0,51
Arkadaşlarıyla Geçinmeme	1.Sınıf	92	3,94	0,56
	2.Sınıf	100	2,99	0,45
	3.Sınıf	107	2,32	0,34
	4.Sınıf	123	1,91	0,35
Söz Almadan Konuşma	1.Sınıf	92	3,45	0,83
	2.Sınıf	100	2,89	0,61
	3.Sınıf	107	2,73	0,86
	4.Sınıf	123	2,07	0,95
Araç Gereçlerini Düzenli Kullanmama	1.Sınıf	92	2,97	1,03
	2.Sınıf	100	2,56	0,98
	3.Sınıf	107	2,31	1,15
	4.Sınıf	123	2,15	1,12
İzin Almadan Başkasının Eşyasını Kullanma	1.Sınıf	92	3,47	0,88
	2.Sınıf	100	2,71	0,47
	3.Sınıf	107	2,28	0,53
	4.Sınıf	123	2,02	0,74
Yerinde Kıpırdanıp Durma	1.Sınıf	92	3,41	0,75
	2.Sınıf	100	2,65	0,59
	3.Sınıf	107	2,15	0,43
	4.Sınıf	123	2,05	0,56
Yerli Yersiz İtiraz Etme	1.Sınıf	92	3,31	0,79
	2.Sınıf	100	2,76	0,60
	3.Sınıf	107	2,25	0,60
	4.Sınıf	123	2,17	0,44

Tablo 4.8.'de istenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıflara ilişkin aritmetik ortalamalarından faydalanarak “teneffüste koridoru boşaltmama, sık sık tuvalete gitme, ders esnasında sınıfta amaçsız dolaşma, arkadaşlarının sözünü kesme, arkadaşlarının eşyalarına zarar verme, öğretmene arkadaşlarını sürekli şikayet etme, arkadaşlarıyla iyi geçinmeme, söz almadan konuşma, öğretmene yerli yersiz itiraz etme, araç gereçlerini düzenli kullanmama, izin almadan başkasının eşyasını kullanma ve yerinde kıpırdanıp durma” gibi istenmeyen öğrenci davranışlarıyla en çok “1. sınıf” ve en az “4. sınıf” ları okutan öğretmenlerin karşılaştıkları görülmektedir.

Kopya çekme, okul eşyalarına zarar verme ve arkadaşlarını tehdit etme gibi istenmeyen öğrenci davranışlarıyla en çok “4.sınıf” ve en az “1.sınıf” okutan öğretmenlerin karşılaştıkları görülmektedir. Bağımsız değişkenler arasında anlamlı farklılık olup olmadığını tespit etmek için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Tablo 4.9.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Okutmuş Oldukları Sınıflara Ait Varyans Analiz Tablosu

İÖD	Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	f	Anlamlılık (p)
Kopya	Gruplar Arası	104,08	104,08	34,69	116,42	0,00
Çekme	Grup İçi	124,56	124,56	0,29		
	Toplam	228,64	228,64			
Okul	Gruplar Arası	88,18	3	23,39	40,20	0,00
Eşyalarına	Grup İçi	305,61	418	0,73		
Zarar Verme	Toplam	393,80	421			
Teneffüste	Gruplar Arası	29,82	3	9,94	36,54	0,00
Koridoru	Grup İçi	113,71	418	0,27		
Boşaltmama	Toplam	143,53	421			
Sık Sık	Gruplar Arası	158,97	3	52,99	131,70	0,00
Tuvalete	Grup İçi	168,12	418	0,40		
Gitme	Toplam	327,09	421			
Ders Esnasında	Gruplar Arası	453,17	3	151,05	398,74	0,00
Sınıfta	Grup İçi	158,35	418	0,37		
Amaçsız						
Dolaşma	Toplam	611,52	421			
Arkadaşlarının	Gruplar Arası	230,00	3	76,10	395,16	0,00
Sözünü	Grup İçi	81,09	418	0,19		
Kesme	Toplam	311,10	421			
Arkadaşlarını	Gruplar Arası	51,57	3	17,19	21,54	0,00
Tehdit	Grup İçi	333,48	418	0,79		
Etme	Toplam	385,06	421			
Arkadaşlarının	Gruplar Arası	92,08	3	30,69	70,07	0,00
Eşyalarına	Grup İçi	183,07	418	0,43		
Zarar Verme	Toplam	275,15	421			
Öğretmene	Gruplar Arası	242,59	3	80,86	223,42	0,00
Arkadaşlarını	Grup İçi	151,28	418	0,36		
Sürekli Şikayet	Toplam	393,87	421			
Etme						
Arkadaşlarıyla	Gruplar Arası	122,75	3	40,91	212,28	0,00
Geçinememe	Grup İçi	78,00	418	0,18		
	Toplam	200,76	421			
Söz Almadan	Gruplar Arası	104,17	3	34,72	50,11	0,00
Konuşma	Grup İçi	289,63	418	0,69		
	Toplam	393,80	421			
Yerli Yersiz	Gruplar Arası	84,24	3	28,01	75,07	0,00
İtiraz	Grup İçi	156,35	418	0,37		
Etme	Toplam	240,59	421			
Araç	Gruplar Arası	39,30	3	13,10	11,17	0,00
Gereçlerini	Grup İçi	489,85	418	1,17		
Düzenli	Toplam	529,15	421			
Kullanmama						

Tablo 4.9. (devam/)

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Okutmuş Oldukları Sınıflara Ait Varyans Analiz Tablosu

İzin Almadan Başkasının Eşyasını Kullanma	Gruplar Arası	122,87	3	40,95	89,87	0,00
	Grup İçi	190,49	418	0,45		
	Toplam	313,36	421			
Yerinde Kıpırdanıp Durma, Derse Yerleşememe	Gruplar Arası	104,08	3	34,69	116,42	0,00
	Grup İçi	124,56	418	0,29		
	Toplam	228,64	421			

Öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıflar ile yukarıdaki değişkenler arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu farklılıkların hangi düzeyde olduğunu görmek için Scheffe ve Tamhane testi yapılmıştır.

Tablo 4.10.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Okutmuş Oldukları Sınıflara Ait Scheffe Testi Sonuçları

İÖD	\bar{x}	Bağımsız Değişken	1.Sınıflar	2.Sınıflar	3.Sınıflar	4.Sınıflar
Kopya Çekme	1,00	1.Sınıflar	-	0,02	0,38*	1,16*
	1,02	2.Sınıflar		-	0,41*	1,18*
	1,41	3.Sınıflar			-	0,77*
	2,18	4.Sınıflar				-
Okul Eşyalarına Zarar Verme	1,39	1.Sınıflar	-	0,44*	0,81*	1,34*
	1,84	2.Sınıflar		-	0,36*	0,89*
	2,20	3.Sınıflar			-	0,53*
	2,73	4.Sınıflar				-
Teneffüste Koridoru Boşaltmama	3,40	1.Sınıflar	-	0,42*	0,45*	0,75*
	2,98	2.Sınıflar		-	0,03	0,32*
	2,94	3.Sınıflar			-	0,29*
	2,65	4.Sınıflar				-
Ders Esnasında Sınıfta Amaçsız Dolaşma	4,17	1.Sınıflar	-	1,68*	2,37*	2,78*
	2,49	2.Sınıflar		-	0,68*	1,09*
	1,80	3.Sınıflar			-	0,41*
	1,39	4.Sınıflar				-
Araç Gereçlerini Düzenli Kullanmama	1,03	1.Sınıflar	-	0,41	0,66*	0,82*
	0,98	2.Sınıflar		-	0,24	0,40
	1,15	3.Sınıflar			-	0,16
	1,12	4.Sınıflar				-
Söz Almadan Konuşma	3,45	1.Sınıflar	-	0,56*	0,71*	1,38*
	2,89	2.Sınıflar		-	0,15	0,81*
	2,73	3.Sınıflar			-	0,66*
	2,07	4.Sınıflar				-

*p<0.05

Kopya çekme İÖD’de “1. sınıflar” ile “3. ve 4. sınıflar”, “2. sınıflar” ile “3. ve 4. sınıflar” ve “3. sınıflar” ile “4. sınıflar”ın aritmetik ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Kopya çekme İÖD’yle en sık 4.sınıflarda görev yapan öğretmenlerin karşılaştıkları görülmektedir.

Okul eşyalarına zarar verme davranışının bütün sınıf seviyelerinin aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Okul eşyalarına zarar verme İÖD’nin 4.sınıflarda daha sık karşılaşılan bir sorun olduğu görülmektedir.

Teneffüste koridoru boşaltmama İÖD’de “1.sınıflar” ile “2., 3. ve 4. sınıflar”, “2.sınıflar” ile “4.sınıflar” ve “3.sınıflar” ile “4.sınıflar”ın aritmetik ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Teneffüste koridoru boşaltmama İÖD’nin 1. sınıflarda daha sık karşılaşılan bir sorun olduğu görülmektedir.

Ders esnasında sınıfta amaçsız dolaşma davranışının tüm sınıfların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Ders esnasında sınıfta amaçsız dolaşma İÖD’nin 1.sınıflarda daha sık karşılaşılan bir sorun olduğu görülmektedir.

Araç gereçlerini düzenli kullanmama İÖD’de “1.sınıflar” ile “3. ve 4.sınıflar”ın aritmetik ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Araç gereçleri düzenli kullanmama İÖD’nin 1.sınıflarda daha sık karşılaşılan bir sorun olduğu görülmektedir.

Söz almadan konuşma İÖD’de “1.sınıflar” ile “2., 3. ve 4.sınıflar”, “2. sınıflar” ile “3.sınıflar” ve “3.sınıflar” ile “4.sınıflar”ın aritmetik ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Söz almadan konuşma İÖD’nin 1. sınıflarda daha sık karşılaşılan bir sorun olduğu görülmektedir.

Tablo 4.11.
İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Okutmuş Oldukları Sınıflara Ait Tamhane Testi Sonuçları

İÖD	\bar{x}	Bağımsız Değişken	1.Sınıflar	2.Sınıflar	3.Sınıflar	4.Sınıflar
Sık Sık Tuvalete Gitme	3,33	1.Sınıflar	-	0,67*	1,28*	1,62*
	2,66	2.Sınıflar		-	0,60*	0,95*
	2,05	3.Sınıflar			-	0,34*
	1,70	4.Sınıflar				-
Arkadaşlarının Sözüünü Kesme	3,71	1.Sınıflar	-	0,85*	1,70*	1,88*
	2,86	2.Sınıflar		-	0,85*	1,03*
	2,00	3.Sınıflar			-	0,18*
	1,82	4.Sınıflar				-
Arkadaşlarını Tehdit Etme	1,34	1.Sınıflar	-	0,27	0,36*	0,93*
	1,62	2.Sınıflar		-	0,09	0,66*
	1,71	3.Sınıflar			-	0,57*
	2,28	4.Sınıflar				-
Arkadaşlarının Eşyalarına Zarar Verme	3,31	1.Sınıflar	-	0,64*	1,10*	1,20*
	2,67	2.Sınıflar		-	0,46*	0,56*
	2,20	3.Sınıflar			-	0,09*
	2,10	4.Sınıflar				-
Öğretmene Arkadaşlarını Sürekli Şikayet Etme	3,94	1.Sınıflar	-	0,95*	1,61*	2,03*
	2,99	2.Sınıflar		-	0,66*	1,07*
	2,32	3.Sınıflar			-	0,41*
	1,91	4.Sınıflar				-
Arkadaşlarıyla İyi Geçinmeme	3,48	1.Sınıflar	-	0,73*	1,34*	1,34*
	2,75	2.Sınıflar		-	0,60*	0,60*
	2,14	3.Sınıflar			-	0,00*
	2,14	4.Sınıflar				-
Yerli Yersiz İtiraz Etme	3,31	1.Sınıflar	-	0,55*	1,06*	1,13*
	2,76	2.Sınıflar		-	0,50*	0,58*
	2,25	3.Sınıflar			-	0,07
	2,17	4.Sınıflar				-
İzin Almadan Başkasının Eşyasını Kullanma	3,47	1.Sınıflar	-	0,76*	1,18*	1,45*
	2,71	2.Sınıflar		-	0,42*	0,68*
	2,28	3.Sınıflar			-	0,26*
	2,02	4.Sınıflar				-
Yerinde Kıpırdanıp Durma, Derse Yerleşememe	3,41	1.Sınıflar	-	0,76*	1,25*	1,35*
	2,65	2.Sınıflar		-	0,49*	0,59*
	2,15	3.Sınıflar			-	0,10
	2,05	4.Sınıflar				-

*p<0.05

Sık sık tuvalete gitme, arkadaşlarının sözüünü kesme, arkadaşlarının eşyalarına zarar verme, izin almadan başkasının eşyasını kullanma, arkadaşlarını öğretmene sürekli şikayet etme ve arkadaşlarıyla geçinmeme İÖD'nin tüm sınıf düzeylerinin aritmetik ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Sık sık tuvalete gitme, arkadaşlarının sözüünü kesme, arkadaşlarının eşyalarına zarar verme, izin almadan başkasının eşyasını kullanma ve arkadaşlarını sürekli şikâyet etme İÖD'nin 1.sınıflarda daha sık karşılaşılan davranışlar olduğunu göstermektedir.

Arkadaşlarını tehdit etme İÖD’de “1.sınıflar” ile “3. ve 4.sınıflar”, “2. sınıflar” ile “4. sınıflar” ve “3.sınıflar” ile “4.sınıflar” arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Arkadaşlarını tehdit etme İÖD’nin 4.sınıflarda daha sık karşılaşılan bir sorun olduğu görülmektedir.

Yerli yersiz itiraz etme İÖD’de “1.sınıflar” ile “2., 3. ve 4.sınıflar” ve “2. sınıflar” ile “3. ve 4.sınıflar” arasında anlamlı farklar olduğu görülmektedir. Yerli yersiz itiraz etme İÖD’nin 1.sınıflarda daha sık karşılaşılan bir sorun olduğu görülmektedir.

Yerinde kıpırdanıp durma, derse odaklanamama İÖD’de “1. sınıflar” ile “2., 3. ve 4.sınıflar” ve “2.sınıflar” ile “3. ve 4.sınıflar” arasında anlamlı farklar olduğu görülmektedir. Yerinde kıpırdanıp durma, derse yerleşememe İÖD’nin 1.sınıflarda daha sık karşılaşılan bir sorun olduğu görülmektedir.

Tablo 4.12.

Kapıyı Çalmadan Sınıfa Girme İÖD’ nin Öğretmenlerin Okutmuş Oldukları Sınıfa İlişkin “ki-kare” Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Asla		Nadiren		Ara sıra		Sıklıkla		Her zaman		Anlamlılık (p)	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Sınıf	1.Sınıf	36	39,1	0	0	38	41,3	12	13,0	6	6,5	0,00
	2.Sınıf	58	58,0	20	20	21	21,0	0	0	1	1,0	
	3.Sınıf	96	89,7	7	6,5	4	3,7	0	0	0	0	
	4.Sınıf	121	98,4	0	0	2	1,6	0	0	0	0	
Toplam	311	73,7	27	6,4	65	15,4	12	2,8	7	2,1		

Kapıyı çalmadan sınıfa girme İÖD’ye göre öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıflar ile karşılaşma sıklıkları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu bulgular sonucunda kapıyı çalmadan sınıfa girme İÖD’yle en sık 1.sınıf; en az ise 4.sınıf okutan öğretmenlerin karşılaştıkları görülmektedir.

Tablo 4.13.

Derste Sınıftan İzinsiz Ayrılma İÖD' nin Öğretmenlerin Okutmuş Oldukları Sınıfa İlişkin "ki-kare" Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Asla		Nadiren		Ara sıra		Sıklıkla		Her zaman		Anlamlılık (p) 0,00
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Sınıf	1.Sınıf	51	55,4	38	41,3	3	3,3	0	0	0	0
	2.Sınıf	97	97,0	2	2	1	1,0	0	0	0	0
	3.Sınıf	105	98,1	2	1,9	0	0	0	0	0	0
	4.Sınıf	123	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	376	89,1	42	10,0	4	0,9	0	0	0	0	

Derste sınıftan izinsiz ayrılma İÖD'ye göre öğretmenlerinin okutmuş oldukları sınıflar ile karşılaşma sıklıkları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Derste sınıftan izinsiz ayrılma İÖD'yle en çok 1.sınıf okutan öğretmenlerin karşılaştıkları görülmektedir.

Tablo 4.14.

Cinsel Konulara Aşırı ilgi Duyma İÖD' nin Öğretmenlerin Okutmuş Oldukları Sınıfa İlişkin "ki-kare" Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Asla		Nadiren		Ara sıra		Sıklıkla		Her zaman		Anlamlılık (p) 0,00
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Sınıf	1.Sınıf	89	96,7	3	3,3	0	0	0	0	0	0
	2.Sınıf	100	100	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.Sınıf	107	100	0	0	0	0	0	0	0	0
	4.Sınıf	107	87	11	8,9	5	4,1	0	0	0	0
Toplam	403	95,5	14	3,3	5	1,2	0	0	0	0	

Cinsel konulara aşırı ilgi duyma İÖD'ye göre öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıflar ile karşılaşma sıklıkları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Cinsel konulara aşırı ilgi duyma İÖD'yle en çok 4.sınıf okutan öğretmenlerin karşılaştıkları görülmektedir.

Tablo 4.15.

Bağımlılık Yapıcı Madde Kullanma İÖD' nin Öğretmenlerin Okutmuş Oldukları Sınıfa İlişkin "ki-kare" Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Asla		Nadiren		Ara sıra		Sıklıkla		Her zaman		Anlamlılık (p) 0,00
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Sınıf	1.Sınıf	92	100	0	0	0	0	0	0	0	0
	2.Sınıf	100	100	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.Sınıf	107	100	0	0	0	0	0	0	0	0
	4.Sınıf	110	89,4	12	9,8	1	0,8	0	0	0	0
Toplam	378	96,9	12	2,8	1	0,2	0	0	0	0	

Bağımlılık yapıcı madde kullanma İÖD'ye göre öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıflar ile karşılaşma sıklıkları arasında anlam bir fark olduğu görülmektedir. Bağımlılık yapıcı madde kullanma İÖD'yle en sık 4.sınıf okutan öğretmenlerin karşılaştıkları görülmektedir.

Teneffüste koridoru boşaltmama, sık sık tuvalete gitme, ders esnasında sınıfta amaçsız dolaşma, arkadaşlarının sözünü kesme, arkadaşlarının eşyalarına zarar verme, öğretmene arkadaşlarını sürekli şikâyet etme, arkadaşlarıyla iyi geçinmeme, söz almadan konuşma, yerli yersiz itiraz etme, araç gereçlerini düzenli kullanmama, izin almadan başkasının eşyasını kullanma, derste sınıftan izinsiz ayrılma ve yerinde kıpırdanıp durma istenmeyen öğrenci davranışlarıyla en çok "1.sınıf"; en az "4.sınıf" okutan öğretmenlerin karşılaştıkları görülmektedir. Elban (2009)'a göre öğrenciye kazandırılmaya çalışılan davranışın bir anda öğrenciye kazandırılmayacağı bir süreç sonunda öğrencinin bu davranışı kazanacağı sonucuna varılmıştır. Kurallara alışma zaman alan bir süreçtir (Keskin, 2009, s.97).

Kopya çekme, okul eşyalarına zarar verme, cinsel konulara aşırı ilgi duyma, bağımlılık yapıcı madde kullanma ve arkadaşlarını tehdit etme istenmeyen öğrenci davranışlarıyla en sık "4. sınıf" okutan öğretmenlerin karşılaştıkları görülmektedir. Alkaş (2010)'ın yaptığı araştırmada kopya çekme, cinsel konulara ilgi duyma, sigara kullanma gibi istenmeyen öğrenci davranışlarının 4.sınıfta okuyan öğrencilerde daha sık karşılaşılan bir sorun olduğu görülmüştür.

Sık sık tuvalete gitme, ders esnasında sınıfta amaçsız dolaşma, arkadaşlarının sözünü kesme, arkadaşlarını tehdit etme, söz almadan konuşma, arkadaşlarıyla iyi geçinmeme, öğretmene arkadaşlarını sürekli şikâyet etme, arkadaşlarının eşyalarına zarar verme, teneffüste koridoru boşaltmama, okul eşyalarına zarar verme, yerinde kıpırdanıp durma, izin almadan başkasının eşyasını

kullanma, araç gereçlerini düzenli kullanmama, yerli yersiz itiraz etme, bağımlılık yapıcı madde kullanma, cinsel konulara aşırı ilgi duyma, derste sınıftan izinsiz ayrılma, ders esnasında sınıfta amaçsız dolaşma ve kapıyı çalmadan sınıfa girme istenmeyen öğrenci davranışları yaş, kıdem, cinsiyet, öğrenci sayısı, mezuniyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.16.

Sık Sık Tuvalete Gitme İOD ve Başa Çıkma Yöntemleri ile İlgili “ki-kare” Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken Sınıf	Başa Çıkma Yöntemleri						Anlamlılık (p)
	16		13		24		
	f	%	f	%	f	%	
1.Sınıf	5	5,4	13	14,1	39	42,4	0,002
2.Sınıf	15	15,0	21	21,0	28	28	
3.Sınıf	35	32,7	66	61,7	0	0	
4.Sınıf	101	82,1	17	13,8	2	1,6	
Toplam	156	37	117	28	69	17	

Sık sık tuvalete gitme İÖD’ ye göre öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıflar ile kullandıkları başa çıkma yöntemleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Sık sık tuvalete gitme İÖD’ye karşı öğretmenlerin en çok öğrenciye sınıf kurallarını hatırlatırım, öğrenci ile birebir konuşurum ve öğrencinin ailesi ile görüşürüm başa çıkma yöntemlerini kullandıkları sonucuna varılmıştır. Öğrenciye sınıf kurallarını hatırlatırım başa çıkma yönteminin 4.sınıflarda görev yapan öğretmenlerin daha sık kullandıkları görülmektedir. Öğrenci ile birebir konuşurum başa çıkma yöntemini en sık 3.sınıflarda görev yapan öğretmenlerin kullandığı görülmektedir.

Tablo 4.17.

Ders Esnasında Sınıfta Amaçsız Dolaşma İOD ve Başa Çıkma Yöntemleri ile İlgili “ki-kare” Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken Sınıf	Başa Çıkma Yöntemleri						Anlamlılık (p)
	30		16		13		
	f	%	f	%	f	%	
1.Sınıf	47	51,1	39	42,4	5	5,4	0,000
2.Sınıf	50	50,0	36	36,0	6	6	
3.Sınıf	15	14,0	16	15,0	23	21,5	
4.Sınıf	13	10,6	10	8,1	46	37,4	
Toplam	125	30	101	24	80	19	

Ders esnasında sınıfta amaçsız dolaşma İÖD'ye karşı öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıf ile öğretmenlerin kullandıkları başa çıkma yöntemleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Ders esnasında sınıfta amaçsız dolaşma İÖD'ye karşı öğretmenler en sık öğrenciyi sözlü olarak uyarırım, öğrenciye sınıf kurallarını hatırlatırım, öğrenci ile birebir konuşurum başa çıkma yöntemlerini kullandıkları görülmüştür. Öğrenciyi sözlü olarak uyarırım ve öğrenciye sınıf kurallarını hatırlatırım gibi başa çıkma yöntemlerini 1.sınıf okutan öğretmenlerin daha sık kullandıkları görülmektedir. Öğrenci ile birebir konuşurum başa çıkma yöntemini en sık 4.sınıflarda görev yapan öğretmenlerin kullandığı görülmektedir.

4.3.3.İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Mezun Olduğu Okula Göre Değerlendirilmesi

Bu bölümde “İstenmeyen öğrenci davranışları ve başa çıkma yöntemleri öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre farklılık göstermekte midir?” değişkenine ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.18.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okula Göre Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

İÖD	Bağımsız Değişken	N	\bar{x}	Ss
Grup Çalışmalarında İş Birliği Yapmama	Öğretmen Okulu	29	2,34	0,93
	Eğitim Ön Lisans	79	2,44	0,91
	Eğitim Fakültesi	258	1,66	0,78
	Diğer Fakülteler	56	4,16	1,15
Sorumluluk Almama Görevlerden Kaçınma	Öğretmen Okulu	29	2,32	0,89
	Eğitim Ön Lisans	79	2,73	0,88
	Eğitim Fakültesi	258	2,26	0,84
	Diğer Fakülteler	56	2,86	0,79

Grup çalışmalarında iş birliği yapmama ve sorumluluk almama görevlerinden kaçınma” İÖD'yle en çok “diğer fakültelerden” en az ise “eğitim fakültesinden” mezun olan öğretmenler karşılaştıkları görülmektedir.

Tablo 4.19.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Varyans Analiz Tablosu

İÖD	Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	f	Anlamlılık (p)
Grup	Gruplar Arası	294,94	3	98,31	127,92	0,00
Çalışmalarında	Grup İçi	321,26	418	0,76		
İş Birliği	Toplam	616,21	421			
Yapmama						
Sorumluluk	Gruplar Arası	20,16	3	6,72	19,94	0,00
Almama	Grup İçi	313,15	418	0,74		
Görevlerden	Toplam	333,32	421			
Kaçınma						

Bağımsız değişkenler arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu farklılıkların hangi düzeyde olduğunu görmek için Tamhane ve Scheffe testi yapılmış olup sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.20

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okula Göre Tamhane Testi Sonuçları

İÖD	\bar{x}	Bağımsız Değişken	Öğretmen Okulu	Eğitim Önlisans	Eğitim Fakültesi	Diğer Fakülteler
Grup	2,34	Öğr.Okulu		0,68*	1,81*	0,09
Çalışmalarında	2,44	Eği.Önlisans		-	2,49*	0,78*
İş Birliği	1,66	Eğitim Fak.			-	1,71*
Yapmama	4,16	Diğer Fak.				-

*p<0.05

Grup çalışmalarında iş birliği yapmama İÖD'nin “öğretmen okulu” ile “eğitim fakültesi ve eğitim ön lisans”, “eğitim ön lisans” ile “diğer fakülteler ve eğitim fakültesi” ve “eğitim fakültesi” ile “diğer fakültelerden” mezun olan öğretmenlerin aritmetik ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Grup çalışmalarında iş birliği yapmama İÖD'yle en çok “diğer fakültelerden” en az “eğitim fakültesinden” mezun olan öğretmenlerin karşılaştığı görülmektedir.

Tablo 4.21.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okula Göre Scheffe Testi Sonuçları

İÖD	\bar{x}	Bağımsız Değişken	Öğretmen Okulu	Eğitim Önlisans	Eğitim Fakültesi	Diğer Fakülteler
Sorumluluk	2,32	Öğr.Okulu		0,41*	0,08	0,54*
Almama	2,73	Eği.Önlisans		-	0,47*	0,09
Görevlerden	2,26	Eğitim Fak.			-	0,60*
Kaçınma	2,86	Diğer Fak.				-

*p<0.05

Sorumluluk almama ve verilen görevlerden kaçınmanın “öğretmen okulu” ile “eğitim ön lisans ve diğer fakülteler”, “eğitim ön lisans” ile “eğitim fakültesi” ve “eğitim fakültesi” ile “diğer fakülteler” arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Sorumluluk almama görevlerden kaçınma İÖD’yle en çok “diğer fakültelerden” en az “eğitim fakültesinden” mezun olan öğretmenlerin karşılaştığı görülmektedir.

Tablo 4.22.

Derse Hazırlıksız Gelme İÖD’ nin Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara İlişkin “ki-kare” Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken		Asla		Nadiren		Ara sıra		Sıklıkla		Her zaman		Anlamlılık (p)
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	00,0
Mezun	Öğretmen Okulu	0	0	5	17,2	23	79,3	0	0	1	3,4	
Olunan	Eğitim Fakültesi	5	1,9	41	15,9	205	79,5	3	1,2	4	1,6	
Okul	Diğer Fakülteler	1	1,8	10	17,9	35	62,5	1	1,8	9	16,1	
	Eğitim Ön Lisans	0	0	4	5,1	69	87,3	0	0	6	7,6	
Toplam		6	1,4	60	14,2	332	78,7	4	4	20	4,7	

Derse hazırlıksız gelme İÖD ve öğretmenlerin mezun oldukları okullar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu bulgular sonucunda derse hazırlıksız gelme davranışıyla en sık “diğer fakültelerden” mezun olan öğretmenlerin; en az “eğitim fakültesinden” mezun olan öğretmenlerin karşılaştıkları görülmektedir. Derse hazırlıksız gelme İÖD ’nin sıklığına bakıldığında “her zaman” olarak cevap veren öğretmenlerin %3,4’ü öğretmen okulu, %1,6’sı eğitim fakültesi, %16,1’i diğer fakülteler ve %7,6’sının eğitim ön lisans mezunu öğretmenler oluşturmaktadır. Eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin teknik

ve uygulama konusunda diğer öğretmenlerden daha başarılı olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin mezun olduğu okullar ile aldıkları alan eğitiminin farklı olmasının istenmeyen öğrenci davranışları üzerinde etkilidir. Karakaş (2005)'a göre diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin derse hazırlıksız gelme davranışıyla daha çok karşılaşmalarının sebebi öğretmenlerin yeteri düzeyde pedagojik formasyona ve alan bilgisine sahip olmadığından kaynaklandığını belirtmiştir.

Tablo 4.23.

Kopya Çekme İOD ve Başa Çıkma Yöntemleri ile ilgili "ki-kare" Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Başa Çıkma Yöntemleri						Anlamlılık (p)
	1		11		12		
	f	%	f	%	f	%	
Öğretmen Okulu	2	6,9	1	3,4	1	3,4	0,000
Eğitim Fakültesi	23	8,9	29	11,2	4	1,6	
Diğer Fakülteler	9	16,1	3	5,4	11	19,6	
Eğitim Ön Lisans	7	9,1	1	1,3	11	13,9	
Toplam	41	9,7	34	8,1	27	6,4	

Kopya çekme İÖD'ye göre öğretmenlerin mezun oldukları okullar ile kullandıkları başa çıkma yöntemleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Kopya çekme İÖD'ye karşı öğretmenler en çok öğrencinin yerini değiştiririm, öğrenciyi sevdiği şeylerden mahrum bırakırım, not kullanırım başa çıkma yöntemlerini kullandıkları görülmektedir. Öğrencinin yerini değiştiririm ve not kullanırım başa çıkma yöntemlerini en sık "diğer fakültelerden" mezun olan öğretmenlerin kullandığı görülmüştür. Öğrenciyi sevdiği şeylerden mahrum bırakırım başa çıkma yöntemini en sık "eğitim fakültesinden" mezun olan öğretmenlerin kullandığı görülmektedir.

Tablo 4.24.

Arkadaşlarının Eşyalarına Zarar Verme İOD ve Başa Çıkma Yöntemleri ile İlgili "ki-kare" Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Başa Çıkma Yöntemleri						Anlamlılık (p)
	11		2		21		
	f	%	f	%	f	%	
Öğretmen Okulu	10	34,5	4	13,8	4	13,8	0,000
Eğitim Fakültesi	82	31,8	16	6,2	25	9,7	
Diğer Fakülteler	4	7,1	35	62,5	8	14,3	
Eğitim Önlisans	8	10,1	17	21,5	31	39,2	
Toplam	104	25	72	17,1	68	16,1	

Arkadaşlarının eşyalarına zarar verme İÖD'ye göre öğretmenlerin mezun oldukları okullar ile kullandıkları başa çıkma yöntemleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Arkadaşlarının eşyalarına zarar verme İÖD'ye karşı öğretmenler en çok öğrenciyi sevdiği şeylerden mahrum ederim, öğrenciyi azarlarım/bağırırım/tehdit ederim, zarar verdiyse ödetirim başa çıkma yöntemlerini kullandıkları görülmüştür. Öğrenciyi sevdiği şeylerden mahrum bırakırım başa çıkma yöntemlerini en sık “öğretmen okulundan” mezun olan öğretmenlerin kullandığı görülmüştür. Azarlarım, bağırırım tehdit ederim başa çıkma yöntemini en sık “diğer fakültelerden” mezun olan öğretmenlerin kullandığı görülmektedir. Öğrenci çevresine zarar verdiyse ödetirim başa çıkma yöntemini en sık “eğitim ön lisans” mezun olan öğretmenlerin kullandıkları görülmektedir.

Tablo 4.25.

Görünüşüne Kıyafetine, Temizliğine Özen Göstermeme İÖD ve Başa Çıkma Yöntemleri ile İlgili “ki-kare” Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Başa Çıkma Yöntemleri						Anlamlılık (p)
	13		24		8		
	f	%	f	%	f	%	
Öğretmen Okulu	10	7,5	15	12,8	3	3,4	0,000
Eğitim Fakültesi	100	75,2	82	70,1	21	23,6	
Diğer Fakülteler	5	3,8	7	6,0	40	44,9	
Eğitim Ön Lisans	18	13,5	13	11,1	25	28,1	
Toplam	134	31,5	117	27,7	89	21,1	

Görünüşüne, kıyafetine, temizliğine özen göstermeme İÖD'ye göre öğretmenlerin mezun oldukları okullar ile kullandıkları başa çıkma yöntemleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Görünüşüne, kıyafetine, temizliğine özen göstermeme İÖD'ye karşı öğretmenler en çok öğrenci ile birebir konuşurum, ailesi ile görüşürüm ve olumlu davranış gösteren öğrenciyi örnek gösteririm başa çıkma yöntemlerini kullandıkları sonucuna varılmıştır. Öğrenci ile birebir konuşurum ve ailesi ile görüşürüm başa çıkma yöntemlerini en sık “eğitim fakültesinden”; bu yöntemi en az kullananlarınsa “diğer fakültelerden” mezun olan öğretmenlerin kullandığı görülmüştür. Olumlu davranış gösteren öğrenciyi örnek gösteririm başa çıkma yöntemini en sık “diğer fakültelerden”; en az “öğretmen okulundan” mezun olan öğretmenlerin kullandıkları görülmektedir.

Görünüşüne, kıyafetine, temizliğine özen göstermeme, arkadaşlarının eşyalarına zarar verme, kopya çekme, derse hazırlıksız gelme, sorumluluk almama ve görevlerden kaçınma ve grup çalışmalarında iş birliği yapmama gibi istenmeyen öğrenci davranışları ile diğer bağımsız değişkenler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4.3.4.İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Değerlendirilmesi

Bu bölümde “İstenmeyen öğrenci davranışları ve başa çıkma yöntemleri öğretmenlerin yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?” değişkenine ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.26.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

İÖD	Bağımsız Değişken	N	\bar{x}	Ss
Sorumluluk Almama Görevlerden Kaçınma	30 yaş ve altı	106	1,91	0,80
	31-40 yaş	116	2,42	0,83
	41-50 yaş	106	2,50	0,80
	51 yaş ve üzeri	94	2,80	0,89

Yaş değişkenine göre “51 yaş ve üzeri” en yüksek “30 yaş ve altı” en düşük ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bağımsız değişkenler arasında anlamlı farklılık olup olmadığını tespit etmek için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Tablo 4.27.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Varyans Analiz Tablosu

İÖD	Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	f	Anlamlılık (p)
Sorumluluk	Gruplar Arası	41,72	3	13,91	19,94	0,00
Almama	Grup İçi	291,59	418	0,69		
Görevlerden Kaçınma	Toplam	333,32	421			

Bağımsız değişkenler arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu farklılıkların hangi düzeyde olduğunu görmek için Tamhane testi yapılmış olup sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.28.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Scheffe Testi Sonuçları

İÖD	\bar{x}	Bağımsız Değişken	30 yaş altı	31-40 yaş	41-50 yaş	51 yaş üstü
Sorumluluk	1,91	30 yaş altı		0,50*	0,58*	0,89*
Almama	2,42	31-40 yaş		-	0,07	0,38*
Görevlerden	2,50	41-50 yaş			-	0,30
Kaçınma	2,80	51 yaş üstü				-

*p<0.05

Sorumluluk almama, görevlerden kaçınma İÖD’de “30 yaş altı” grubunda olanlar ile “31-40 yaş, 41-50 yaş, 51 yaş ve üstü” ve “31-40 yaş” ile “51 yaş üstü” grubunda olanlar arasında anlamlı farklar olduğu görülmektedir. Sorumluluk almama, görevlerden kaçınma İÖD’nin “51 yaş üstü” grubunda olan öğretmenlerin daha sık karşılaştıkları görülmektedir.

Tablo 4.29.

Araç Gereçlerini Düzenli Kullanmama İÖD ve Başa Çıkma Yöntemleri ile İlgili “ki-kare” Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Başa Çıkma Yöntemleri						Anlamlılık (p)
	13		8		24		
	f	%	f	%	f	%	
Yaş	30 Yaş ve altı	70	66,0	4	3,8	26	24,5
	31-40 Yaş	32	27,6	18	15,5	43	37,1
	41-50 Yaş	12	11,3	28	26,4	4	3,8
	51 Yaş ve üstü	5	5,3	32	34	3	3,2
Toplam	120	29	82	20	76	19	0,000

Araç gereçlerini düzenli kullanmama İÖD’ye göre öğretmenlerin yaşları ve kullandıkları başa çıkma yöntemleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Araç gereçleri düzenli kullanmama İÖD’ye karşı öğretmenlerin en çok öğrenci ile birebir konuşurum, olumlu davranış gösteren öğrenciyi örnek gösteririm, öğrencinin ailesi ile görüşürüm başa çıkma yöntemlerini kullandıkları görülmektedir. Olumlu davranış gösteren öğrenciyi örnek gösteririm başa çıkma yöntemini en sık “51 yaş ve üzeri” öğretmenlerin kullandığı görülmüştür. Öğrencinin ailesi ile görüşürüm başa çıkma yöntemini en sık “31-40 yaş” aralığındaki öğretmenlerin kullandığı görülmüştür.

4.3.5.İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Cinsiyetine Göre Değerlendirilmesi

“İstenmeyen öğrenci davranışları ve başa çıkma yöntemleri öğretmenlerin cinsiyetine göre farklılık göstermekte midir?” değişkenine ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.30.

İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Cinsiyetine göre Aritmetik Ortalaması, Standart Sapması ve “t testi” Sonuçları

Bağımsız Değişken		N	\bar{x}	Ss	t değeri	Anlamlılık (p)
Yalan Söyleme	Kadın	133	2,41	0,87	2,56	0,01
	Erkek	289	2,66	0,95		
Söz Almadan Konuşma	Kadın	133	2,59	0,92	2,06	0,03
	Erkek	289	2,80	0,98		

Erkek öğretmenler ile kadın öğretmenlerin aritmetik ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu bulgular “yalan söyleme” ve “söz almadan konuşma” sorununun erkek öğretmenler grubunda daha sık karşılaşılan bir sorun olduğunu göstermektedir. Kuralların yaptırımında bayan öğretmenlerin, bay öğretmenlere göre daha dikkatli olduğu ama otorite konusunda bay öğretmenlerin daha etkin olduğu görülmüştür (Karakaş, 2005, s.209).

Tablo 4.31.

Küfürlü Konuşma İÖD ve Başa Çıkma Yöntemleri ile İlgili “ki-kare” Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Başa Çıkma Yöntemleri						Anlamlılık (p)
	2		24		25		
	f	%	f	%	f	%	
Kadın	32	24,2	30	22,7	28	21,2	0,000
Erkek	119	41,5	32	11,1	20	7,0	
Toplam	151	36	62	15	48	12	

Küfürlü konuşma İÖD’ye göre öğretmenlerin cinsiyetleri ile kullandıkları başa çıkma yöntemleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Küfürlü konuşma İÖD’ye karşı öğretmenler en çok öğrenciyi azarlarım, öğrenciyi bağırırım, öğrenciyi tehdit ederim, öğrencinin ailesi ile görüşürüm, öğrenciyi rehberlik servisine yönlendiririm gibi başa çıkma yöntemlerini kullandıkları sonucuna varılmıştır. Öğrenciyi azarlarım, öğrenciyi bağırırım, öğrenciyi tehdit ederim gibi başa çıkma yöntemlerini erkek öğretmenlerin daha sık kullandıkları görülmektedir. Öğrencinin

ailesi ile görüşürüm ve öğrenciyi rehberlik servisine yönlendiririm gibi başa çıkma yöntemini en sık kadın öğretmenlerin kullandığı görülmektedir.

Tablo 4.32.

Arkadaşlarının Eşyalarına Zarar Verme İÖD ve Başa Çıkma Yöntemleri ile İlgili “ki-kare” Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Başa Çıkma Yöntemleri						Anlamlılık (p)
	11		2		21		
	f	%	f	%	f	%	
Kadın	32	24,1	19	14,3	21	15,8	0,004
Erkek	72	24,9	53	18,3	47	16,3	
Toplam	104	24,6	72	17,1	68	16,1	

Arkadaşlarının eşyalarına zarar verme İÖD’ye göre öğretmenlerin cinsiyetleri ile kullandıkları başa çıkma yöntemleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Arkadaşlarının eşyalarına zarar verme İÖD’ye karşı erkek öğretmenlerin öğrenciyi sevdiği şeylerden mahrum ederim, onu azarlarım, ona bağırırım, onu tehdit ederim, çevresine zarar verdiyse ödetirim gibi başa çıkma yöntemlerini daha sık kullandıkları görülmektedir.

4.3.6.İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmenlerin Kıdemine Göre Değerlendirilmesi

Bu bölümde “İstenmeyen öğrenci davranışları ve başa çıkma yöntemleri öğretmenlerin kıdemine göre farklılık göstermekte midir?” değişkenine ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.33.

Araç Gereçlerini Düzenli Kullanmama İÖD ve Başa Çıkma Yöntemleri ile İlgili “ki-kare” Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Başa Çıkma Yöntemleri						Anlamlılık (p)	
	13		8		24			
	f	%	F	%	f	%		
Kıdem	1-10 Yaş	71	60,7	5	4,3	30	25,6	0,000
	11-20 Yaş	42	22,8	33	17,9	43	23,4	
	21-30 Yaş	6	5,3	41	36	3	2,6	
	31-40 Yaş	0	0	3	42,9	0	0	
Toplam	120	29	82	20	76	19		

Araç gereçlerini düzenli kullanmama İÖD'ye göre öğretmenlerin kıdemleri ile kullandıkları başa çıkma yöntemleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Araç gereçleri düzenli kullanmama İÖD'ye karşı öğretmenlerin en sık öğrenci ile birebir konuşurum, olumlu davranış gösteren öğrenciyi örnek gösteririm, öğrencinin ailesi ile görüşürüm başa çıkma yöntemlerini kullandıkları görülmektedir. Araç gereçleri düzenli kullanmama İÖD'ye karşı öğrenci ile birebir görüşürüm ve ailesi ile görüşürüm başa çıkma yöntemini en sık 1-10 yaş aralığında kıdeme sahip olan öğretmenlerin kullandığı görülmüştür. Olumlu davranış gösteren öğrenciyi örnek gösteririm başa çıkma yöntemini en sık 31-40 yaş aralığında kıdeme sahip olan öğretmenlerin kullandığı sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.34.

Okul Eşyalarına Zarar Verme İÖD ve Başa Çıkma Yöntemleri ile İlgili "ki-kare" Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Başa Çıkma Yöntemleri						Anlamlılık (p)
	2		13		24		
Kıdem	f	%	f	%	f	%	
1-10 yaş	15	2,8	26	22,2	23	19,7	0,002
11-20 yaş	51	27,7	38	20,7	31	16,8	
21-30 yaş	45	39,5	19	16,7	18	15,8	
31-40 yaş	3	42,9	0	0	0	0	
Toplam	114	27,0	83	19,7	72	17,1	

Okul eşyalarına zarar verme İÖD'ye göre öğretmenlerin kıdemleri ile kullandıkları başa çıkma yöntemleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Okul eşyalarına zarar verme İÖD'ye karşı öğretmenler en çok öğrenciyi azarlarım, öğrenciyi bağırırım, öğrenciyi tehdit ederim, öğrenci ile birebir konuşurum, öğrencinin ailesi ile görüşürüm gibi başa çıkma yöntemlerini kullandıkları sonucuna varılmıştır. Öğrenciyi azarlarım, öğrenciyi bağırırım, öğrenciyi tehdit ederim davranışını en sık 31-40 yaş aralığındaki kıdeme sahip öğretmenlerin kullandığı bu yöntemi en az kullananlarınsa 1-10 yaş aralığındaki kıdeme sahip öğretmenlerin kullandığı sonucuna varılmıştır. Öğrenci ile birebir konuşurum ve öğrencinin ailesi ile görüşürüm başa çıkma yöntemlerini en sık 1-10 yaş aralığındaki kıdeme sahip öğretmenlerin kullandığı; en az kullananlarınsa 31-40 yaş aralığında kıdeme sahip öğretmenlerin kullandıkları görülmektedir.

Yapılan araştırmada bağımsız değişkenlere göre öğrenmeye karşı isteksizlik, dersi kaynatmaya çalışma, geçerli bir nedeni olmadan devamsızlık yapma, sınıfa düzensiz girip çıkma, ders esnasında gizlice bir şeyler yiyip içme, sakız çiğneme, derse geç gelme, kendi kendine şarkı söyleme, ıslık çalma, materyalle sıraya vurup gürültü yapma, arkadaşlarıyla kavga etme, arkadaşlarıyla birlikte çalışmayı reddetme, arkadaşlarından birini dışlama, arkadaşlarını aşağılama, alay etme, ad takma, arkadaşının dikkatini dağıtma, hırsızlık yapma, sürekli ön planda olmayı isteme, aldığı sorumluluğu yerine getirmeme, sorulan sorulara kayıtsız kalma, sürekli söz alıp konuyla ilgisiz konuşma, kurallara uymada isteksiz davranma, oyunlarda hile yapma gibi istenmeyen öğrenci davranışları ve bağımsız değişkenler arasında herhangi bir farklılık görülmemiştir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırma sürecinde elde edilen bulgulara göre tartışmaya yer verilmiştir.

5.1 TARTIŞMA

Araştırmada öğretmenlerin sınıfta en sık teneffüste koridoru boşaltmama, dersi dinlememe, derse hazırlıksız gelme, öğretmene arkadaşlarını sürekli şikâyet etme, söz almadan konuşma istenmeyen öğrenci davranışlarıyla karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Aküzüm ve Nazlı (2017), Sadık ve Aslan (2015), Özer vd. (2014), Çetin (2013), Alkaş (2010) , Keleş (2010), Danalıoğlu (2009), Elban (2009), Keskin (2009), Karakaş (2005), Tulley vd. (1995) ve Houghton vd. (1988)'ın yapmış oldukları araştırmalar arasında benzerlikler olduğu görülmektedir. Konur ve Birinci Konur (2014)'un ilköğretim öğretmenlerine yönelik yaptıkları araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin sınıfta en sık karşılaştıkları sorunların başında derse geç gelmek, dersi bölmek, öğretmene itaatsizlik yapma davranışlarıyla karşılaştıkları görülmüştür. Nezihoğlu ve Sabancı (2010)'nın yapmış oldukları araştırmada yöneticiler okulda en sık küfür etme, fiziksel saldırganlıkta bulunma ve öğrencilerin birbirleriyle alay etme davranışlarıyla karşılaştıkları görülmüştür. Parlakkaya (2010) tarafından yapılan araştırmada öğretmenler en sık şiddet kullanma, dil sorunu yaşama ve ders araç gereçlerini getirmeme olduğu görülmüştür ve araştırma sonuçlarının farklı olduğu görülmektedir. Araştırmalar arasındaki farklılığın nedeninin Parlakkaya (2010) tarafından yapılan araştırmada seçilen örneklemin göç alan bölgelerde okuyan öğrencilerden oluşmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Kapucuoğlu (2008) tarafından yapılan araştırmada öğretmenler en sık sınıfa girip çıkarken gürültü yapma, arkadaşlarını sürekli şikâyet etme, ders içi materyalleri getirmeme, arkadaşlarına lakap takmak, arkadaşlarına fiziki veya diğer biçimlerde zorbalık

yapma gibi istenmeyen öğrenci davranışlarıyla karşılaştıkları görülmüştür. Yüksel (2005) tarafından yapılan araştırmada öğretmenler en sık öğrencilerin dikkati toplayamaması ve bir yerde uzun süreli oturamama gibi istenmeyen öğrenci davranışlarıyla karşılaştıkları görülmüştür. Kapucuoğlu (2008) ve Yüksel (2005) tarafından yapılan benzer araştırmalar ve sonuçlar arasında farklılıklar olduğu görülmektedir bu farklılığın anketlerin uygulandığı coğrafyaların farklı olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Grenlee ve Ogletree (1993)'nin yapmış olduğu araştırmada sınıfta en sık karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarının ilgisizlik, dikkatsizlik, aşırı konuşma ve öğretmene saygısızlık yapma olduğu görülmüştür. Konur ve Birinci Konur (2014), Nezihoğlu ve Sabancı (2010) ve Grenlee ve Ogletree (1993) tarafından yapılan benzer araştırmalar ile sonuçlar arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Benzer araştırmalar ile sonuçlar arasındaki farklılığın, benzer araştırmalara katılan öğrencilerin daha büyük sınıflarda okuyan öğrencilerden oluşmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin yaşları arttıkça istenmeyen öğrenci davranışları arasında farklılıklar olabilir ve davranışların sıklıkları değişebilir. Alkaş (2010)'a göre üst sınıftaki öğrenciler alt sınıfta okuyan öğrencilere göre daha çok istenmeyen davranış sergilemektedirler.

Araştırmanın bulgularına dayalı olarak sınıfta en az karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmene karşı saygısızca davranma, bağımlılık yapıcı madde kullanma, cinsel konulara aşırı ilgi duyma, derste sınıftan izinsiz ayrılma, hırsızlık yapma gibi davranışların olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin toplum tarafından kabul edilmeyen davranışlarla daha az karşılaştıkları görülmüştür. Öğretmene fiziksel ve sözel saldırıda bulunma, kopya çekme, hırsızlık yapma ve sigara kullanma etik dışı davranışlardır (Yaman, Çetinkaya Merter ve Mutlugil, 2009, s.95). Aküzüm ve Nazlı (2017), Keleş (2010), Keskin (2009), Kapucuoğlu (2008) ve Karakaş (2005) tarafından yapılan araştırma sonuçlarının benzer olduğu görülmektedir. Elban (2009)'ın yapmış olduğu araştırmada en az rastlanan istenmeyen öğrenci davranışlarının derse hazırlıksız gelme ve ödevlerini yapmama olduğu görülmüştür. Elban (2009)'ın yapmış olduğu araştırmanın sonuçlarının farklı olması araştırmanın örneklemini ortaokulda okuyan öğrencilerin oluşturmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Alkaş (2010)'ın yapmış olduğu araştırmada en az rastlanan istenmeyen öğrenci davranışlarının okula kesici ve delici alet getirme, öğrencilerin paralarını zorla alma, öğrencilerin

eşyalarını ve yiyeceklerini zorla alma olduğu görülmüştür. Alkaş (2010)'ın yapmış olduğu araştırmanın örnekleminin büyük bir kısmının ilköğretim 2.kademede okuyan öğrencilerden oluşmasından dolayı araştırmalar arasında farklılıklara sebep olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı en sık kullandıkları başa çıkma yöntemleri öğrenci ile birebir konuşurum, öğrencinin ailesi ile görüşürüm, öğrenciyi rehberlik servisine yönlendiririm, öğrenciyi sınıf kurallarını hatırlatırım, öğrenciyi sözlü olarak uyarırım, öğrenciyi sözsüz uyarırım, öğrencinin davranışını görmezden gelirim olduğu görülmüştür. Gündüz ve Konuk (2016), Konur ve Birinci Konur (2014), Çetin (2013), Özer (2014), Keleş (2010), Nezihoğlu ve Sabancı (2010), Danalıoğlu (2009), Elban (2009), Keskin (2009), Kapucuoğlu (2008), Sipahioğlu (2008), Zukerman (2007'den akt. Özer, 2009, s.56), Karakaş (2005) ve Yüksel (2005)'in yapmış oldukları araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin istenmeyen davranışlara karşı benzer başa çıkma yöntemleri kullandıkları görülmüştür. Sadık ve Aslan (2015) tarafından yapılan araştırmada istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğretmenlerin en sık sözlü uyarırım ve ceza veririm başa çıkma yöntemlerini kullandıkları görülmüştür. Sözlü uyarırım başa çıkma yönteminin benzer olduğu ve ceza veririm yönteminin farklı olduğu görülmüştür. Araştırmalar arasında böyle bir farklılığın oluşması Sadık ve Aslan (2015) tarafından yapılan araştırmada nitel araştırma tekniğinden oluşan görüşme formunun kullanılmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı en sık kullandıkları başa çıkma yöntemlerinin öğrencinin yanlış davranışını ortadan kaldırmaya yönelik olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı kullanmış oldukları başa çıkma yöntemleri çocuğun kişiliğini zedeleyecek ona zarar verecek tarzda yöntemler olmadığı çocuğun kişiliğini olumsuz etkileyecek, çocuğu arkadaşları arasında gülünç duruma düşürecek yöntemler kullanmadıkları daha çok çocuğun istenmeyen davranışını istendik hale getirecek yöntemler kullandıkları görülmüştür. İstenmeyen öğrenci davranışlarına karşı uygulaması zor, kaba, öğrencinin kişiliğini zedeleyen, tehdit ve şiddet içeren, hoşgörüden yoksun ve aşağılayıcı uygulamalardan uzak durulmalıdır (Yılmaz, 2008, s.35).

Öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı en az kullandıkları başa çıkma yöntemlerinin öğrenciye fiziksel müdahalede bulunurum, öğrenciyi ayakta bekletirim, öğrenciyi sınıftan atarım, notu kullanırım, yapılan olumsuz davranışın olumsuzunu defalarca yazdırırım olduğu sonucuna varılmıştır. Keleş (2010), Kapucuoğlu (2008), Keskin (2009), Sipahioğlu (2009) ve Karakaş (2005)'in yapmış oldukları araştırma sonucunda en az kullandıkları başa çıkma yöntemlerinin fiziksel ceza verme ve sınıftan atma davranışı olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğretmenlerin kullandıkları başa çıkma yöntemleri arasında benzerlik olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlara göre öğretmenler öğrencilerin gururunu kırıp, öğrenciye zarar verecek tepkiler vermekten uzak durdukları görülmektedir. Sözlü olarak uyarma ve ceza verme gibi çözüm yollarının öğrencileri daha çok huzursuz ettiği ve sınıftaki problemin artmasına yol açtığı bilinmektedir (Sadık ve Aslan, 2015, s.133). Gündüz ve Konuk (2016)' a göre öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmak için ceza yöntemini en son kullanmaları gerekir. Kapucuoğlu (2008)'na göre eğitimde cezanın az kullanılması beklenen ve yerinde bir davranıştır.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma sürecinde elde edilen bulgulara göre sonuç, araştırmacılara yönelik öneriler ve uygulayıcılara yönelik önerilere yer verilmiştir.

6.1 SONUÇ

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ulaşılan sonuçlar şunlardır:

- 1- 1.sınıfta okuyan öğrencilerin sınıf kurallarını tam olarak kavrayamadıkları bir süreç sonunda bu kuralları kavradıkları görülmüştür.
- 2- Toplum tarafından kabul edilmeyen hırsızlık, bağımlılık yapıcı madde kullanma, cinsel konulara ilgi duyma ve öğretmene karşı saygısızca davranma gibi davranışların sınıfta daha az karşılaşıldığı görülmüştür.
- 3- Öğretmenlerin cinsiyetleri, mesleki kıdemleri, yaşları, mezun oldukları okul, dersine girdikleri sınıf ve sınıftaki öğrenci sayısı gibi değişkenler istemeyen öğrenci davranışlarını ve başa çıkma yöntemlerini etkilemektedir.

Çalışmanın birinci alt problemi olan cinsiyet değişkenine ilişkin sonuçlara bakıldığında “yalan söyleme” ve “söz almadan konuşma” istenmeyen öğrenci davranışlarıyla erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlerden daha sık karşılaştığı görülmüştür. “Arkadaşlarının eşyalarına zarar verme” ve “küfürlü konuşma” istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre öğrencilerin kişiliğini zedeleyecek başa çıkma yöntemlerinden uzak durdukları görülmüştür.

İkinci alt problem olan yaş değişkenine ilişkin sonuçlara göre, “sorumluluk almama görevlerden kaçınma” istenmeyen öğrenci davranışıyla 51 yaş ve üzeri öğretmenlerin daha sık karşılaştığı görülmüştür.

“Araç gereçlerini düzenli kullanmama” istenmeyen öğrenci davranışına karşı 51 yaş ve üzeri öğretmenlerin öğrencilerin kişiliğini zedeleyecek başa çıkma yöntemlerini daha sık kullandıkları görülmüştür.

Kıdem değişkeni çalışmanın üçüncü alt problemini oluşturmaktadır. “Araç gereçlerini düzenli kullanmama” ve “okul eşyalarına zarar verme” istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı 1-10 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenlerin 31-40 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenlerden daha uygun başa çıkma yöntemlerini kullandıkları görülmüştür.

Çalışmanın dördüncü alt problemi olan sınıftaki öğrenci sayısı değişkenine ilişkin sonuçlara bakıldığında “dersi dinlememe”, “söz almadan konuşma” ve “sınıfı kirletme” istenmeyen öğrenci davranışlarıyla sınıftaki öğrenci sayısı arttıkça bu davranışların görülme sıklığının arttığı görülmüştür.

Öğretmenlerin mezun oldukları okul değişkenine ilişkin sonuçlara bakıldığında “grup çalışmalarında iş birliği yapmama”, “sorumluluk almama görevlerden kaçınma” ve “derse hazırlıksız gelme” istenmeyen öğrenci davranışlarıyla eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin daha az karşılaştığı görülmüştür. “Kopya çekme”, “arkadaşların eşyalarına zarar verme” ve “görünüşüne kıyafetine özen göstermeme” istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin diğer öğretmen gruplarına göre öğrencinin kişiliğini zedeleyecek başa çıkma yöntemlerini kullanmaktan uzak durdukları görülmüştür. Öğretmenlerin mezun oldukları okul değişkeni ilişkin bulgulara dayalı olarak eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarıyla daha az karşılaştığı ve bunlarla başa çıkmada daha uygun başa çıkma yöntemleri kullandıkları görülmüştür.

Öğretmenlerin okutmuş oldukları sınıf değişkeni çalışmanın altıncı alt problemini oluşturmaktadır. “Teneffüste koridoru boşaltmama”, “sık sık tuvalete gitme”, “ders esnasında sınıfta amaçsız dolaşma”, “arkadaşlarının sözünü kesme”, “arkadaşlarının eşyalarına zarar verme”, “öğretmene arkadaşlarını sürekli şikâyet etme”, “arkadaşlarıyla iyi geçinmeme”, “söz almadan konuşma”, “yerli yersiz itiraz etme”, “araç

gereçlerini düzenli kullanmama”, “izin almadan başkasının eşyasını kullanma”, “derste sınıftan izinsiz ayrılma” ve “yerinde kıpırdanıp durma” istenmeyen öğrenci davranışlarıyla en çok “1.sınıf”; en az “4.sınıf” okutan öğretmenlerin karşılaştıkları görülmektedir. İstenmeyen öğrenci davranışlarıyla 1.sınıf okutan öğretmenlerin daha sık karşılaştığı görülmüştür. Bu da 1.sınıf öğrencilerinde sınıf kurallarının tam olarak kazanmadıklarını bir süreç sonunda bu davranışları kazandıklarını göstermektedir. “Kopya çekme”, “okul eşyalarına zarar verme”, “cinsel konulara aşırı ilgi duyma”, “bağımlılık yapıcı madde kullanma” ve “arkadaşlarını tehdit etme” istenmeyen öğrenci davranışlarıyla en sık “4. sınıf” okutan öğretmenlerin karşılaştıkları görülmektedir. Toplum tarafından kabul edilmeyen davranışlarının 4.sınıfta okuyan öğrencilerde daha sık karşılaşılan bir sorun olduğunu göstermektedir.

- 4- Öğretmenler öğrencinin kişiliğine zarar verecek ve öğrenciyi rencide edecek başa çıkma yöntemlerini kullanmaktan uzak durdukları görülmüştür.

6.2 ARAŞTIRMACILARA YÖNELİK ÖNERİLER

- 1- Bu araştırma Batman ilinde görev yapan sınıf öğretmenlerine yönelik yapılmıştır. Buna benzer yapılacak araştırmalarda öğrencilerin ekonomik durumları, kültürleri ve yaşadıkları coğrafyanın farklı olacağından uygun soruların tespit edilip buna uygun soruların sorulması gerekmektedir.
- 2- Bu araştırmada kullanılan ankette kişisel bilgileri belirlemeye yönelik 6 soru, istenmeyen öğrenci davranışlarının sıklıklarını belirlemeye yönelik 48 soru ve bu istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkma yöntemlerini bulmak için ankette kullanılan 48 soruya karşılık 3 başa çıkma yöntemini belirlemeye çalışmıştır. Bu durum ankete katılan öğretmenlerin tüm sorulara yanıt vermelerini zorlaştırmış ve bıkkınlık yarattığı gözlenmiştir. Bu sorunun ortadan kaldırılması için daha az soru sayısına sahip veri toplama araçları kullanılabilir.

6.3 UYGULAYICILARA YÖNELİK ÖNERİLER

- 1- Öğretmenlerin sınıfa hâkimiyetinin sağlanabilmesi için sınıf mevcutlarının ortalama 20-30 arasında olması gerekmektedir.
- 2- Eğitim Fakültesinden mezun olan öğretmenlerin eğitim fakültesi dışından mezun olan öğretmenlerden daha başarılı ve sınıf yönetimini daha etkili kullandıkları görülmüştür. Bu nedenden dolayı öğretmen atamalarında önceliğin eğitim fakültesi mezunlarına verilmesi gerekmektedir.
- 3- 1.sınıfta kuralların benimsenmesi için daha yoğun çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akar, H. (Nisan 2104). *Öğrenci davranışlarını etkileyen etmenler*. 11.01.2018, <https://www.slideshare.net/6861813a/3niterenci-davranilarini-etkileyen-etmenler>
- Akçadağ, T. (2005). *Sorun davranışların yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aküzüm, C. ve Nazlı, K. (2017). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları disiplin sorunları, nedenleri ve bu sorunlarla baş etme yöntemlerinin değerlendirilmesi. *International e-Journal of Educational Studies*, 1(2), 88-102.
- Alkaş, B. (2010). *İlköğretim öğrencileri arasındaki istenmeyen öğrenci davranışlarının incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arlı, M. ve Nazik, H. (2001). *Bilimsel araştırmaya giriş*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ataman, A. (2003). Sınıfta iletişimde karşılaşılan davranış problemleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(3), 281-292.
- Avcı, R.ve Güçray, S. (2010). Şiddet davranışı gösteren ve göstermeyen ergenlerin ailelerinin aile işlevleri, aile bireylerine ilişkin problemler, öfke ve öfke ifade tarzları açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(1), 45-76.
- Aydın, A. (1998). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aydın, A. (2005). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Balay, R. ve Sağlam, M. (2008). Sınıf içi olumsuz davranışlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 1-24.
- Balkar, B. (2008). Öğrenciler arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıkların öğrenci ilişkileri ve öğretim süreci üzerindeki etkisine ilişkin öğretmen görüşleri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 29-46.
- Başar, H. (1999). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Başar, H. (2000). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Özel Eğitim ve Hizmetleri.
- Başar, H. (2003). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Boyacı, A. (2011). Erasmus değişim programı öğrencilerinin geldikleri ve Türkiye’de öğrenim gördükleri üniversitedeki sınıf yönetimine ilişkin karşılaştırmalı görüşleri (Anadolu Üniversitesi Örneği). *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 36(159), 270-282.
- Cafoğlu, Z. (1997). Eğitim ve demokratik kimlik. *Yeni Türkiye, Demokrasi Özel Sayısı*, 17, 594-598.
- Celep, C. (2004). *Sınıf yönetimi ve disiplini*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 225-269.

- Çınar, İ. (2004). Birleştirilmiş sınıflı ilköğretim okullarında ilk okuma yazma öğretimine ilişkin bir araştırma. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 31-45.
- Danalıoğlu, G. (2009). *Sınıf ve branş öğretmenlerinin ilköğretim 5.sınıflarda karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ve bu davranışlarla baş etme stratejileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Demirtaş, M. (2014). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. M. Metin, (Ed.), *Bilimsel araştırma ve özellikleri* (ss.9-28). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Denizel Güven, E. ve Cevher, N.F. (2005). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(18), 1-22.
- Durukan, H.ve Öztürk, H. İ. (2005). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Elban, L.(2009). *İlköğretimdeki öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarıyla karşılaşma ve çözüm bulma durumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Erden, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Erden, G. ve Gürdil, G. (2009). Savaş yaşantılarının ardından çocuk ve ergenlerde gözlenen travma tepkileri ve psiko-sosyal yardım önerileri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12(24), 1-13.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan.
- Gözler, A. ve Çelik, V. (2013). Birleştirilmiş sınıflı okulların yönetim problemleri. *Türkiye Sosyal Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 159-182.
- Greenlee, A. R. & Ogletree, E. J. (1993). Teachers' attitudes toward student discipline problems and classroom management strategies. *USA-Illinois*, ss. 18, ED36430.
- Gündüz, H. B. ve Konuk, S. (2016). İlkokul öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ile baş etme stratejileri. *Yıldız Journal of Educational Research*, 1(1), 37-54.
- Houghton, S., Wheldall, K., & Merrett, F. (1988). Classroom behaviour problems which secondary school teachers say they find most troublesome. *British Educational Research Journal*, 14(3), 297-312.
- Kapucuoğlu Tolunay, A. (2008). *Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara karşı kullandıkları baş etme yöntemleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Karaçalı, A. (2006). Sınıf yönetimini etkileyen fiziksel değişkenlerin değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 145-155.
- Karakaş, B. N. (2005). *İlköğretim birinci kademe öğrencilerinde gözlenen istenmeyen davranışlar ve öğretmenlerin bunlarla başa çıkma yöntemleri*. Yüksek lisans tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kayri, M. (2009). Araştırmalarda gruplar arası farkın belirlenmesine yönelik çoklu karşılaştırma teknikleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 51-64.

- Keleş, Z. (2010). *İlköğretim okulları birinci kademe sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlarla baş etme yöntemleri*. Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Keskin, M. A. (2002). *Sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve baş etme yolları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Keskin, R. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kokkinos, C. M. (2007). Job stressors, personality and burnout in primary school teachers. *British Journal of Educational Psychology*, 77(1), 229-243.
- Konur, B., ve Konur, K. B. (2014). Sınıf ortamında istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğretmen stratejileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(8), 219-232.
- Lewis, R., Romi, S., Qui, X., & Katz, Y. J. (2005). Teachers' classroom discipline and student misbehavior in Australia, China and Israel. *Teaching and Teacher Education*, 21(6), 729-741.
- Madsen Jr, C. H., Becker, W. C., & Thomas, D. R. (1968). Rules, praise, and ignoring: Elements of elementary classroom control. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 1(2), 139.
- Nezihoğlu, G. Ö. ve Sabancı, A. (2010). İlköğretim okul yöneticilerinin görüşlerine göre öğrencilerin istenmeyen davranışları ve bu davranışlarla başa çıkma yöntemleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28), 41-53.
- Paliç, G. ve Keleş, E. (2011). Sınıf yönetimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Karadeniz Teknik Üniversitesi, Kural ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(2), 199-220.
- Okutan, M. (2004). *Sınıf yönetiminde örnek olaylar*. Ankara: Pegem A yayıncılık.
- Öncü, B. ve Şenol, S. (2002). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğunun etiyolojisi. *Klinik psikiyatri*, 5, 111-119.
- Özbek, S.D. (2006). *Erişkin dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu (DEHB): Klinik sunum ve nöro psikolojik performans profili*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Özer, B., Bozkurt, N. ve Tuncay, A. (2014). İstenmeyen öğrenci davranışları ve öğretmenlerin kullandıkları başa çıkma stratejileri. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(2), 154-159.
- Özer, G. (2009). *Öğretmen adaylarının sınıf içinde gözlemledikleri istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara baş etmede kullanılacak stratejilere ilişkin görüşleri*. Yüksek lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Öztürk, B. (2002). Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi. E. Karip, (Ed.), *Sınıf yönetimi* (ss.118-153). Ankara: Pegem Yayıncılık
- Öztürk, N. (2001). *Sınıf öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin görüşleri*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özyürek, M. (1983). Kavram öğrenme ve öğretme. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16(2), 347-366.
- Özyürek, M. (2001). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Karatepe Yayınları.

- Parlakkaya, Ç. (2010). *Göçe bağlı olarak ilköğretim okullarında yaşanan istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri*. Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Sadık, F. ve Aslan, S. (2015). İlkokul sınıf öğretmenlerinin disiplin problemleri ile ilgili görüşlerin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 10(3), 115-138.
- Sarıtaş, M. (2000). Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme ve uygulama. L Küçükahmet, (Ed.), *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar içinde* (ss.47-90). Ankara : Nobel Yayın Dağıtım.
- Sipahioğlu, E. (2008). *İlköğretim I.kademesinde sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışları ve çözüm önerileri (Narlıdere Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler, İstanbul.
- Soysal, Ş. ve Özdemir, B. (2004) Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğuna genel bir bakış. *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi*, 13,(3), 89-90.
- Summak, M. S., Summak, A. E. G ve Gelebek, M. S. (2011). Birleştirilmiş sınıflarda karşılaşılan sorunlar ve öğretmenlerin bakış açısından olası çözüm önerileri (Kilis İli Örneği). *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3), 1221-1238.
- Şahin, A. (2011). Öğretmen algılarına göre etkili öğretmen davranışları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 239-259.
- Şenay, K. (2011). *İlköğretim okulları birinci kademe görevli yönetici ve öğretmen algılarına göre istenmeyen öğrenci davranışları ve önleme yöntemleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şentürk, E.(2010). *İlköğretim okullarında sınıf içinde gözlenen istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik öğretmen tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Şentürk, H. ve Oral, B. (2008). Türkiye’de sınıf yönetimi ile ilgili yapılan bazı araştırmaların değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(26), 1-26.
- Şişman, M. ve Dönmez, H. G. A. (2010). Demokratik bir okul kültürü için yeterlilikler çerçevesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 167-182.
- Tekkoyun, M. (2008). *Sınıftaki öğrenci sayısının ilköğretim birinci kademe öğretmenlerinin stres ve kaygısı üzerine etkisinin K. Çekmece ilköğretim okulları örneğinde incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Tertemiz, N. (2000). Sınıf yönetimi-disiplin. L. Küçükahmet, (Ed.), *Sınıf yönetimi* (ss. 67-89). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Terzi, A. R. (2002). Sınıf yönetimi açısından etkili öğretmen davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156.
- Toker, B. (2007). Demografik değişkenlerin iş tatminine etkileri: İzmir'deki beş ve dört yıldızlı otellere yönelik bir uygulama. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 8 (1), 92-107.
- Toprakçı, E. (2002). *Sınıf örgütünün yönetimi*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Tulley, M., & Chiu, L. H. (1995). Student teachers and classroom discipline. *The Journal of Educational Research*, 88(3), 164-171.
- Wheldall, K., Houghton, S., & Merrett, F. (1989). Natural rates of teacher approval and disapproval in British secondary school classrooms. *British Journal of Educational Psychology*, 59(1), 38-48.

- Vahip, I. (2002). Evdeki şiddet ve gelişimsel boyutu: Farklı bir açıdan bakış. *Türk psikiyatri dergisi*, 13(4), 312-319.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *Spss uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri. Örneklem büyüklüğünü saptama içinde* (ss.49-50). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yıldız, B. (2006). *Sınıf öğretmenlerinin istenmeyen davranışlarda kullandıkları önleyici yaklaşımlar ve bu yaklaşımların etkililiğine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri*. Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Yılmaz, N. (2008). Dersin Akışını Bozan İstenmeyen Davranışları Yönetme Stratejilerinin İncelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 1-38.
- Yüksel, A. (2005). *İlköğretim I. kademe 1., 2. ve 3. sınıflarda istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin öğretmen gözlem ve görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Zara Page, A. ve İnce, M. (2008). Aile içi şiddet konusunda bir derleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(22), 81-94.

EKLER

EK 1.Anket

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz

Bayan Bay

2. Yaşınız

30 yaş ve altı 41-50 yaş
 31-40 yaş 51 yaş ve üzeri

3. Mesleki Kıdeminiz

Yazınız (yıl)

4. Mezun olduğunuz okul

Öğretmen Okulu Eğitim Fakültesi
 Eğitim Enstitüsü Eğitim Fakültesi Dışı
 Eğitim Önlisans

5. Bu öğretim yılında okutmakta olduğunuz sınıf

1. sınıf 2. sınıf
 3. sınıf 4. sınıf
 5. sınıf

6. Sınıfınızdaki öğrenci sayısı

20 ve daha az öğrenci 31 – 40 öğrenci
 21 – 30 öğrenci 41 ve daha çok öğrenci

** Diğer sayfada verilen istenmeyen öğrenci davranışları ve başa çıkma yöntemleri (yolları) ile ilgili soruları lütfen aşağıdaki örneğe göre cevaplandırınız.*

ÖRNEK :

Asla (1)	Nadiren (2)	Ara sıra (3)	Sıklıkla (4)	Her Zaman (5)			
					1.	2.	3.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	3	22	4

1. Derse hazırlıksız gelme

İstenmeyen Öğrenci Davranışları	İstenmeyen öğrenci davranışları ile karşılaşma sıklığınızı aşağıya işaretleyiniz.					İstenmeyen öğrenci davranışlarına karşı kullandığımız başa çıkma yöntemlerinizi numaralarına göre en sık kullandığınızdan başlayarak yazınız.			İstenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkma yöntemleri ve numaraları
	Asla (1)	Nadiren (2)	Ara sıra (3)	Sıklıkla (4)	HerZaman (5)	1	2	3	
1. Derse hazırlıksız gelme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				1. Yerini değiştiririm
2. Dersi dinlememe	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				2. Azarlarım, bağırırım, tehdit ederim
3. Öğrenmeye karşı isteksizlik	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				3. İdareye bildiririm
4. Dersi kaynatmaya çalışma.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				4. Sınıftaki çalışmalarını boş bir sayfaya yaptırır evde defterine geçirmesini sağlarım
5. Kopya çekme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				5. Fiziksel müdahalede bulunurum
6. Geçerli bir nedeni olmadan devamsızlık yapma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				6. Tahtada ayakta bekletirim
7. Okul eşyalarına zarar verme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				7. Yapılan olumsuz davranışın olumsuzunu defalarca yazdırırım
8. Sınıfı kirletme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				8. Olumlu davranış gösteren öğrenciyi örnek gösteririm
9. Teneffüste, koridoru boşaltmama	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				9. Söz hakkı vermem
10. Sınıfa düzensiz girip çıkma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				10. Öğrenciyi sınıftan atarım
11. Sık sık tuvalete gitme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				11. Öğrenciyi sevdiği şeylerden mahrum ederim.
12. Kapıyı çalmadan sınıfa girme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				12. Notu kullanırım
13. Ders esnasında sınıfta amaçsız dolaşma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				13. Birebir konuşurum
14. Derste gizlice bir şeyler yiyip içme, sakız çiğneme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				14. Öğrenciyi davranışından dolayı üzdüğümü söylerim
15. Derste sınıftan izinsiz ayrılma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				15. Öğrencinin adının geçtiği örnekler veririm
16. Derse geç gelme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				16. Sınıf kurallarını hatırlatırım
17. Kendi kendine şarkı söyleme, ıslık çalma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				17. Espriyle karışık uyarırım
18. Materyalle sıraya vurup gürültü yapma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				18. Dersin konusuyla ilgili sorular sorarak öğrencinin dikkatini çekerim
19. Arkadaşlarıyla kavga etme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				19. Sorumluluk veririm
20. Arkadaşının sözünü kesme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				20. Kısa süre dersi bırakıp oyun oynatırım vs.
21. Arkadaşlarını tehdit etme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				21. Zarar veriyse ödetirim
22. Arkadaşlarının eşyalarına zarar verme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				22. Daha aktif öğrenciyle oturturum.
23. Öğretmene arkadaşlarını sürekli şikayet etme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				23. Ders anlatım yöntemimi
24. Arkadaşlarıyla geçinememe	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				
25. Arkadaşlarıyla birlikte çalışmayı reddetme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				

26. Arkadaşlarından birini dışlama	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
27. Arkadaşlarını aşağılama, alay etme, ad takma.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
28. Arkadaşının dikkatini dağıtma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
29. Söz almadan konuşma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
30. Hırsızlık yapma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
31. Yalan söyleme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
32. Grup çalışmalarında işbirliği yapmama	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
33. Küfürlü konuşma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
34. Sürekli ön planda olmayı isteme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
35. Sorumluluk almama, görevlerden kaçınma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
36. Aldığı sorumlulukları yerine getirmeme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
37. Yerli yersiz itiraz etme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
38. Cinsel konulara aşırı ilgi duyma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
39. Araç gerecini düzenli kullanmama	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
40. Bağımlılık yapıcı madde kullanma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
41. İzin almadan başkasının eşyasını kullanma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
42. Görünüşüne, kıyafetine, temizliğine özen göstermeme	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
43. Yerinde kıpırdanıp durma, derste yerleşememe	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
44. Sorulan sorulara kayıtsız kalma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
45. Sürekli söz alıp konuyla ilgisiz konuşma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
46. Kurallara uymada isteksiz davranma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
47. Oyunlarda hile yapma	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
48. Öğretmene karşı saygısızca davranma (Kar-şısı gelme, kaba cevap verme, sözünü kesme vs.)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			

değiştiririm

24. Ailesi ile görüşürüm
 25. Rehberlik servisine gösteririm
 26. Diğer öğretmenlerle işbirliği yaparım
 27. Susmalarını beklerim
 28. Görmezden gelirim
 29. Öğrenciyi sözsüz uyarırım (Göz teması, baş sallama, öğrenciyeye yaklaşma, hafifçe dokunma vs.)
 30. Öğrenciyi sözlü uyarırım (Şşşt! diye ses çıkarma, sus kızım/oğlum deme, ismini söyleme, anahtarlık, kalem vs. ile ses çıkarma vs.)

31. Diğer (yazınız

.....

EK 2. Anketin uygulandığı okullar

Okul Adı	Katılımcı sayısı
ADEM İLKKILIÇ İLKOKULU	18
ATATÜRK İLKOKULU	12
AYDINKONAK İLKOKULU	8
BAĞLAR İLKOKULU	11
BATMAN İLKOKULU	28
CUMHURİYET İLKOKULU	33
EVLİYA ÇELEBİ İLKOKULU	5
FATİH İLKOKULU	29
GAP İLKOKULU	21
İ.M.K.B BELDE İLKOKULU	32
KÜLTÜR İLKOKULU	35
MEHMET EMİN ŞİMŞEK İLKOKULU	24
METİN BOSTANCIOĞLU İLKOKULU	12
PETROL İLKOKULU	22
PETROL OFİSİ İLKOKULU	17
SABRİ ÜLKER İLKOKULU	17
SAKARYA İLKOKULU	29
T.P.A.O YÜZÜNCÜ YIL İLKOKULU	26
YENİ MAHALLE İLKOKULU	25
ZEKİ ŞANAL İLKOKULU	19
ZİYA GÖKALP İLKOKULU	13
16 MAYIS İLKOKULU	12
19 MAYIS İLKOKULU	12

EK 3. Araştırma izni

T.C.
BATMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 40456018-480.99-E.1172675
Konu : Araştırma İzni

02.02.2016

MÜDÜRLÜK MAKAMINA
BATMAN

Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Ümran AYMAZ'ın Tez Çalışması kapsamında İl Merkezi bulunan ilkokullarda görev yapan öğretmen ve yöneticilere yönelik "**İlkokullarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Belirlenmesi ve Bu Davranışlarla Başa Çıkma Stratejilerine Yönelik Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Görüşü**" ile ilgili dilekçesi ve anket formu ekte sunulmuştur.

Söz konusu anket verilerinin, sadece bilimsel araştırma amaçları doğrultusunda kullanılması koşuluyla eğitim kurumlarımızda anket uygulanması birim komisyonumuzca uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Mehmet IŞIK
Millî Eğitim Şube Müdürü

OLUR
<...>

Hasan ASLAN
İl Millî Eğitim Müdürü

Güvenli Elektronik İmza
Aşılıdır.

02.02.2016
MURAT KILINÇ
Müdür

Ziya Gökalp Mah. 1706 sk.
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: sinavhizmetleri@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Murat KILINÇ V.H.K.İ
Tel: (0 488) 280 72 25
Faks: (0 488) 213 30 48

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 5710-12e6-304f-bbfa-d8bb kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

Umran AYMAZ 1986 yılında Batman’da doğdu. Dicle Üniversitesi Siirt Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği’nden 2010 yılında mezun oldu. 2010 yılından beri Batman Merkezde sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

VİTAE

Umran AYMAZ birthday in 1986 bord in Batman. Dicle University Siirt Faculty of Education graduated in grade teaching in 2010 years. There is a period as a classroom teacher at the central center in 2010.